

FSC-STD-LVA
Version 1-0
Draft 2-5

Body responsible for drafting:	FSC Latvia / Association "Latvian Forest Certification Council"
Scope:	National FSC Forest Stewardship Standard for the Republic of Latvia Natural, Plantation and SLIMF Forest Management (FINAL DRAFT)
Date:	20 September 2013
Further action:	Submission to FSC Policy and Standards Unit for approval
Contact person:	Imants Krūze
Contact details:	info@fsc.lv

Title:	National FSC Forest Stewardship Standard for the Republic of Latvia
Document reference code:	FSC-STD-LVA V1-0 D2-5 EN

Contents

PREFACE.....	3
Description of the National Office.....	3
INTRODUCTION.....	4
Purpose.....	4
Scope of the Standard.....	4
VERSION OF THE STANDARD.....	4
Revision of the Standard.....	4
CONTEXT.....	5
General description of the geographical area covered by the Standard.....	5
Terrain and sediments.....	5
Climate.....	6
Description of forests.....	7
List of the Latvian FSC Forest Stewardship Standard Development Group members.....	7
List of documents associated to and referenced in the Standard.....	8
Terms and definitions.....	9
HIERARCHICAL FRAMEWORK.....	9
EXPLANATIONS TO THE APPLICATION OF THIS DOCUMENT.....	9
The structure of the Standard.....	9
Interpretation of the Standard.....	10
Abbreviations used.....	11
INDICATORS OF LATVIAN FSC FOREST STEWARDSHIP STANDARD.....	11
Annex 1: List of the national and local forest laws and administrative requirements which apply in Latvia.....	73
Annex 2: List of multilateral environmental agreements and conventions that Latvia has ratified and the ILO Conventions listed in FSC-POL-30-401 FSC and the ILO Conventions which must be complied with in all FSC certified forests.....	91
ILO Conventions listed in FSC-POL-30-401 FSC and the ILO Conventions which must be complied with in all FSC certified forests.....	92
Annex 3: Reference to official lists of endangered species in Latvia.....	93
Annex 4: Glossary.....	94

PREFACE

FSC (Forest Stewardship Council) is an independent, non-governmental, not-for-profit organization established to promote the responsible management of the world's forests. It provides standard setting, trademark assurance and accreditation services for companies and organizations interested in responsible forestry. Products carrying the FSC label are independently certified to assure consumers that they originate from forests managed to meet the social, economic and ecological needs of present and future generations. FSC has offices in more than 45 countries. Forests provide us with clean water, fresh air and they help combat global warming. They also provide food, medicine and important natural resources, such as timber and paper. If managed responsibly, forests and plantations benefit people dependent on forests and the global community at large. However, in some countries as much as 80% of the timber is harvested illegally, often involving the violation of human rights and destruction of protected forests. For further information, please visit: www.fsc.org

Description of the National Office

The Association "Latvian Forest Certification Council" (LFCC) was founded in 2001 with an aim to raise the awareness in Latvia on sustainable forestry and by means of forest certification to support and promote environmentally friendly, socially equitable and economically viable forest management in Latvia.

LFCC includes non-governmental environmental, social and business organizations that are related to the Latvian forest sector, forest owners and managers, logging, timber processing and trading companies, as well as individual members who are supporting the LFCC's aim.

LFCC supports the FSC internationally recognized forest certification scheme for sustainable forest management. In 2011, the LFCC became the FSC National Office in Latvia.

INTRODUCTION

Purpose

This standard sets out the required elements against which FSC accredited certification bodies shall evaluate forest management practices within the Latvian Republic as stated in the scope of the standard.

The FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship (FSC-STD-01-001 V4-0 EN) provide an internationally recognized standard for responsible forest management. However, any international standard for forest management needs to be adapted at the regional or national level in order to reflect the diverse legal, social and geographical conditions of forests in different parts of the world. The FSC Principles and Criteria therefore require the addition of indicators that are adapted to regional or national conditions in order to be implemented at the forest management unit (FMU) level. The FSC Principles and Criteria together with a set of such indicators accredited by FSC constitute an FSC Forest Stewardship Standard.

This standard follows the requirements of FSC-STD-60-002 (V1-0) EN Structure and Content of National Forest Stewardship Standards (October 2009) to improve consistency and transparency in the certification decisions between different certification bodies in Latvia and in different parts of the world, and thereby to enhance the credibility of the FSC certification scheme as a whole.

Scope of the Standard

Latvian FSC Forest Stewardship Standard (further in the text – Latvian FSC Standard) is a document for forest management certification in the entire territory of Latvia according to general FSC Principles and Criteria, irrespective of the type of forest ownership, size of the managed area or management objectives.

VERSION OF THE STANDARD

The Pre-Approval Draft of the Latvian FSC Standard was prepared through a review of proposals and comments submitted by stakeholders regarding the indicators and term definitions used in the Forest tested Draft of the Standard. The Forest tested Draft of the Standard was prepared based on recommendations made during the Forest testing (this took place on November 21 – 23, 2011 in the forests managed by SIA “Rīgas meži”), during which the Second Draft of the Standard, on which the consensus among stakeholders participated in the Standard Development Group organized by LFCC were reached previously, was examined.

The Pre-Approval Draft of the Standard was submitted for approval after a positive vote from the LFCC Board, ascertaining that in the Standard development process consensus was reached on the prepared Latvian FSC standard.

FSC Policy and Standards Units Conditions and Recommendations for approval of Latvian FSC Standard were received in November 22, 2012. The Conditions and Recommendations were assessed by the Standard Development Group and as a result this document (Final Draft of the Latvian FSC Standard with all the necessary changes) was prepared for submission for approval. There was also a report prepared on how the Conditions and Recommendations were taken into account.

Revision of the Standard

The Latvian FSC Standard will be reviewed, supplemented and amended taking into account the changes in the FSC Principles and Criteria, in the laws and regulations of Latvia or international treaties, as well as the latest scientific findings in environmental protection and forestry. The changes in the Latvian FSC Standard are made by the working group set up by the Latvian Forest Certification Council for development of the standard according to the FSC guidelines. The aforementioned changes become valid as soon as they have been approved by the FSC.

A review report of all the comments on the Standard; changes to associated elements of the FSC system; as well as external circumstances and the continued relevance of the standard shall be compiled within three (3) years of the Standard's approval. Forest Stewardship Standards are normally approved for a five year period.

Review and possible revision processes need to be planned in order to have a final draft recommended to the FSC Board of Directors by the end of this period.

The Latvian FSC Standard is being prepared in Latvian, while English is the official language. In cases when application in practice of the requirements of this document causes problems, the text in the Latvian language shall prevail.

CONTEXT

General description of the geographical area covered by the Standard

The total length of Latvia's state border is 1840 km. The length of the country's sea border is 490 km, while 1350 km of the state border extends in land. Latvia has a land boundary with four countries: to the north – with Estonia (343 km), to the east – with Russia (276 km), to the south-east – with Belarus (161 km) and to the south with Lithuania (576 km). Latvia has a territorial area of 64 600 km².

Nature conditions in Latvia are determined by its geographical position in the western part of the Eastern European plateau. The plateau terrain characteristic of broad territories allows varying masses of air to flow in from various directions which causes rapid changes in weather conditions. The level terrain caused the formation of a broad branched network of rivers. A network of rivers connects any place in Latvia to the Baltic Sea. The country's entire territory is part of the Baltic Sea catchment area.

A principally important nature diversity factor is Latvia's location in a moderate climate zone of mixed forests. Its location between the boreal forest zone and the broadleaf forest zone determines that there is a lot of biological diversity in Latvia, in which the traits of both boreal forest (spruce forest), and broadleaf forest (oak forest) nature zone can be observed.

Terrain and sediments

Latvia's large-scale terrains are uplands and lowlands. These differ in terms of their height above sea level and terrain composition. The lowland and highland boundary is considered to be a ~90 m contour (from a 50 m contour in the western part of Latvia up to a 140 m contour in the eastern part). Highlands occupy 40%, whereas lowlands make up 60% of the state's territory.

Uplands are characterized by mounds and a mound ridge terrain. Mounds and mound ridges are mutually separated by hollows and wide depressions. The relief is of major significance for the land use in the uplands. Typically the raised flat parts of the terrain are used for agriculture thanks to good moisture conditions. The steep hill slopes are overgrown with forest, whereas meadows, mires and forests can be found in the wetland hollows between hills.

Lowlands are characterized by level or sloping terrain. Lowlands are usually either broad agricultural lands or large forest tracts. Agricultural lands are located on fertile soils. Forests are usually on less fertile sand or wetland soils.

The use of land on the plains is determined by the composition of sediment. Typically, the moraine loam and sandy loam plains are well cultivated and are dominated by lands used in agriculture, whereas forests are characteristic of sandy plains.

Dunes can be found on sandy plains. These have been formed as a result of winds blowing sand about and depositing it. The dunes formed during the period after the retreat of the glaciers when sandy plains were not covered by vegetation. The forms of wind-formed dunes vary greatly. They can be curved, straight and round. Wind-formed dunes can be found in both the Coastal lowland and Latvia's inland plains. As a result of brutal felling of forests, shifting dunes formed along the shores of the Baltic Sea and Gulf of Rīga during the 18th and 19th century, as a result of which the impact of the wind caused sand to move inland from the coast. To stop the relocation of sand, farmers and forest managers carried out the reinforcement and afforestation of sands. The last shifting dunes in Latvia were stopped in the 1950s.

Climate

A moderate climate zone is characterized by large fluctuations in the heights of the sun relative to the skyline during the course of the year, which causes crass seasonal changes, as well as determining the length of the day.

In December, the height of the sun above the horizon in Latvia is 9 - 10° and the amount of sun radiation is just under 1 kcal/cm² a month, but in June the sun rises 57° above the horizon and the amount of sun radiation reaches 15 kcal/cm² a month. The length of days in Latvia during December is 6 - 7 hours, whereas it is 17 - 18 hours in June.

The amount of sun radiation received by Latvia's surface is not enough to evaporate the whole volume of precipitation. Therefore, Latvia has rivers and lakes rich with water and many mires.

Of major importance in the formation of Latvia's climate is the country's location within the area of the influence of the Atlantic Ocean. The warm and moist masses of sea air that form above the Atlantic Ocean move from west to east under the influence of the western planetary flow. Thanks to the relatively level terrain, they press far into the continent of Europe. As a result, a mild and damp climate has formed in Latvia. The annual average temperature in Latvia is 4 - 6° and in winter even 9° higher than the average latitudinal temperature.

The sea air in Latvia is brought by cyclones. Cyclones influence weather conditions approximately half of the number of days during the year. The masses of air brought by cyclones cause overcast weather and precipitation. In winter, they cause thaws and a reduction in the freeze, but in the summer – the onset of cool and wet weather. Cyclones are the main cause of the irregular and crass changes in weather conditions typical in Latvia. Oftentimes, a series of cyclones flow over the territory one after

another. At such times, lasting periods of wet weather occur.

The form of atmospheric circulation characteristic of continental air masses is the anti-cyclone. Anti-cyclones are slow moving and occupy broad territories where long periods of clear weather prevail with large daily temperature fluctuations. In anti-cyclone conditions, summers are warm, and in individual cases even hot with no precipitation. A lasting stable anti-cycle can cause a significant reduction in the agricultural harvest. In winter, anti-cyclones bring clear and cold weather with big freezes. In Latvia's eastern regions, the temperature can even drop to below -40°C.

Thanks to its position under the influence of the western planetary flow, westerly winds (south-westerly, westerly and north-westerly) are dominant in Latvia. Under the influence of the continual activity of cyclones and anti-cyclones, the direction of the wind can change rapidly. However, in Latvia overall nature of the flow coming from the west remains.

Latvia is located in a moderate climate zone in which the amount of precipitation exceeds evaporation. Precipitation that does not return to the atmosphere due to evaporation or transpiration forms an underground and surface water runoff. Under the influence of the damp climate, relatively level terrain and territorial geological structure, a dense network of rivers has formed in Latvia. The average density of rivers is approximately 0.6 km/km², respectively it has a 0.6 km long river stream per each square kilometre. The densest networks of rivers are located on precipitation-rich upland slopes (on the Western upland E slope and Vidzeme upland NW and SE slopes) and precipitation-poor Zemgale plain covered with clays with poor water permeability.

In geological terms, Latvia's rivers are young. The inlets of the rivers formed 10 000 – 13 000 years ago after the retreat of the glaciers. Only a few individual stages of river inlets formed earlier. These stages are usually known as valleys.

Latvia's network of rivers is comprised of more than 12 400 rivers. Only 880 rivers are more than 10 km long, but the majority of rivers in Latvia are comprised of rivers which are less than 10 km long (their total length comprises 51% of the entire total length of Latvia's rivers). 17 rivers are more than 100 km long.

Description of forests

Overall, in recent decades forest territories in Latvia have expanded significantly. This has mainly occurred as a result of unused agricultural land becoming naturally overgrown. Currently, approximately half of Latvia's territory (~3.2 million ha) is occupied by forest. Almost half of all forests belong to the State.

Approximately half of all forests grow in dry forest growth conditions, while a fifth of forests grow in moist and swampy soils, whereas the remaining forests (approximately one third of all forests) grow on drained soils.

The dominant tree species in Latvia are the pine, birch and spruce. Grey alder, aspen and black alder also cover significant areas. The remaining tree species found in Latvia grow in relatively small areas.

List of the Latvian FSC Forest Stewardship Standard Development Group members

Latvian FSC Standard has been developed over a relatively long period of time. Members of the

working group and external experts participated in the standard development. In recent years the composition of the working group was constant. The working group has six members - two from each chamber:

Economic chamber:

Edvīns Zakovics – Latvijas valsts meži (Latvian State Forests)

Juris Buškevics – Rīgas meži (Riga Forests)

Social chamber:

Āris Smildziņš – Latvijas Meža nozaru arodu biedrība (Forest Sphere Workers Trade Union)

Māris Liopa – Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācija (Confederation of Latvian Forest Owners and Managers)

Environmental chamber:

Jānis Priednieks – Latvijas Dabas fonds (Latvian Fund for Nature)

Jānis Rozītis – Pasaules Dabas fonds (World Fund for Nature)

External experts most frequently involved in the development of the standard are listed below:

Andrejs Cunsks – Latvijas Mežizstrādātāju savienība (Latvian Union of Timber Harvesting Companies)

Inga Spalvēna – Latvijas valsts meži (Latvian State Forests)

Iveta Desaine – Skogssallskapet (previously represented Metsaliitto Latvija)

Jānis Ontužāns – Stora Enso Latvija

Kristaps Klauss – Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija (Latvian Timber Producers' & Traders' Association)

Laila Šica – Latvijas valsts meži (Latvian State Forests)

Māris Strazds – Latvijas Ornitoloģijas biedrība (Latvian Ornithological Society)

Māris Zudrags – Stora Enso Latvija

Mārtiņš Bičevskis – individual member

Pēteris Kaļeņikovs – Latvijas Lauksaimniecības Universitāte, Meža fakultāte (Latvian University of Agriculture, Forest faculty)

Raimonds Bērmanis – individual member

Vita Rudzīte – Rīgas meži (Riga Forests)

Žanis Bacāns – Latvijas Finieris (Latvian Plywood)

List of documents associated to and referenced in the Standard

FSC-STD-01-001 V4-0 EN FSC PRINCIPLES AND CRITERIA FOR FOREST STEWARDSHIP

FSC-STD-01-002 (V1-0) EN FSC Glossary of Terms

FSC-STD-60-002 (V1-0) EN Structure and Content of National Forest Stewardship Standards

FSC-GUI-60-004 V 1-0 EN FSC Forest Stewardship Standards: Structure, Content and Suggested indicators

FSC-STD-60-006 (V1-2) EN Process requirements for the development and maintenance of National Forest Stewardship Standards

FSC-STD-20-002 V3-0 EN Structure, content and local adaptation of Generic Forest Stewardship Standards

FSC-STD-01-003 V1-0 EN SLIMF Eligibility Criteria

FSC-STD-01-003a EN SLIMF eligibility criteria addendum

FSC-GUI-60-100 Guidance on the interpretation of the FSC Principles and Criteria to take account

of scale and intensity

FSC-POL-30-401 EN FSC certification and ILO Conventions

FSC-POL-20-002 EN Partial Certification of Large Ownerships

FSC-GUI-30-004 FSC Principles 2 and 3: Guidance on Interpretation

FSC-GUI-30-001 V2-0 EN FSC Pesticides Policy: Guidance on Implementation

FSC-GUI-30-001a V1-0 EN Approved derogations for use of pesticides

FSC-POL-30-001 EN FSC Pesticides Policy: Guidance on Implementation

FSC-PRO-01-004 V2-2 EN Processing Pesticide Derogation Applications

FSC-POL-30-602 EN FSC GMO Policy 2000

FSC-ADV-30-901 EN Interpretation of Criterion 9 2 2003 04 28

FSC-ADV-31-001 EN Interpretation of C10 9 2002 12 03

The list of laws, regulations and international agreements and conventions, see Annex 1 and 2.

Terms and definitions

All terms and definitions, which are crucial to the standard, are listed in the Glossary (see Annex 4) and FSC-STD-01-002 FSC Glossary of Terms.

HIERARCHICAL FRAMEWORK

The Hierarchical framework implements the Principles and Criteria described in the Introduction to the FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship (February 2000).

- The FSC and FSC-accredited certification bodies will not insist on perfection in satisfying the FSC Principles and Criteria.
- Major failures in any individual FSC Principle normally will disqualify a candidate from certification, or will lead to decertification.
- Certification decisions will be guided by the extent to which each FSC Criterion is satisfied, and by the importance and consequences of failures.

EXPLANATIONS TO THE APPLICATION OF THIS DOCUMENT

The Latvian Standard defines the requirements which forest managers shall comply with, in conducting forest management, in order to be certified in accordance with FSC Principles and Criteria.

The Standard is compulsory for certification bodies, in conducting forest management assessments and in making certification decisions.

The structure of the Standard

FSC Principle: An essential rule or element; in FSC's case, of forest stewardship.

FSC principles in the standard are numbered from 1 to 10. The content of the principle is described at the start of each principle. It is not possible for the Latvian FSC Standard Development Group to change FSC Principles, because together with the criteria, they are defined in the standard "FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship FSC-STD-01-001 (version 4-0) EN". Its formulation can

be influenced by FSC international members, engaging in the process of reviewing the aforementioned standard.

Criterion (Criteria) is a condition which indicates compliance with a Principle, and which can be verified in practice. FSC Criteria describe the requirements of the FSC Principle more precisely. Second level numeration is used for them. It is not possible for the Latvian FSC Standard Development Group to change FSC Criteria, because together with the principles they are defined in the standard, "FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship FSC-STD-01-001 (version 4-0) EN". Its formulation can be influenced by FSC international members, engaging in the process of reviewing the aforementioned standard.

Indicator is a quantitative or qualitative variable which can be measured or described, and which provides a means of judging whether a forest management unit complies with the requirements of an FSC Criterion. Indicators and the associated thresholds thereby define the requirements for responsible forest management at the level of the forest management unit and are the primary basis of forest evaluation.

Third level numeration is used for the indicators (in cases in which sub-indicators have been defined for the indicators, they are given fourth level numeration). Preparation of indicators is the main task of the Latvian FSC Standard Development Group. A sufficient amount of indicators are prepared under each FSC Criterion, in order for all the requirements of the relevant criterion to be assessed in accordance with them. Indicators are binding on the auditors who use them, in order to assess the compatibility of forest management to the requirements of the Criterion.

Notes are used in order to augment and clarify the interpretation of the requirements specified in the indicators.

Verification means are potential source of information or evidence that allows an auditor to evaluate compliance with an indicator. Verification means are not norms and the certification organisation can justifiably use alternative verification means, not included on the list.

Definitions provide explanations of the terms used in the Standard.

Interpretation of the Standard

FSC Principles and Criteria can be applied to all forests regardless of their size and management intensity. Application of the designation "small or low intensity managed forests" (hereinafter referred to in the text as – SLIMF) is a reaction to the existing situation and requirements for the management of small and low intensity forests.

FSC offers two ways to reduce FSC certification costs, specifying a competitive offer for small or low intensity managed forests. Firstly, in order to reduce the costs of SLIMF certification, certification assessment procedures have been simplified. Secondly, FSC encourages preparation and inclusion of indicators appropriate to SLIMF activities in the National Standards.

The FSC Standard FSC-STD-01-003 V1-0 EN SLIMF Eligibility Criteria stipulate that forests sized up to 100 ha fit into the SLIMF category, but in individual states in which the FSC accredited National Initiative has decided to increase this limit – up to 1,000 ha.

The Latvian FSC Standard Development Group has decided to increase the SLIMF eligibility criteria in Latvia up to 1,000 ha. The decision will come into force as soon as it has been approved by the FSC.

Indicators whose numbers do not contain other symbols apply to all forest management sizes.

Numbers augmented with the symbol "L" indicate that the requirements of these indicators only apply to large forest managers, which are considered to be those who manage more than 1,000 ha of forest.

Indicators whose number includes the symbol "S", only apply to small forest managers. In drawing up this Standard, the Latvian FSC Standard Development Group considered small forest managers to be those who manage up to 1,000 ha of forest.

Abbreviations used

CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Washington, 1973
FME	Forest Management Enterprise (Forest manager)
FMU	Forest Management Unit (Managed territory)
FSC	Forest Stewardship Council
HCVF	High Conservation Value Forests
ILO	International Labour Organisation
ITTA	International Tropic Timber Agreement
LFCC	Association "Latvian Forest Certification Council"
MP	Management Plan
RL	Republic of Latvia
SLIMF	Small or Low Intensity Managed Forest
WKH	Woodland Key Habitat

INDICATORS OF LATVIAN FSC FOREST STEWARDSHIP STANDARD

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Principle 1: Compliance with laws and FSC principles. Forest management shall respect all applicable laws of the country in which they occur, and international treaties and agreements to which the country is a signatory, and comply with all FSC Principles and Criteria.	FSC 1. Princips: LIKUMU UN FSC PRINCIPU IEVĒROŠANA Meža apsaimniekošanā jāievēro visi valstī pieņemtie normatīvie akti, starptautiskie līgumi un vienošanās, kurus konkrētā valsts ir parakstījusi, kā arī visi FSC principi un kritēriji.
FSC Criterion 1.1 Forest management shall respect all national and local laws and administrative requirements.	FSC kritērijs 1.1 Meža apsaimniekošanā ir jāievēro visi valstī spēkā esošie normatīvie akti, kā arī administratīvās prasības.
1.1.1 The forest manager shall comply with laws and regulations issued by the state and municipal authorities in force in the RL.	1.1.1 Meža apsaimniekotājs ievēro LR spēkā esošos valsts un pašvaldību izdotos normatīvos aktus.
Verification means S: documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: dokumenti, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means L: documents, local laws, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: dokumenti, pašvaldību saistošie noteikumi, pārbaude dabā
1.1.2 All employees and subcontractors involved in forest management, according to their job responsibilities, shall fulfill the requirements of the binding laws and regulations in force in the RL.	1.1.2 Meža apsaimniekošanā iesaistītās personas un uzņēmumi, atbilstoši saviem darba pienākumiem, pilda saistošo LR spēkā esošo normatīvo aktu prasības.
1.1.3 The forest manager shall record in writing non-compliances with the requirements of laws and regulations identified by the forest manager or by a third party in the previous five years.	1.1.3 Pēdējo piecu gadu laikā meža apsaimniekotāja vai trešo personu atklātās neatbilstības normatīvo aktu prasībām meža apsaimniekotājs dokumentē rakstiski.
1.1.4 The forest manager shall perform corrective actions in cases when non-compliances with the laws and regulations are indicated.	1.1.4 Meža apsaimniekotājs veic korektīvus pasākumus gadījumos, kad tiek konstatētas neatbilstības normatīvajiem aktiem.
1.1.5L The forest manager shall have procedures ensuring that the activities of employees and subcontractors involved in forest management comply with the requirements of laws and regulations.	1.1.5L Meža apsaimniekotājam ir procedūras, kas nodrošina, ka iesaistīto personu un apakšuzņēmēju darbība meža apsaimniekošanā atbilst normatīvo aktu prasībām.
Verification means for Indicators 1.1.2 – 1.1.5L: documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi indikatoriem 1.1.2 – 1.1.5L: dokumenti, pārbaude dabā
1.1.6L The forest manager shall comply with nationally approved programmes, plans and strategies for sustainable use of resources including those for biological diversity.	1.1.6L Meža apsaimniekotājs ievēro nacionālā līmenī apstiprinātās programmas, plānus un stratēģijas resursu ilgtspējīgas izmantošanas jomā, t.sk., bioloģiskās daudzveidības.
Verification means: a list of national programmes, plans and strategies, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: Nacionālo programmu, plānu un stratēģiju saraksts, pārbaude dabā
FSC Criterion 1.2 All applicable and legally prescribed fees, royalties, taxes and other charges shall be paid.	FSC kritērijs 1.2 Ir jābūt samaksātiem visiem paredzētajiem un likumā noteiktajiem maksājumiem – nodevām, honorāriem, nodokļiem un citiem maksājumiem.
1.2.1 The forest manager shall pay all fees, taxes and other charges.	1.2.1 Meža apsaimniekotājs nomaksā visus nodokļus, nodevas un citus maksājumus.
Note: "Other charges" include all payments mentioned in the FSC Criterion 1.2 but not in the indicator, including "royalties" if such will be used in forest management in Latvia.	Piezīme: "Citos maksājumos" ietilpst visi indikatorā neuzskaitītie, bet FSC kritērijā 1.2 minētie maksājumi, ieskaitot "honorārus", ja tādus sāks izmantot meža apsaimniekošanā Latvijā.
1.2.2 The forest manager shall settle all applicable payments in good faith.	1.2.2 Meža apsaimniekotājam ir jābūt labticīgam jebkuru saistošo maksājumu veicējam.
Verification means of indicators for FSC Criterion 1.2: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi FSC kritērija 1.2 indikatoriem: dokumenti, intervijas

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 1.3 In signatory countries, the provisions of all binding international agreements such as CITES, ILO Conventions, ITTA, and Convention on Biological Diversity, shall be respected.	FSC kritērijs 1.3 Valstīm, kas ir parakstījušas starptautiski saistošos līgumus, tādus kā CITES, ILO Konvencija, ITTA un Konvencija par bioloģisko daudzveidību, ir jārespektē visu šo līgumu prasības.
1.3.1L The forest manager shall be informed about all regulations applicable to forest management and included in all binding international treaties and agreements to which Latvia is signatory and/or which are listed in Annex 2 of the Latvian FSC Standard.	1.3.1L Meža apsaimniekotājs ir informēts par visiem noteikumiem, kas ir piemērojami meža apsaimniekošanā, un, kas ietverti visos saistošajos starptautiskajos līgumos un vienošanās, kuras Latvija ir parakstījusi un/vai uzskaitītas Latvijas FSC standarta 2. pielikumā.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
Note: Laws and regulations of RL do not include requirements of all ratified international treaties and agreements. RL has not ratified some of the ILO Conventions which must be complied with in all FSC certified forests but their requirements are included under FSC Principle 4, 6 and 9. The Indicator 1.3.1L ensure that Large FMEs are informed about the requirements of those conventions.	Piezīme: LR normatīvajos aktos nav iekļautas visu ratificēto starptautisko līgumu prasības. LR nav ratificētas dažas no ILO konvencijām, kuras jāievēro visos FSC sertificētos mežos, bet to prasības ietvertas zem FSC 4., 6. un 9. Principa. 1.3.1L indikators nodrošina, ka lieli meža apsaimniekotāji ir informēti par šo konvenciju prasībām.
FSC Criterion 1.4 Conflicts between laws, regulations and the FSC Principles and criteria shall be evaluated for the purposes of certification on a case by case basis, by the certifiers and the involved or affected parties.	FSC kritērijs 1.4 Sertificētājiem, kā arī ieinteresētajām un iesaistītajām pusēm sertifikācijas nolūkos ir jāizvērtē katrs konkrētais gadījums, kad pastāv konflikti starp likumiem un noteikumiem, un FSC principiem un kritērijiem.
1.4.1 The forest manager shall record all identified conflicts between the laws and regulations of the RL, the FSC P&C and international treaties.	1.4.1 Meža apsaimniekotājs dokumentē visas identificētās FSC P&C, LR normatīvo aktu un starptautisko saistību savstarpējās neatbilstības.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
1.4.2 The forest manager shall consult certification bodies and/or the Latvian Forest Certification Council about possible solutions and interpretation of the Latvian FSC Standard in order to eliminate non-compliances indicated in line with Indicator 1.4.1.	1.4.2 Meža apsaimniekotājs konsultējas ar sertifikācijas organizācijām un/vai biedrību „Latvijas Mežu sertifikācijas padome” par iespējamiem risinājumiem un Latvijas FSC standarta interpretāciju ar mērķi novērst saskaņā ar indikatoru 1.4.1 identificētās neatbilstības.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
FSC Criterion 1.5 Forest management areas should be protected from illegal harvesting, settlement and other unauthorized activities.	FSC kritērijs 1.5 Apsaimniekojamām mežu teritorijām jābūt aizsargātām pret nelikumīgu mežizstrādi, apdzīvošanu un cita veida neatļautām darbībām.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
1.5.1L Upon discovering illegal activities (e.g. illegal harvesting, construction and other unauthorized activities) the forest manager shall immediately inform the competent state and/or municipal agencies and record the respective incident.	1.5.1L Atklājot nelegālas darbības (piemēram, nelikumīgu koku ciršanu, būvniecību un citas neatļautas darbības), nekavējoties tiks informētas kompetentās valsts un/vai pašvaldību iestādes un tiks dokumentēts attiecīgais notikums.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
1.5.1S Upon discovering illegal harvesting, construction or other illegal activities, the appropriate measures shall be carried out immediately to eliminate the identified illegal activities.	1.5.1S Atklājot nelegālu mežizstrādi, būvniecību vai citas nelikumīgas darbības, nekavējoties jāveic attiecīgie pasākumi konstatēto nelikumību novēršanai.
Verification means: documents where all identified illegal activities have been recorded, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, kuros atzīmētas visas identificētās nelikumīgās darbības, pārbaude dabā
1.5.2L The forest manager shall assess the need for corrective and preventive measures.	1.5.2L Meža apsaimniekotājs novērtē vajadzību pēc korektīvajiem un preventīvajiem pasākumiem.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
1.5.3L The forest manager shall carry out corrective and preventive measures as stated in Indicator 1.5.2L.	1.5.3L Meža apsaimniekotājs veic korektīvos un preventīvos pasākumus kā norādīts indikatorā 1.5.2L.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
FSC Criterion 1.6 Forest manager shall demonstrate a long-term commitment to adhere to the FSC Principles and Criteria.	FSC kritērijs 1.6 Meža apsaimniekotājam jāapliecina sava ilgtermiņa apņemšanās ievērot FSC principus un kritērijus.
1.6.1L The forest manager's long-term commitments to adhere to the FSC Principles and Criteria shall be publicly available.	1.6.1L Meža apsaimniekotāja ilgtermiņa saistības ievērot FSC principus un kritērijus ir publiski pieejamas.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
1.6.1S The forest manager shall demonstrate long-term commitment to adhere to the FSC Principles and Criteria by signing certification contract.	1.6.1S Meža apsaimniekotājs apliecina ilgtermiņa saistības ievērot FSC principus un kritērijus, parakstot sertifikācijas līgumu.
Verification means: certification contract with Certification Body or with Group Manager (agreement on certification, group agreement)	Pārbaudes līdzekļi: sertifikācijas līgums ar sertifikācijas organizāciju vai grupas sertifikācijas menedžeri (sertifikācijas līgums, grupas sertifikācijas līgums)
1.6.2L The forest manager have disclosed all forest territories in their possession including both – certified and non-certified.	1.6.2L Meža apsaimniekotājs ir publiskojis informāciju par visām savā valdījumā esošajām meža teritorijām, tai skaitā gan sertificētām, gan nesertificētām.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: MP, public summary of certification report.	Pārbaudes līdzekļi: AP, sertifikācijas ziņojuma publiski pieejamais kopsavilkums.
1.6.3 The forest manager shall operate in compliance with FSC Policy for Association.	1.6.3 Meža apsaimniekotāja pielietotā prakse atbilst FSC sadarbības politikai (FSC Policy for Association).
Verification means: manager's policy, management objectives, MP, inspections on site, information on FSC non-certified forest areas	Pārbaudes līdzekļi: apsaimniekotāja politika, apsaimniekošanas mērķi, AP, pārbaude dabā, pieejama informācija par FSC nesertificētajām platībām
FSC Principle 2: Tenure and use rights and responsibilities Long-term tenure and use rights to the land and forest resources shall be clearly defined, documented and legally established.	FSC 2. princips: ĪPAŠUMA TIESĪBAS, LIETOŠANAS TIESĪBAS UN ATBILDĪBA Zemes un meža resursu ilgtermiņa īpašuma un lietošanas tiesībām jābūt skaidri noteiktām, juridiski noformētām un apliecinātām ar attiecīgiem dokumentiem.
FSC Criterion 2.1 Clear evidence of long-term forest use rights to the land (e.g. land title, customary rights, or lease agreements) shall be demonstrated.	FSC kritērijs 2.1 Ir jābūt skaidriem pierādījumiem, kas apliecinātu meža zemes ilgtermiņa lietošanas tiesības (piemēram, Zemesgrāmatas akts, tradicionālās tiesības vai nomas līgums).
2.1.1 The forest manager shall have documented forest use rights to the land.	2.1.1 Meža apsaimniekotājam ir dokumenti, kas apliecina meža zemes lietošanas tiesības.
Verification means: documents verifying ownership and/or management rights or documents confirming the forest manager's right to perform respective activities	Pārbaudes līdzekļi: īpašumtiesību un/vai apsaimniekošanas tiesību apliecinājoši dokumenti vai dokumenti, kas apliecina viņa tiesības veikt attiecīgas darbības
2.1.2 Forest managers applying for certification of property with multiple owners shall ensure that all owners agree observe the Latvian FSC Standard.	2.1.2 Meža apsaimniekotāji, piesakot sertifikācijai īpašumu, kas pieder vairākiem īpašniekiem, nodrošina, ka visi īpašnieki apņemas ievērot Latvijas FSC standarta prasības.
Verification means: a manager/-s can produce documents confirming the agreement of all forest owners or their authorization to perform respective activities	Pārbaudes līdzekļi: apsaimniekotājs/-i var uzrādīt dokumentus, kas apliecina visu īpašnieku piekrišanu vai pilnvarojumu attiecīgu darbību veikšanai
2.1.3 The forest manager shall respect property boundaries and avoid damage to neighbouring properties.	2.1.3 Meža apsaimniekotājs ievēro īpašumu robežas un izvairās no kaitējumu nodarīšanas kaimiņu īpašumiem.
Verification means: a land boundary and situation plan, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: robežu, situācijas plāns, AP, pārbaude dabā
2.1.4 In case the measurement of land boundaries has not been completed the forest manager shall apply a precautionary approach to ensure that outer boundaries are respected.	2.1.4 Ja teritorijai nav pabeigta zemes robežu uzmērīšana, meža apsaimniekotājs piemēro piesardzības principu, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas ārējās robežas.
Verification means: an action plan	Pārbaudes līdzekļi: rīcības plāns

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 2.2 Local communities with legal or customary tenure or use rights shall maintain control, to the extent necessary to protect their rights or resources, over forest operations unless they delegate control with free and informed consent to other agencies.	FSC kritērijs 2.2 Vietējā sabiedrība, kurai ir likumīgas vai tradicionālas īpašuma vai lietošanas tiesības, saglabā kontroli pār darbībām mežā tādā mērā, lai aizsargātu savas tiesības vai resursus, ja vien kontrole ar brīvu un apzinātu piekrišanu nav nodota citām aģentūrām.
2.2.1 The forest manager shall respect everyone's right to free movement and access to other forest resources (e.g. wild berries, fruits, nuts, mushrooms and herbs), unless justified to imposed restrictions.	2.2.1 Meža apsaimniekotājs ievēro ikviena tiesības brīvi pārvietoties un iegūt citus meža resursus (piem., savvaļas ogas, augļus, riekstus, sēnes un ārstniecības augus), ja vien nav noteikti pamatoti ierobežojumi.
Verification means: inspections on site, documents	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, dokumenti
2.2.2 The forest manager shall inform the public about the restrictions on free access in the forest territory.	2.2.2 Meža apsaimniekotājs informē sabiedrību par noteiktajiem ierobežojumiem brīvai pieejai meža teritorijai.
Verification means L: information signs, articles, publications	Pārbaudes līdzekļi L: informācijas zīmes, raksti, publikācijas
Verification means S: information signs	Pārbaudes līdzekļi S: informācijas zīmes
FSC Criterion 2.3 Appropriate mechanisms shall be employed to resolve disputes over tenure claims and use rights. The circumstances and status of any outstanding disputes will be explicitly considered in the certification evaluation. Disputes of substantial magnitude involving a significant number of interests will normally disqualify an operation from being certified.	FSC kritērijs 2.3 Strīdu izšķiršanai par īpašuma tiesībām un lietošanas tiesībām ir jānotiek noteiktā kārtībā. Sertifikācijas novērtējumā tiks objektīvi izvērtēti ikviena neizšķirta strīda apstākļi. Būtiski svarīgu strīdu gadījumā, kur iesaistītas vairākas ieinteresētās puses, parasti sertifikācija nav iespējama.
2.3.1 Disputes over tenure claims and use rights of forest land shall be documented.	2.3.1 Meža zemju īpašuma un lietošanas tiesību strīdi ir dokumentēti.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
2.3.2 Disputes shall be resolved by mutual agreement of the parties, but if no agreement is reached, disputes shall be resolved according to the laws and regulations of the RL.	2.3.2 Strīdi tiek risināti pusēm savstarpēji vienojoties, bet, ja vienošanās netiek panākta, strīdi risināmi LR normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.
Verification means: documents related to disputes and conflicts, statements of competent institutions	Pārbaudes līdzekļi: strīdu un konfliktu dokumenti, atbildīgo institūciju atzinumi
FSC Principle 3: Indigenous peoples' rights The legal and customary rights of indigenous peoples to own, use and manage their lands, territories, and resources shall be recognized and respected.	FSC 3. princips: PAMATIEDZĪVOTĀJU TIESĪBAS Jāatzīst un jārespektē pamatiedzīvotāju likumīgās un tradicionālās īpašuma, kā arī lietošanas un apsaimniekošanas tiesības uz savu zemi, teritorijām un resursiem.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Note: Descendants of Latvians (Couronians, Semigallians, Selonians and Latgalians) and Livonians who keep cultural and/or religious traditions of their ancestors are considered as indigenous people in Latvia. So far there are no groups of indigenous people or their representatives identified or reported to the SDG. It is impossible to distinguish any lands or territories in their possession, as these people are part of Latvian people and their prevalence is not characteristic to any specific territory but they are spread all over the country.	Piezīme: Latvijā par pamatiedzīvotājiem tiek uzskatīti latviešu (kuršu, zemgaļu, sēļu, latgaļu) un līvu pēcteči, kuri ievēro senču kultūras un/vai reliģiskās tradīcijas. Līdz šim nav identificētas vai SDG pieteikušās šādu iedzīvotāju grupas vai to pārstāvji. Nav iespējams izdalīt nekādas viņu valdījumā esošas zemes vai teritorijas, jo šie iedzīvotāji veido Latvijas tautu un viņu izplatība nav raksturīga kādām noteiktām teritorijām, bet visai valstij kopumā.
FSC Criterion 3.1 Indigenous peoples shall control forest management on their lands and territories unless they delegate control with free and informed consent to other agencies.	FSC kritērijs 3.1 Pamatiedzīvotāji kontrolē meža apsaimniekošanu savās zemēs un teritorijās, ja vien viņi ar brīvu un apzinātu piekrišanu nav nodevuši šo kontroli citām iestādēm.
FSC Criterion 3.2 Forest management shall not threaten or diminish, either directly or indirectly, the resources or tenure rights of indigenous peoples.	FSC kritērijs 3.2 Meža apsaimniekošana nedrīkst apdraudēt vai, tieši vai netieši, samazināt pamatiedzīvotāju valdījuma tiesības pār resursiem.
FSC Criterion 3.3 Sites of special cultural, ecological, economic or religious significance to indigenous peoples shall be clearly identified in cooperation with such peoples, and recognized and protected by forest managers.	FSC kritērijs 3.3 Vietas ar īpašu kultūras, ekoloģisku, ekonomisku vai reliģisku nozīmi pamatiedzīvotājiem ir skaidri jāidentificē sadarbībā ar šiem iedzīvotājiem, un meža apsaimniekotājiem tās jāatzīst un jāaizsargā.
FSC Criterion 3.4 Indigenous peoples shall be compensated for the application of their traditional knowledge regarding the use of forest species or management systems in forest operations. This compensation shall be formally agreed upon with their free and informed consent before forest operations commence.	FSC kritērijs 3.4 Pamatiedzīvotājiem ir jāsaņem kompensācija par viņu tradicionālo zināšanu par meža sugu vai apsaimniekošanas sistēmu pielietošanu darbībā mežā. Ar viņu brīvu un apzinātu piekrišanu ir oficiāli jāvienojas par kompensāciju pirms darbību uzsākšanas.
FSC Principle 4: Community relations and worker's rights Forest management operations shall maintain or enhance the long-term social and economic well-being of forest workers and local communities	FSC 4. princips: ATTIECĪBAS AR VIETĒJO SABIEDRĪBU UN STRĀDNIĒKU TIESĪBAS Meža apsaimniekošanas rezultātā jāuztur nemainīgā līmenī vai jāuzlabo meža darbinieku un vietējās sabiedrības ilgtermiņa sociālās un ekonomiskās labklājības līmenis.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 4.1 The communities within, or adjacent to, the forest management area should be given opportunities for employment, training, and other services.	FSC kritērijs 4.1 Apsaimniekojamās teritorijas vai tās tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem jārada labvēlīgi apstākļi nodarbinātības, apmācības un citu pakalpojumu ziņā.
4.1.1 The hourly, piece-work payment shall be organized according to the laws and regulations of the RL and a collective employment contract if there is any.	4.1.1 Laika algas un akorda algas sistēma ir organizēta atbilstoši LR normatīvajiem aktiem, un darba koplīgumam, ja tāds ir noslēgts.
Verification means: an approved payment system; an agreement with workers' representatives if there are any	Pārbaudes līdzekļi: apstiprināta darba samaksas sistēma; saskaņojums ar darbinieku pārstāvjiem, ja tādi ir
4.1.2L The forest manager shall provide access to forest areas to educational and training organizations for training and educational purposes if it does not contradict forest management objectives.	4.1.2L Meža apsaimniekotājs nodrošina izglītības iestāžu un mācību organizāciju piekļuvi mežu platībām apmācības un izglītības nolūkos, ja tas nav pretrunā ar meža apsaimniekošanas mērķiem.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
4.1.3L The forest manager shall first seek to employ workers from local communities and/or provide local employees (including forest dependent people) with the training needed for performance of their job duties and improvement of work quality.	4.1.3L Meža apsaimniekotājs vispirms meklē iespējas atrast strādniekus no tuvējās apkārtnes un/vai nodrošina darbiniekiem no tuvējās apkārtnes (t.sk. no meža atkarīgiem cilvēkiem) apmācības tiešo darba pienākumu veikšanai un darba kvalitātes uzlabošanai.
Note: Everything related to employment of local community should apply at the national level, since in Latvia no special local communities can be distinguished due to the relatively small size of its territory.	Piezīme: Viss, kas attiecas uz tuvējās apkārtnes iedzīvotāju nodarbinātību, attiecināms uz to nacionālā līmenī, jo Latvijā, relatīvi nelielās valsts teritorijas dēļ, nav atsevišķi izdalāmi tuvējās apkārtnes iedzīvotāji.
Verification means: interviews with a forest manager, employees	Pārbaudes līdzekļi: intervijas ar meža apsaimniekotāju, darbiniekiem
4.1.4L The forest manager shall evaluate proposals of stakeholders for cooperation with local communities in relation to employment, training and other services.	4.1.4L Meža apsaimniekotājs izvērtē ieinteresēto pušu priekšlikumus sadarbībai ar vietējiem iedzīvotājiem nodarbinātības, apmācības un citu pakalpojumu jomā.
Verification means: interviews with a forest manager, stakeholders, local communities	Pārbaudes līdzekļi: intervijas ar meža apsaimniekotāju, ieinteresētajām pusēm, vietējiem iedzīvotājiem
FSC Criterion 4.2 Forest management should meet or exceed all applicable laws and/or regulations covering health and safety of employees and their families.	FSC kritērijs 4.2 Meža apsaimniekotājam, rūpējoties par darbinieku, kā arī viņu ģimenes locekļu, veselību un darba drošību, šajā ziņā izvirzāmas stingrākas prasības, nekā paredz attiecīgie normatīvie akti.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
4.2.1L The forest manager and workers shall have working knowledge of safe working techniques and technologies relevant to their duties.	4.2.1L Meža apsaimniekotājam un strādniekiem ir praktiskas zināšanas par drošām darba metodēm un tehnoloģijām, kuras attiecas uz viņu darba pienākumiem.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
4.2.2 Performers of forest management works shall be informed about labor protection requirements according to their respective job duties.	4.2.2 Meža apsaimniekošanas darbu veicēji, atbilstoši veicamajiem darba pienākumiem, ir informēti par prasībām darba vides aizsardzības jomā.
Verification means: interviews, contracts	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, līgumi
4.2.3 Individuals under the age of 18 years shall not be involved in the forest works that might pose danger to health and safety except for training and educational purposes.	4.2.3 Mežsaimnieciskajos darbos, kas varētu apdraudēt veselību un drošību, nedrīkst iesaistīt personas, kas jaunākas par 18 gadiem, izņemot apmācības vai izglītošanas nolūkos.
Verification means: interviews with employees, inspections on site, employment contracts, a certificate of the person employed in forest management	Pārbaudes līdzekļi: intervijas ar darbiniekiem, pārbaude dabā, darba līgumi, mežsaimniecībā nodarbinātā apliecība
4.2.4 Personal protection equipment shall be used in forest management works according to the work safety requirements.	4.2.4 Meža apsaimniekošanas darbos izmanto individuālos aizsardzības līdzekļus, atbilstoši darba aizsardzības prasībām.
Verification means: employment contracts, inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: darba līgumi, pārbaude dabā, intervijas
4.2.5L The work equipment used in forest management works shall have safety devices according to the manufacturer's instructions.	4.2.5L Meža apsaimniekošanas darbos izmantotais darba aprīkojums ir aprīkots ar drošības ierīcēm atbilstoši ražotāja instrukcijām.
Verification means: employment contracts, contracts with subcontractors, inspections on site, interviews with employees	Pārbaudes līdzekļi: darba līgumi, līgumi ar apakšuzņēmējiem, pārbaude dabā, intervijas ar nodarbinātajiem
4.2.5S All tools, equipment (including personal protective equipment) and facilities shall be in safe and serviceable condition.	4.2.5S Visi instrumenti, iekārtas un aprīkojums (ieskaitot individuālos aizsardzības līdzekļus) ir drošā un darbam atbilstošā stāvoklī.
Verification means: employment contracts, contracts with subcontractors, inspections on site, interviews with employees	Pārbaudes līdzekļi: darba līgumi, līgumi ar apakšuzņēmējiem, pārbaude dabā, intervijas ar nodarbinātajiem
4.2.6 The forest manager shall ensure that the workers using mechanical equipment when performing forest management works, have documents confirming their level of professional qualification.	4.2.6 Meža apsaimniekotājs nodrošina, ka meža apsaimniekošanas darbos mehānizētu darbu veicējiem nepieciešami profesionālās kvalifikācijas līmeni apliecinājoši dokumenti.
Note: When work is for training purpose the forest manager shall ensure that those trained are accompanied by experienced and qualified workers.	Piezīme: Gadījumos, kad darbi tiek veikti apmācību nolūkā, meža apsaimniekotājs nodrošina, ka apmācāmie ir pieredzējušu un kvalificētu darbinieku pavadībā.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
4.2.7 When introducing new technologies and equipment, the forest manager shall make sure that employees are trained and/or retrained in the use of such technologies and additionally instructed about the work safety requirements.	4.2.7 Ieviešot jaunas tehnoloģijas un iekārtas, meža apsaimniekotājs nodrošina, ka darbinieki ir atbilstoši apmācīti un/vai pārkvalificēti šo tehnoloģiju vai iekārtu izmantošanai, papildus instruēti par darba drošības noteikumu prasībām.
Verification means: training programmes, instructions, inspection checklists, qualification documents	Pārbaudes līdzekļi: apmācību programmas, instrukcijas, pārbaudes protokoli, kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti
4.2.8 Before signing the contract with subcontractors, the suitability of the qualification of their employees for the planned forestry works shall be verified.	4.2.8 Pirms līguma slēgšanas ar apakšuzņēmēju ir izvērtēta tā darbinieku kvalifikācijas atbilstība veicamajiem mežsaimnieciskajiem darbiem.
Verification means: system/regulations, contracts, instructions, inspection checklists, qualification documents	Pārbaudes līdzekļi: sistēma/noteikumi, līgumi, instrukcijas, pārbaudes protokoli, kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti
4.2.9 First aid kits shall be available at the places where dangerous forestry works are performed.	4.2.9 Bīstamo meža apsaimniekošanas darbu veikšanas vietās jābūt pirmās palīdzības aptieciņām.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaudes dabā
4.2.10 A person trained to provide first aid shall be present at the places where works are performed using forestry machinery and motorized tools, except sprayers.	4.2.10 Darbu veikšanas vietās, kurās izmanto meža mašīnas un motorinstrumentus, izņemot miglotājus, jābūt personai, kura ir apmācīta sniegt pirmo palīdzību.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
4.2.11L Contracts with subcontractors shall include conditions for performance of works in accordance with the applicable laws and regulations on labor protection.	4.2.11L Līgumos ar apakšuzņēmējiem iekļauti nosacījumi par darbu izpildi saskaņā ar spēkā esošajiem darba vides aizsardzības normatīvajiem aktiem.
Verification means: a work safety system, inspection checklists	Pārbaudes līdzekļi: darba aizsardzības sistēma, pārbaudes protokoli
FSC Criterion 4.3 The rights of workers to organize and voluntarily negotiate with their employers shall be guaranteed as outlined in Conventions 87 and 98 of the International Labour Organisation (ILO).	FSC kritērijs 4.3 Darbiniekiem garantē tiesības izveidot savas organizācijas, vienojoties ar darba devēju, kā to paredz Starptautiskās darba organizācijas (ILO) Konvencijas Nr. 87 un Nr. 98.
Note: Forced labour in Latvia is regulated by the laws and regulations of the RL.	Piezīme: Latvijā piespiedu darbs tiek regulēts pamatojoties uz LR normatīvajiem aktiem.
4.3.1 The forest manager shall not restrict the rights of workers to organize and voluntarily join the organisations of their choice.	4.3.1 Meža apsaimniekotājs neierobežo strādājošo tiesības dibināt un apvienoties sevis izvēlētajās organizācijās.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: company's policy, interviews with workers	Pārbaudes līdzekļi: uzņēmuma politika, intervijas ar darbiniekiem
4.3.2 Employment contracts in written shall be concluded with all employees of the forest manager.	4.3.2 Ar visiem meža apsaimniekotāja darbiniekiem tiek noslēgti rakstiski darba līgumi.
Verification means: employment contracts, interviews with workers	Pārbaudes līdzekļi: darba līgumi, intervijas ar darbiniekiem
4.3.3 If there is an organization representing the employees, which proposes to conclude a collective employment contract, the forest manager shall conclude collective employment contracts by mutual agreement.	4.3.3 Ja ir darbiniekus pārstāvoša organizācija, kura ierosina noslēgt darba koplīgumu, meža apsaimniekotājs, savstarpēji vienojoties ar to, noslēdz darba koplīgumus.
Verification means: a collective employment contract, documented proposals of employee's representatives if there are any	Pārbaudes līdzekļi: koplīgums, dokumentēti darbinieku pārstāvju, ja tādi ir, priekšlikumi
FSC Criterion 4.4 Management planning and operations shall incorporate the results of evaluations of social impact. Consultations shall be maintained with people and groups (both men and women) directly affected by management operations.	FSC kritērijs 4.4 Apsaimniekošanas plānošanas un darbu izpildes gaitā jāņem vērā šo darbību sociālās ietekmes novērtējums. Pastāvīgi jāveic konsultācijas ar tiem cilvēkiem un cilvēku grupām (gan vīriešiem, gan sievietēm), kurus apsaimniekošanas darbības skar vistiešāk.
4.4.1L applied to forest properties covering more than 10,000 ha: Using the procedures appropriate to the size and scale of forest management activities, the forest manager shall inform how to access the information about the planned forest management activities.	4.4.1L piemērojams meža apsaimniekotājiem virs 10000 ha: Meža apsaimniekotājs, izmantojot procedūras, kas pielāgotas meža apsaimniekošanas darbības lielumam un mērogam, informē par to kā piekļūt informācijai par plānotajiem meža apsaimniekošanas darbiem.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
4.4.2L applied to forest properties covering more than 10,000 ha: The forest manager shall elaborate and implement the procedure for conducting the social impact assessment that includes consultations with employees and local community (both men and women) on forest management which form the basis for the social impact assessment conducted no less than once in 5 years.	4.4.2L piemērojams meža apsaimniekotājiem virs 10000 ha: Meža apsaimniekotājs izstrādā un ievieš sociālās ietekmes novērtējuma kārtību, kurā paredzētas arī konsultācijas ar darbiniekiem un vietējo sabiedrību (gan vīriešiem, gan sievietēm) par meža apsaimniekošanu, un atbilstoši tai tiek izstrādāts sociālās ietekmes novērtējums ne retāk kā reizi 5 gados.
Verification means: a procedure, distribution of job duties and responsibilities of employees, training documents, checklists, publications in local press, a social impact assessment	Pārbaudes līdzekļi: kārtība, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījuma, apmācības dokumenti, protokoli, publikācijas vietējā presē, sociālās ietekmes novērtējums
4.4.3 Identified objects with cultural heritage and/or archaeological value shall be protected.	4.4.3 Identificētie objekti ar kultūrvēsturisku un/vai arheoloģisku vērtību tiek aizsargāti.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: MP, a list of objects, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, objektu saraksts, pārbaude dabā
4.4.4 The forest manager shall take into account the interests of local community when working in populated areas.	4.4.4 Meža apsaimniekotājam jāņem vērā iedzīvotāju intereses, strādājot apdzīvotu teritoriju tuvumā.
Verification means: MP, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, intervijas, pārbaude dabā
4.4.5 The forest manager shall take all possible restoring and/or compensating measures in case of causing damage to the places significant for local community.	4.4.5 Meža apsaimniekotājs vietējai sabiedrībai nozīmīgu vietu bojāšanas gadījumā veic iespējamus restaurējošus un/vai kompensējošus pasākumus.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas
4.4.6 The forest manager shall use the results of consultations and correspondence with the stakeholders in planning of forest management.	4.4.6 Meža apsaimniekotājs rezultātus no konsultācijām un sarakstes ar ieinteresētajām pusēm izmanto meža apsaimniekošanas plānošanā.
Verification means L: checklists, records, MP	Pārbaudes līdzekļi L: protokoli, lietvedība, AP
Verification means S: stakeholder complaints, stakeholder interviews, MP	Pārbaudes līdzekļi S: ieinteresēto pušu iesniegumi, intervijas ar ieinteresētajām pusēm, AP
4.4.7L applied to forest properties covering more than 10,000 ha: The forest manager shall support the retraining of the employees within the enterprise as much as possible in case of staff reduction.	4.4.7L piemērojams meža apsaimniekotājiem virs 10000 ha: Meža apsaimniekotājs, darbinieku skaita samazināšanas gadījumā, pēc iespējas sniedz atbalstu darbinieku pārkvalificēšanā uzņēmumā.
Verification means: interviews, contracts, copies of retraining documents	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, līgumi, pārkvalificēšanās dokumentu kopijas
4.4.8L The employer shall provide the workers performing forestry works with the vaccination against tick-borne encephalitis.	4.4.8L Mežsaimniecisko darbu veicējiem darba devējs nodrošina vakcināciju pret ērcu encefalītu.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
FSC Criterion 4.5 Appropriate mechanisms shall be employed for resolving grievances and for providing fair compensation in the case of loss or damage affecting the legal or customary rights, property, resources, or livelihoods of local peoples. Measures shall be taken to avoid such loss or damage	FSC kritērijs 4.5 Jāizmanto piemēroti mehānismi, lai atrisinātu strīdus vai nodrošinātu taisnīgu kompensāciju gadījumos, kad skartas vietējās sabiedrības likumīgās vai tradicionālās tiesības, vai radīti zaudējumi īpašumam, resursiem vai vietējo iedzīvotāju iztikas līdzekļu avotiem. Jāveic pasākumi, lai izvairītos no šādiem zaudējumiem vai tiesību aizskārumiem.
4.5.1 The forest manager shall avoid conflicts when carrying out forest management operations.	4.5.1 Meža apsaimniekotājs, veicot mežsaimniecisko darbību, izvairās no konfliktiem.
Verification means: interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: intervijas ar interešu grupām

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
4.5.2L Information of all conflicts arising between the forest manager and local community that are documented in writing as well as their settlement process and compensation of losses shall be available.	4.5.2L Visiem rakstiski dokumentētajiem konfliktiem starp meža apsaimniekotāju un vietējo sabiedrību, kā arī to risināšanas gaitai un zaudējumu atlīdzināšanai jābūt pieejamiem.
Verification means: documents on conflicts and their settlement procedure, negotiations with representatives of local community	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti par konfliktiem un to risināšanas gaitu, pārrunas ar vietējās sabiedrības pārstāvjiem
4.5.3 There shall be a documented procedure for the resolution of disputes or grievances raised in relation to the activities of the forest enterprise.	4.5.3 Ir jābūt dokumentētai procedūrai sūdzību vai strīdu izšķiršanai, kuri radušies saistībā ar meža apsaimniekotāja darbību.
Verification means: documents on conflicts, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti par konfliktiem, intervijas ar ieinteresētajām pusēm
4.5.4 Applied to forest properties covering more than 10,000 ha: In the event of any unresolved dispute the enterprise shall show that it has followed (or is following) its dispute resolution process in a good faith effort to resolve the dispute.	4.5.4 Piemērojams meža apsaimniekotājiem virs 10000 ha: Jebkura neatrisināta strīda gadījumā meža apsaimniekotājs uzrāda, kā ir izpildījis (vai izpilda) strīdus risināšanas procesu, lai to atrisinātu labticīgi.
Verification means: documents on conflicts, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti par konfliktiem, intervijas ar ieinteresētajām pusēm
4.5.5 Compensation or indemnification for losses shall be determined by mutual agreement between the parties or, in the event of disagreement, according to the laws and regulations of the RL.	4.5.5 Kompensācija vai zaudējumu atlīdzināšana tiek noteikta, pusēm vienojoties, vai, domstarpību gadījumā, LR normatīvos aktos noteiktajā kārtībā.
Verification means: documents, statements of competent institutions, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, atbildīgo institūciju atzinumi, intervijas ar ieinteresētajām pusēm
FSC Principle 5: Benefits from the forest Forest management operations shall encourage the efficient use of the forest's multiple products and services to ensure economic viability and a wide range of environmental and social benefits.	FSC 5. princips: IEGUVUMI NO MEŽA Meža apsaimniekošanai jāveicina efektīva daudzveidīgu meža produktu un pakalpojumu izmantošana, tā nodrošinot savu ekonomisko dzīvotspēju un plašu vides un sociālo ieguvumu klāstu.
FSC Criterion 5.1 Forest management should strive toward economic viability, while taking into account the full environmental, social, and operational costs of production, and ensuring the investments necessary to maintain the ecological productivity of the forest.	FSC kritērijs 5.1 Meža apsaimniekošanai ir jātiecas uz ekonomisku dzīvotspēju, vienlaicīgi ņemot vērā vides, sociālās un tiešās ražošanas izmaksas, kā arī nodrošinot meža ekoloģiskās saglabāšanās spēju veicināšanai nepieciešamās investīcijas.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
5.1.1 The forest manager shall prepare the budget which includes revenue and costs for all significant activities (including the cost of meeting all social and environmental commitments) according to the forest management planning documentation.	5.1.1 Meža apsaimniekotājs izstrādā budžetu, kurā ietverti visi būtiskākie apsaimniekošanas pasākumi, ieņēmumi un izdevumi (t.sk. izmaksām, kas saistītas ar sociālo un vides vērtību saglabāšanu), atbilstoši meža apsaimniekošanas plānošanas dokumentiem.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
5.1.2L The forest manager shall summarize and analyse information about revenue and costs related to forest management (including costs for maintenance of social and environmental values).	5.1.2L Meža apsaimniekotājs apkopo un analizē informāciju par meža apsaimniekošanas ieņēmumiem un izdevumiem (t.sk. izmaksām, kas saistītas ar sociālo un vides vērtību saglabāšanu).
Verification means: annual reports, interviews	Pārbaudes līdzekļi: gada pārskats, intervijas
5.1.2S The forest manager shall summarize information about revenue and costs related to forest management (including costs for maintenance of social and environmental values).	5.1.2S Meža apsaimniekotājs apkopo informāciju par meža apsaimniekošanas ieņēmumiem un izdevumiem (t.sk. izmaksām, kas saistītas ar sociālo un vides vērtību saglabāšanu).
Verification means: documented income and costs	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti ieņēmumi un izdevumi
5.1.3 The revenue estimates shall be reasonable, and consistent with the expected rate of harvest of forest products and/or provision of other products or services.	5.1.3 Ieņēmumu aplēsēm jābūt saprātīgām un saskaņā ar apjomiem, kādos paredzēts iegūt meža produktus un/vai citu produktus, vai nodrošināt pakalpojumus.
Verification means: documented income and costs	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti ieņēmumi un izdevumi
5.1.4 If the budget shows a deficit for the year, the forest manager shall demonstrate how the shortfall will be covered whilst ensuring that the management plan is implemented in the long term.	5.1.4 Ja budžets liecina par deficītu kādā gadā, meža apsaimniekotājs uzrāda, kā tas tiks segts, vienlaikus nodrošinot, ka apsaimniekošanas plāns tiek īstenots ilgtermiņā.
Verification means: documented income and costs, MP	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti ieņēmumi un izdevumi, AP
FSC Criterion 5.2	FSC kritērijs 5.2
Forest management and marketing operations should encourage the optimal use and local processing of the forest's diversity of products.	Meža apsaimniekošanai un mārketinga darbībām jāsekmē daudzveidīgu meža resursu optimāla izmantošana un to vietējā pārstrāde.
5.2.1 The forest manager shall assess options for various uses of forest resources.	5.2.1 Meža apsaimniekotājs vērtē meža resursu daudzveidīgas izmantošanas iespējas.
Verification means L: documents are available on assessment of options for use of forest resources	Pārbaudes līdzekļi L: pieejami dokumenti par meža resursu izmantošanas iespēju izvērtēšanu
Verification means S: documents are available on options for use of forest resources, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: pieejami dokumenti par meža resursu izmantošanas iespējām, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
5.2.2L The forest manager shall strive to apply such forest management methods which encourage the optimal use of diverse forest products.	5.2.2L Meža apsaimniekotājs cenšas pielietot tādas meža apsaimniekošanas metodes, kas veicina daudzveidīgu meža produktu optimālu izmantošanu.
Verification means: policy/objectives	Pārbaudes līdzekļi: politika/mērķi
5.2.3L Depending on the demand, forest manager shall offer part of their products to local processing companies, unless there is an overriding reason, which would make it impossible.	5.2.3L Meža apsaimniekotājs, pamatojoties uz pieprasījumu, daļu savas produkcijas piedāvā vietējiem pārstrādes uzņēmumiem, ja vien nav sevišķi svarīgs iemesls, kas to padarītu par neiespējamu.
Verification means: an invitation to tender, a documented offer, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: uzaicinājums uz izsoli, dokumentēts piedāvājums, intervijas ar ieinteresētajām pusēm
FSC Criterion 5.3 Forest management should minimize waste associated with harvesting and on-site processing operations and avoid damage to other forest resources.	FSC kritērijs 5.3 Meža apsaimniekošanā jāsamazina koksnes atlieku daudzums, kas radies mežizstrādes un citu cirsmu darbu rezultātā, un jāizvairās no citu meža resursu bojāšanas.
5.3.1L The forest manager shall use such logging technique which prevent the loss of valuable timber and supervise the results of timber preparation.	5.3.1L Meža apsaimniekotājs pielieto mežizstrādes metodes, kas novērš vērtīgās koksnes zudumus un uzrauga kokmateriālu sagatavošanas rezultātus.
Verification means: instructions, documents, requirements, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: instrukcijas, dokumenti, prasības, pārbaude dabā
5.3.1S When performing harvesting operations, the loss of value of timber resources shall be avoided.	5.3.1S Mežizstrādes darbos jāizvairās no koksnes resursu vērtības zaudējumiem.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
5.3.2 Efforts shall be made to avoid damage to maintained growing trees in forest works.	5.3.2 Mežsaimnieciskajos darbos jācenšas izvairīties no kaitējuma nodarīšanas augošajiem kokiem.
Verification means: instructions, documents, requirements, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: instrukcijas, dokumenti, prasības, pārbaude dabā
5.3.3 The use of logging residues and wood biomass shall comply with the harvesting techniques and soil characteristics.	5.3.3 Ciršanas atlieku un koksnes biomasas izmantošana atbilst mežizstrādes tehnoloģijai un augsnes īpatnībām.
Verification means: documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, pārbaude dabā
5.3.4 After completion of harvesting operations, the condition of infrastructure objects (ditches, roads, communications, etc.) as well as watercourses affected by harvesting operations shall be set in order.	5.3.4 Pabeidzot mežizstrādes darbus ir sakārtoti mežizstrādes laikā ietekmētie infrastruktūras objekti (grāvji, brauktuves, komunikācijas u.c.), kā arī ūdensteces.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
5.3.5 The logyard shall be set in order after transportation of timber.	5.3.5 Krautuves vietai pēc kokmateriālu izvešanas jābūt sakārtotai.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
FSC Criterion 5.4 Forest management should strive to strengthen and diversify the local economy, avoiding dependence on a single forest product.	FSC kritērijs 5.4 Meža apsaimniekošanai jāveicina vietējās ekonomikas nostiprināšana un dažādošana, neaprobežojoties tikai ar kāda atsevišķa meža produkta izmantošanu.
See Indicator 5.2.1	Skat. Indikatoru 5.2.1
5.4.1 The forest manager shall allow local community to access other forest resources if it does not contradict the forest owner's management objectives.	5.4.1 Meža apsaimniekotājam jāļauj vietējiem iedzīvotājiem piekļūt citiem meža resursiem, ja tas nav pretrunā ar meža īpašnieka apsaimniekošanas mērķiem.
Verification means: management objectives (MP), interviews with local community, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: apsaimniekošanas mērķi (AP), intervijas ar vietējiem iedzīvotājiem, pārbaude dabā
5.4.2L The forest manager shall evaluate proposals of entrepreneurs for sustainable use of other forest resources if it does not contradict the forest owner's management objectives.	5.4.2L Meža apsaimniekotājs izvērtē uzņēmēju piedāvājumus ilgtspējīgi izmantot citus meža resursus, ja tas nav pretrunā ar meža īpašnieka apsaimniekošanas mērķiem.
Verification means: interviews, documents	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, dokumenti
FSC Criterion 5.5 Forest management operations shall recognize, maintain, and, where appropriate, enhance the value of forest services and resources such as watersheds and fisheries.	FSC kritērijs 5.5 Meža apsaimniekošanā jākonstatē, jāuztur un, kur iespējams, jāvairo meža pakalpojumu un resursu vērtība (piemēram, ūdensšķirtnes, zvejas vietas).
5.5.1L The forest manager shall identify and update information in its forest management plan, about the full range of ecosystem services (forest services and resources), significant areas having other forest resources (e.g. sources of drinking water and recreation sites significant to local community).	5.5.1L Meža apsaimniekotājs apzina un aktualizē informāciju AP par visu veidu ekosistēmu pakalpojumiem (meža pakalpojumiem un resursiem), nozīmīgām citu meža resursu izmantošanas vietām (piemēram, sabiedrībai nozīmīgas dzeramā ūdens ieguves un atpūtas vietas).
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
5.5.1S Before commencement of forest management works, nature objects and formations that are significant to local community shall be identified and management activities shall not reduce their value.	5.5.1S Pirms meža apsaimniekošanas darbu uzsākšanas jāidentificē sabiedrībai nozīmīgi dabas objekti un veidojumi un tie jāapsaimnieko nemazinot to vērtību.
Verification means: a list of objects, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: objektu saraksts, AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
5.5.2L The forest manager shall ensure that management activity preserves and if possible increases the value of the objects identified in accordance with Indicator 5.5.1L.	5.5.2L Meža apsaimniekotājam jānodrošina, ka saimnieciskā darbība saglabā un pēc iespējas palielina saskaņā ar indikatorā 5.5.1L apzināto vietu vērtību.
Verification means: documents, provisions in the work execution documents, interviews with stakeholders, etc.	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, iestrāde darbu izpildes dokumentos, intervijas ar interešu grupām, utt
5.5.3S The forest manager shall not restrict access to the objects identified according to Indicator 5.5.1S if it does not contradict the forest owner's management objectives.	5.5.3S Meža apsaimniekotājs neierobežo pieeju indikatorā 5.5.1S identificētajiem objektiem, ja tas nav pretrunā ar meža īpašnieka apsaimniekošanas mērķiem.
Verification means: management objectives (MP), interviews with stakeholders, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: apsaimniekošanas mērķi (AP), intervijas ar interešu grupām, pārbaude dabā
FSC Criterion 5.6 The rate of harvest of forest products shall not exceed levels which can be permanently sustained.	FSC kritērijs 5.6 legūstamo meža produktu apjomi nedrīkst pārsniegt līmeni, kādā mežs spēj ilgstoši nodrošināt šādu apjomu regulāru atjaunošanos.
5.6.1L The forest manager shall set sustainable harvesting levels for the forest resources intended to be obtained for commercial purposes. The indicator does not apply to berries, mushrooms, nuts and juices obtained from forests.	5.6.1L Meža resursiem, kuru izmantošana tiek plānota komerciāliem mērķiem, meža apsaimniekotājs nosaka ilgtspējīgus izmantošanas apjomus. Indikators neattiecas uz mežā iegūtajām ogām, sēnēm, riekstiem, sulām.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
5.6.2L The average amount of forest resources harvested does not exceed sustainable harvesting levels. The indicator does not apply to berries, mushrooms, nuts and juices obtained from forests.	5.6.2L Komerčiāli izmantojamo meža resursu vidējais ieguves apjoms nepārsniedz ilgtspējīgus izmantošanas apjomus. Indikators neattiecas uz mežā iegūtajām ogām, sēnēm, riekstiem, sulām.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
5.6.3 The forest manager shall summarize information about the forest resources obtained by forest manager for commercial purposes.	5.6.3 Meža apsaimniekotājs apkopo informāciju par meža apsaimniekotāja komerciāli iegūtajiem meža resursiem.
Verification means: MP, documents	Pārbaudes līdzekļi: AP, dokumenti
See Indicators 8.2.2L and 8.2.2S.	Skatīt 8.2.2L un 8.2.2S indikatorus.
FSC Principle 6: Environmental Impact Forest management shall conserve biological diversity and its associated values, water resources, soils, and unique and fragile ecosystems and landscapes, and, by so doing, maintain the ecological functions and the integrity of the forest	FSC 6. princips: IETEKME UZ VIDĪ Meža apsaimniekošanā ir jā saglabā bioloģiskā daudzveidība un ar to saistītās vērtības – ūdens resursi, augsne, unikālas un jūtīgas ekosistēmas un ainavas, lai nodrošinātu meža ekoloģisko funkciju saskaņotu darbību.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 6.1 Assessment of environmental impacts shall be completed appropriate to the scale, intensity of forest management and the uniqueness of the affected resources -- and adequately integrated into management systems. Assessments shall include landscape level considerations as well as the impacts of on-site processing facilities. Environmental impacts shall be assessed prior to commencement of site-disturbing operations.	FSC kritērijs 6.1 Jānovērtē ietekme uz vidi, ņemot vērā meža apsaimniekošanas mērogus, intensitāti un darbībai pakļauto resursu unikalitāti, atzinumus adekvāti iestrādājot apsaimniekošanas plānā. Veicot novērtējumu, jāņem vērā ainavas īpatnības, kā arī meža apsaimniekošanas darbību ietekme. Ietekmes novērtējums uz apkārtējo vidi jāveic pirms meža apsaimniekošanas darbu uzsākšanas.
6.1.1 The forest manager before commencement of forestry works:	6.1.1 Meža apsaimniekotājam pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas:
6.1.1.1 shall assess the impact of harvesting operations and on-site processing facilities on the structural elements of the forest stand that are significant for biological diversity, the soil, water and cultural objects at the level of a potentially affected stand and neighbouring (adjacent) stands;	6.1.1.1 ir jāapzina mežizstrādes darbu un uz vietas veiktās pārstrādes ietekmi uz bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgiem mežaudzes struktūras elementiem, augsni, ūdeni un kultūrvēsturiskiem objektiem potenciāli ietekmētās audzes un blakus esošo (pieguļošo) audžu līmenī;
6.1.1.2 shall check the site for indicators of the presence of specially protected species (such as large nests, hollow trees, increased amount of large D>40cm dead wood, etc.);	6.1.1.2 ir jāpārbauda teritoriju, vai ir pazīmes, kas liecina par īpaši aizsargājamo sugu klātbūtni; (lielas ligzdas, dobumaini koki, liels daudzums liela izmēra D>40cm atmirušās koksnes, u.c.);
6.1.1.3 shall plan measures for reduction or mitigation of negative impact on the mentioned objects.	6.1.1.3 jāplāno pasākumi ietekmes novēršanai vai mazināšanai uz minētajiem objektiem.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas
6.1.2 The forest manager, managing the forest tract larger or equal of 500 ha, shall assess the impacts of forestry works at the level of the landscape paying particular attention to the proportion of old stands.	6.1.2 Meža apsaimniekotājs, kurš apsaimnieko meža masīvu platībā ne mazāku par 500 ha, apzina mežizstrādes darbu ietekmi ainavas līmenī īpašu uzmanību pievēršot veco audžu īpatsvaram.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas
6.1.3L For the drainage objects for which a design task of planning and architecture has not been issued to forest manager until the date when the Latvian FSC Standard becomes valid:	6.1.3L Meliorācijas objektiem, kuriem līdz Latvijas FSC standarta stāšanās spēkā meža apsaimniekotājam nav izsniegts plānošanas un arhitektūras uzdevums:
6.1.3.1L potential risks shall be assessed for conservation of biodiversity, including specially protected habitats, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands, as well as regulated natural watercourses;	6.1.3.1L jāapzina iespējamie riski bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, tai skaitā īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši aizsargājamām sugu atradnēm un bioloģiski vērtīgiem zālājiem, kā arī dabiskajām regulētajām ūdenstecēm;

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.1.3.2L precaution approach shall be taken to avoid adverse effect on the areas of wet forests (spruce, black alder and broadleaf species) retained within the landscape and natural watercourses if it does not impair the operation of the drainage object and the land use possibilities of other land owners and other legal possessors;	6.1.3.2L jāievēro piesardzības princips, lai nelabvēlīgi neietekmētu palikušo slapjo (egļu, melnalkšņu un platlapju) mežu fragmentus ainavā un dabiskās ūdensteces, ja tas nepasliktina meliorācijas objekta darbību un citu zemes īpašnieku un citu tiesisko valdītāju zemes izmantošanas iespējas;
6.1.3.3L measures shall be planned for reduction of sediment and biogenic element flow from drainage systems into natural waterbodies and watercourses, e.g. by creating sediment ponds, wetlands, dam cascades etc.;	6.1.3.3L jāplāno pasākumi, lai samazinātu nosēdumu un biogēno elementu ieplūdi no meliorācijas sistēmām dabiskajās ūdenstilpēs un ūdenstecēs, piemēram, veidojot nosēddīķus, mitrājus, dambju kaskādes u.c.;
6.1.3.4L restoring and compensating measures shall be implemented (e.g. for restoration of wet forest, natural riverbeds, protection of specially protected habitats) if necessary to mitigate risk identified under 6.1.3.1L.	6.1.3.4L jāveic restaurējošus un kompensējošus pasākumus (piemēram, pārmitro mežu, upju dabisko gultņu atjaunošanai, īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai), ja tas nepieciešams, lai mazinātu risku, kas noteikts atbilstoši 6.1.3.1L.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas
6.1.3S In the territories where construction, reconstruction and renovation of the drainage systems are planned:	6.1.3S Teritorijās, kurās tiek plānota meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija:
6.1.3.1S potential risks shall be assessed for conservation of biodiversity in specially protected habitats, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands, as well as in regulated natural watercourses;	6.1.3.1S jāapzina iespējamie riski bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai īpaši aizsargājamajos biotopos, īpaši aizsargājamo sugu atradnēs un bioloģiski vērtīgos zālajos, kā arī dabiskajās regulētajās ūdenstecēs;
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.1.3.2S precaution approach shall be taken to avoid adverse effect on natural watercourses;	6.1.3.2S jāievēro piesardzība, lai nelabvēlīgi neietekmētu dabiskās ūdensteces;
Verification means: inspections on site, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas ar interešu grupām
6.1.3.3S Managing a continuous forest tract exceeding 100 ha, a precautionary approach shall be taken to avoid adverse effect on the areas of wet forests (spruce, black alder and broadleaf species) retained within the landscape if it does not impair the operation of the drainage object and the land use possibilities of other land owners and other legal possessors;	6.1.3.3S ja tiek apsaimniekota vismaz 100 ha liela vienlaidus meža platība, jāievēro piesardzība, lai nelabvēlīgi neietekmētu palikušo slapjo (egļu, melnalkšņu un platlapju) mežu fragmentus ainavā, ja tas nepasliktina meliorācijas objekta darbību un citu zemes īpašnieku un citu tiesisko valdītāju zemes izmantošanas iespējas;
Verification means: inspections on site, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas ar interešu grupām

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.1.3.4S appropriate to the scale and impact of the planned operation the measures shall be planned for reduction of sediment and biogenic element flow from drainage systems into natural waterbodies and watercourses, e.g. by creating sediment ponds, wetlands, dam cascades etc.;	6.1.3.4S atbilstoši plānotās darbības mērogam un ietekmei, ir jāplāno pasākumi, lai samazinātu nosēdumu un biogēno elementu ieplūdi no meliorācijas sistēmām dabiskajās ūdenstilpēs un ūdenstecēs, piemēram, veidojot nosēddīkus, mitrājus, dambju kaskādes u.c.;
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
6.1.3.5S restoring and compensating measures shall be implemented (e.g. for restoration of wet forest, natural riverbeds, protection of specially habitats) if necessary to mitigate risk identified under 6.1.3.1S.	6.1.3.5S jāveic restaurējošie un kompensējošie pasākumi (piemēram, pārmitro mežu, upju dabisko gultņu atjaunošanai, īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai), ja tas nepieciešams, lai mazinātu risku, kas noteikts atbilstoši 6.1.3.1S.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
6.1.4L For road construction or reconstruction objects for which a design task of planning and architecture has not been issued to forest manager until the date when the Latvian FSC Standard becomes valid:	6.1.4L Ceļu būves vai rekonstrukcijas objektiem, kuriem līdz Latvijas FSC standarta stāšanās spēkā meža apsaimniekotājam nav izsniegts plānošanas un arhitektūras uzdevums:
6.1.4.1L potential risks shall be assessed for conservation of biodiversity, including the potential effect on specially protected habitats, WKHs, their buffer zones and potential WKHs, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands;	6.1.4.1L ir jānovērtē iespējamie riski bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, t.sk. iespējamā ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, DMB, to buferzonām un potenciālajiem DMB, īpaši aizsargājamo sugu atradnēm un bioloģiski vērtīgajiem zālājiem;
6.1.4.2L precautionary approach shall be taken during the planning process and possible restoring and compensating measures shall be carried out if necessary mitigate risk identified under 6.1.4.1L.	6.1.4.2L plānošanas procesā jāievēro piesardzības princips un jāveic iespējamie restaurējoši un kompensējoši pasākumi, ja tas nepieciešams, lai mazinātu risku, kas noteikts atbilstoši 6.1.4.1L.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas
6.1.4S In the territories where road construction or reconstruction is planned:	6.1.4S Teritorijās, kurās tiek plānota ceļu būve vai rekonstrukcija:
6.1.4.1S potential risks shall be assessed for conservation of biodiversity in specially protected habitats, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands;	6.1.4.1S ir jānovērtē iespējamie riski bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai īpaši aizsargājamajos biotopos, īpaši aizsargājamo sugu atradnēs un bioloģiski vērtīgos zālājos;
6.1.4.2S precautionary approach shall be taken during the planning process and possible restoring and compensating measures shall be carried out (e.g. for protection of wet forest, specially protected habitats) if necessary mitigate risk identified under 6.1.4.1S.	6.1.4.2S plānošanas procesā jāievēro piesardzības princips un jāveic iespējamie restaurējoši un kompensējoši pasākumi (piemēram, pārmitro mežu, īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai), ja nepieciešams, lai mazinātu risku, kas noteikts atbilstoši 6.1.4.1S.
Verification means: inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervijas

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
<p>6.1.5 Introducing a new forest management method, the forest manager, appropriate to the scale and impact of the planned operation, shall assess whether it would not substantially negatively affect populations and habitats of species, soil, air, water, landscape, material values, cultural and natural heritage.</p> <p>The introduction of the new forest management technique has been conducted, as far as possible reducing environmental impact.</p>	<p>6.1.5 Meža apsaimniekotājs, ieviešot jaunu meža apsaimniekošanas metodi, atbilstoši plānotās darbības mērogam un iedarbībai, izvērtē vai tā būtiski negatīvi neietekmē sugu populācijas un biotopus, augsni, gaisu, ūdeni, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu.</p> <p>Jaunās meža apsaimniekošanas metodes ieviešana ir veikta pēc iespējas mazinot ietekmi uz vidi.</p>
<p>Verification means: impact on biological diversity, soil, air, water, climate, landscape, material values, cultural and natural heritage, and an appropriate assessment of interaction of all these elements, inspections on site</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: iedarbības uz bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību atbilstošs izvērtējums, pārbaude dabā</p>
<p>FSC Criterion 6.2</p> <p>Safeguards shall exist which protect rare, threatened and endangered species and their habitats (e.g., nesting and feeding areas). Conservation zones and protection areas shall be established, appropriate to the scale and intensity of forest management and the uniqueness of the affected resources. Inappropriate hunting, fishing, trapping and collecting shall be controlled.</p>	<p>FSC kritērijs 6.2</p> <p>Garantējama reto, apdraudēto un izzūdošo sugu un to dzīvotņu (piem., ligzdošanas un barošanās vietas) aizsardzība. Atbilstoši meža apsaimniekošanas mērogam un intensitātei, kā arī saimnieciskai darbībai pakļauto resursu unikalitātei, izveidojamas saglabājamās un aizsargājamas zonas un teritorijas. Jāveic darbības, nepiemērotu medību, zvejas un slazdu likšanas, augu un ogu vākšanas paņēmieni izmantošanas kontrolei.</p>
<p>6.2.1L The forest manager shall maintain and update a register of biologically valuable forest stands (listed in the indicator 6.4.1).</p>	<p>6.2.1L Meža apsaimniekotājam jāuztur un jāaktualizē bioloģiski vērtīgu mežaudžu (uzskaitītas 6.4.1 indikatorā) reģistrs.</p>
<p>Verification means: register of biologically valuable forest stands</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: bioloģiski vērtīgu mežaudžu reģistrs</p>
<p>6.2.2S The forest manager shall ensure maintenance of recorded locations of protected species in the managed territory.</p>	<p>6.2.2S Meža apsaimniekotājam jānodrošina esošo zināmo aizsargājamo sugu atradņu aizsardzību apsaimniekotajā teritorijā.</p>
<p>Verification means: documents, cartographic materials</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, kartogrāfiskais materiāls</p>
<p>6.2.3S The forest manager shall identify the WKHs.</p>	<p>6.2.3S Meža apsaimniekotājam jāveic DMB apzināšanu.</p>
<p>Verification means: MP, WKH</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: AP, DMB</p>
<p>6.2.4L The forest manager during forest management planning shall take into account the conservation action plans in force for rare, endangered species.</p>	<p>6.2.4L Meža apsaimniekotājs, plānojot meža apsaimniekošanu, ņem vērā reto, apdraudēto sugu spēkā esošos aizsardzības plānus.</p>
<p>Verification means: MP, interviews</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: AP, intervijas</p>

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.2.5L applied to forest properties covering more than 10,000 ha: The forest manager shall identify the sites where additional inspection must be performed regarding the existence of previously unreported habitats of specially protected species.	6.2.5L piemērojams meža apsaimniekotājiem virs 10000 ha: Meža apsaimniekotājam jāidentificē vietas, kur jāveic papildus pārbaude par iepriekš neregistrētu īpaši aizsargājamu sugu dzīvotņu esamību.
Verification means: MP, a list of objects, interviews with employees, interviews with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: AP, vietu saraksts, darbinieku intervijas, intervijas ar interešu grupām
6.2.6L The forest manager shall register newly identified habitats of specially protected species.	6.2.6L Meža apsaimniekotājs reģistrē no jauna identificētās īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnes.
Verification means: a procedure, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees	Pārbaudes līdzekļi: kārtība, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku intervijas
6.2.6S If WKH or a site of a specially protected species, which had not been identified earlier, including the nests of protected birds and Capercaillie's (Tetrao urogallus) leks, have been found in the managed territory, the forest manager shall ensure their protection.	6.2.6S Ja apsaimniekojamā teritorijā identificēts DMB vai līdz šim neapzināta īpaši aizsargājamas sugas atradne, ieskaitot aizsargājamo putnu ligzdas un medņu (Tetrao urogallus) riesta vietas, meža apsaimniekotājs nodrošina to aizsardzību.
Verification means: interviews, cartographic material	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, kartogrāfiskais materiāls
6.2.7 The forest manager shall maintain populations of birds and mammals (including game species) living in the managed forest areas including:	6.2.7 Meža apsaimniekotājam jānodrošina apsaimniekojamo teritoriju apdzīvojošo putnu un zīdītāju (tai skaitā - medījamo) populāciju saglabāšanās, tai skaitā:
<p>6.2.7.1 The buffer zone around the nesting sites of specially protected bird species shall be respected where no type of felling and mechanized soil preparation are carried out during the following periods:</p> <ul style="list-style-type: none"> - around the nesting sites of black stork (Ciconia nigra), black kite (Milvus migrans), red kite (Milvus milvus), osprey (Pandion haliaetus), short-toed snake eagle (Circaetus gallicus), greater spotted eagle (Aquila clanga), lesser spotted eagle (Aquila pomarina), peregrine falcon (Falco peregrinus), northern goshawk (Acciper gentilis), Eurasian eagle owl (Bubo bubo), European roller (Coracias garrulus) and stock dove (Columba oenas) from 1 March till 31 August; - around the nesting sites of sea eagle (Haliaeetus albicilla) and golden eagle (Aquila chrysaetos) from 1 February till 1 November. 	<p>6.2.7.1 Ap īpaši aizsargājamu putnu sugu ligzdošanas vietām ievēro buferzonu, kur neveic nekāda veida cirtes un augsnes mehanizētu sagatavošanu šādos laika periodos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ap melnā stārķa (Ciconia nigra), melnās klijas (Milvus migrans), sarkanās klijas (Milvus milvus), zivju ērgļa (Pandion haliaetus), čūskērgļa (Circaetus gallicus), vidējā ērgļa (Aquila clanga), mazā ērgļa (Aquila pomarina), lielā piekūna (Falco peregrinus), vistu vanaga (Accipiter gentilis), ūpja (Bubo bubo), zaļās vārnas (Coracias garrulus) un meža baloža (Columba oenas) ligzdošanas vietām no 1.marta līdz 31.augustam; - ap jūras ērgļa (Haliaeetus albicilla) un klinšu ērgļa (Aquila chrysaetos) ligzdošanas vietām no 1.februāra līdz 1.novembrim.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
<p>6.2.7.2 In the buffer zones around in micro-reserves of Capercaillie's (Tetrao urogallus) leks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forestry operations other than fire fighting and reforestation using manual labour are prohibited from 1 March till 31 August; - reforestation with pine (Pinus sylvestris) shall be facilitated as much as possible; - construction and reconstruction of drainage systems and their stages are not carried out. 	<p>6.2.7.2 Buferzonā ap medņu (Tetrao urogallus) riesta mikroliegumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - no 1. marta līdz 31. augustam aizliegta mežsaimnieciskā darbība, izņemot ugunsgrēku dzēšanu un meža atjaunošanu izmantojot roku darbaspēku; - pēc iespējas veicināma meža atjaunošana ar priedi (Pinus sylvestris); - neveic meliorācijas sistēmu un to posmu būvniecību un rekonstrukciju.
<p>6.2.7.3 From April 1 till June 30 thinning shall not take place for up to the 10-year-old pine and deciduous trees and 30-year-old spruce stands, with the exception of a mean height of coniferous trees up to 0.7 m, and deciduous trees – up to 1 meter.</p>	<p>6.2.7.3 No 1. aprīļa līdz 30. jūnijam kopšanas cirti neveic līdz 10 gadu vecu priežu un lapu koku un līdz 30 gadu vecu egļu jaunaudzēs, izņemot jaunaudzēs, kuru vidējais augstums skuju kokiem ir līdz 0,7 m, bet lapu kokiem - līdz metram.</p>
<p>6.2.7.4 To reduce the negative effects of disturbance on forest birds nesting success, in the period from 1 April till 31 May economic activity must be carried out so that felling and forwarding (to the roadside) volumes for any of the indicators (per month) would be less than the average per month of the total amount of the harvested timber in the managed territory for the rest of the year.</p>	<p>6.2.7.4 Lai samazinātu traucējumu negatīvo ietekmi uz mežā mītošo putnu ligzdošanas sekmēm, saimnieciskā darbība jāveic tā, lai periodā no 1. aprīļa līdz 31. maijam koku ciršanas un pievešanas apjomi jebkurā no rādītājiem (vienā mēnesī) būtu mazāki nekā vidēji ik mēnesī no kopējā koksnes ieguves apjoma apsaimniekojamajā teritorijā pārējā gada laikā.</p>
<p>6.2.7.5 Old beaver ponds, flood-lands, wetlands in natural watercourses characterized by dead trees and/or by vegetation characteristic of wet sites shall remain intact. This does not apply to drainage systems.</p>	<p>6.2.7.5 Ilggadīgi, bebru izveidoti dīķi, appludinājumi, mitrāji dabiskas izcelsmes ūdenstecēs, ko raksturo nokaltuši koki un/vai pārmitrām vietām raksturīga veģetācija, atstājami neskarti. Tas neattiecas uz meliorācijas sistēmām.</p>
<p>Verification means: MP, provisions in work execution documents and contracts, interviews, inspections on site</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: AP, iestrāde darbu izpildes dokumentos un līgumos, intervijas, pārbaude dabā</p>
<p>6.2.8 There shall be no evidence that the forest enterprise allows or condones illegal or unauthorised hunting, fishing, trapping or collecting within the FMU.</p>	<p>6.2.8 Nedrīkst būt nekādu pierādījumu tam, ka meža apsaimniekotājs pieļauj vai attaisno nelegālas vai nesankcionētas medības, makšķerēšanu, slazdu izlikšanu vai vākšanu apsaimniekotajā teritorijā.</p>
<p>Verification means: interviews, inspections on site</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā</p>

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 6.3 Ecological functions and values shall be maintained intact, enhanced, or restored, including: a) Forest regeneration and succession. b) Genetic, species, and ecosystem diversity. c) Natural cycles that affect the productivity of the forest ecosystem.	FSC kritērijs 6.3 Jasaglabā, jāvairo vai jāatjauno meža ekoloģiskās vērtības un norises, ieskaitot: a) meža atjaunošanos un sukcesijas procesus; b) ģenētisko, sugu un ekosistēmu daudzveidību; c) dabiskos ciklus, kas ietekmē meža ekosistēmas saglabāšanās spējas.
6.3.1 The forest manager managing the forest tract larger or equal of 500 ha, shall develop and introduce the principles of landscape ecological planning in the management of this area, paying particular attention to the proportion of old stands.	6.3.1 Meža apsaimniekotājs, kurš apsaimnieko meža masīvu platībā ne mazāku par 500 ha, šim masīvam izstrādā un ievieš meža apsaimniekošanas plānošanā ainavu ekoloģiskās plānošanas principus, īpašu uzmanību pievēršot veco audžu īpatsvara nodrošinājumam.
Verification means: principles of landscape ecological planning, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: ainavu ekoloģiskās plānošanas principi, AP, pārbaude dabā
6.3.2L The structures characteristic to natural forest shall be retained after felling:	6.3.2L Cirtēs saglabājamas dabiskam mežam raksturīgas struktūras:
6.3.2.1L after final felling on average at least 10 growing trees per ha shall be retained;	6.3.2.1L Galvenajā cirtē vidēji uz 1 ha saglabājami vismaz 10 dzīvi koki.
6.3.2.2L the retained trees shall be preserved regardless of their condition in the subsequent rotation cycles;	6.3.2.2L Atstātie koki jāsavaglabā neatkarīgi no to stāvokļa turpmāko aprites ciklu laikā.
6.3.2.3L if possible, such trees shall be retained in groups.	6.3.2.3L Ja iespējams, šādi koki atstājami grupās.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.2S The structures characteristic to natural forest shall be retained after felling:	6.3.2S Cirtēs saglabājamas dabiskam mežam raksturīgas struktūras:
6.3.2.1S after final felling on average at least 7 growing trees shall be retained per 1 ha;	6.3.2.1S Galvenajā cirtē vidēji uz 1 ha saglabājami vismaz 7 dzīvi koki;
6.3.2.2S the retained trees shall be preserved regardless of their condition in the subsequent rotation cycles;	6.3.2.2S Atstātie koki jāsavaglabā neatkarīgi no to stāvokļa turpmāko aprites ciklu laikā;
6.3.2.3S if possible, such trees shall be retained in groups.	6.3.2.3S Ja iespējams, šādi koki atstājami grupās.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.3 Preferences shall be given to retention trees (ecological trees; trees that are retained as structural elements of biodiversity; see Indicator 6.3.2) meeting at least one of the following requirements:	6.3.3 Par saglabājamiem (ekoloģiskie koki; koki, kas tiek saglabāti kā bioloģiskās daudzveidības struktūrelementi; skatīt indikatoru 6.3.2) uzskatāmi koki, kas atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:
6.3.3.1 trees with large nests (the diameter of the nest exceeds 50 cm);	6.3.3.1 koki ar lielām putnu ligzdām (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm);
6.3.3.2 trees from the previous rotation cycle;	6.3.3.2 koki no iepriekšējā aprites cikla;
6.3.3.3 pine, oak, linden, elm, fluttering elm, black alder, maple, hornbeam, ash;	6.3.3.3 priedes, ozoli, liepas, gobas, vīksnas, melnalkšņi, kļavas, skābarži, oši;
6.3.3.4 the oldest trees and trees with largest dimensions with broad, well-developed crowns;	6.3.3.4 vecākie un lielāko dimensiju koki ar plašu, labi attīstītu vainagu;
6.3.3.5 trees with hollows;	6.3.3.5 koki ar dobumiem
6.3.3.6 trees with burning scars.	6.3.3.6 koki ar deguma rētām.
Verification means L: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
Verification means S: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas, pārbaude dabā
6.3.4L The entire wooded vegetation shall be retained 15 meters around the tree with the nest (the diameter of the nest exceeds 50 cm). Trees of the first storey making up wooded vegetation can be considered as retention trees.	6.3.4L Saglabājams viss apaugums 15 metru zonā ap ligzdas koku (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm). Apaugumu veidojošie pirmā stāva koki var tikt uzskatīti par saglabājamiem kokiem.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.4S The entire wooded vegetation shall be retained 10 meters around the tree with the nest (the diameter of the nest exceeds 50 cm). Trees of the first storey making up wooded vegetation can be considered as retention trees.	6.3.4S Saglabājams viss apaugums vismaz 10 metru zonā ap ligzdas koku (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm). Apaugumu veidojošie pirmā stāva koki var tikt uzskatīti par saglabājamiem kokiem.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.3.5 If a nest (the diameter of the nest exceeds 50 cm) is found during the harvesting process, the harvesting process in the zone around the nest's tree will be suspended.	6.3.5 Ja ligzda (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm) tiek konstatēta mežizstrādes procesā, mežizstrādes process zonā ap ligzdas koku tiek apturēts.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.6L At least 10 trees per hectare shall be retained after thinning if they meet the following requirements:	6.3.6L Kopšanas cirtēs saglabājami vismaz 10 koki uz hektāru, ja tiem ir šādas pazīmes:
6.3.6.1L trees with large nests (the diameter of the nest exceeds 50 cm);	6.3.6.1L koki ar lielām putnu ligzdām (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm);
6.3.6.2L trees from the previous rotation cycle;	6.3.6.2L koki no iepriekšējā aprites cikla;
6.3.6.3L trees with hollows;	6.3.6.3L koki ar dobumiem
6.3.6.4L trees with burning scars.	6.3.6.4L koki ar deguma rētām.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.6S At least 7 trees per hectare shall be retained after thinning if they meet the following requirements:	6.3.6S Kopšanas cirtēs saglabājami vismaz 7 koki uz hektāru, ja tiem ir šādas pazīmes:
6.3.6.1S trees with large nests (the diameter of the nest exceeds 50 cm);	6.3.6.1S koki ar lielām putnu ligzdām (ligzdas diametrs lielāks par 50 cm);
6.3.6.2S trees from the previous rotation cycle;	6.3.6.2S koki no iepriekšējā aprites cikla;
6.3.6.3S trees with hollows;	6.3.6.3S koki ar dobumiem
6.3.6.4S trees with burning scars.	6.3.6.4S koki ar deguma rētām.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.3.7 In conifer stands thinning shall favour development of stand with a mixture of deciduous trees, if permitted by growing conditions.	6.3.7 Skuju koku audzēs kopšanas cirtes ir veiktas tā, lai, uzsākot galveno cirti šajās audzēs būtu lapu koku piemistrojums, ja to pieļauj augšanas apstākļi.
Verification means L: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
Verification means S: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas, pārbaude dabā
6.3.8 In carrying out pre-commercial thinning, a mix of broadleaf species shall be preserved.	6.3.8 Veicot jaunaudžu kopšanas cirtes, jā saglabā platlapju sugu piemistrojumu.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.3.9 During harvesting operations and forwarding of logs, considering work safety requirements, efforts shall be made to avoid:	6.3.9 Mežizstrādes darbu un kokmateriālu pievešanas laikā, ievērojot darba drošības prasības, jācenšas izvairīties:
6.3.9.1 damage to the trees retained after felling and retention understorey and undergrowth;	6.3.9.1 radīt kaitējumu cirmā atstātajiem kokiem, saglabājamam pamežam un paaugai;
6.3.9.2 damage to the neighbouring stands;	6.3.9.2 bojāt blakus esošās audzes;

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.9.3 damage to the retention dead wood.	6.3.9.3 bojāt saglabājamo mirušo koksni.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
6.3.10 Clearcuts containing dry dead wood corresponding to requirements shall be maintained giving priority to the following order:	6.3.10 Cirmās, kurās ir prasībām atbilstoša sausā koksne, tā jāsaglabā, prioritāri izvēloties sekojošā secībā:
6.3.10.1 dry dead wood in D>50cm;	6.3.10.1 sauso koksni, kuras D>50cm;
6.3.10.2 dry dead wood in D>25cm; there shall be at least 5 dry trunks or sections thereof per hectare average in clearcuts; there shall be at least 3 dry trunks per hectare in other cuts;	6.3.10.2 sausu koksni, kuras D>25cm; veicot kailcirti – vismaz 5 sausi stumbri vai to daļas vidēji uz cirmsmas hektāru; veicot citas cirtes – vismaz 3 sausi stumbri vai to daļas vidēji uz cirmsmas hektāru;
6.3.10.3 rest of the dry trees may be economically used if there are at least 8 trunks of dry dead wood complying to these requirements maintained in the harvesting site;	6.3.10.3 ja prasībām atbilstošās cirmā saglabātās sausās koksnes kopējais apjoms pārsniedz 8 stumbrus uz ha, pārējo sauso koksni var saimnieciski izmantot;
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.11 The forest manager may disregard the requirements of Indicator 6.3.10 in urban and village administrative territories and recreation sites, as well as within a 50 metre zone alongside State roads.	6.3.11 Meža apsaimniekotājs var neievērot 6.3.10 indikatorā minētās prasības pilsētu, ciemu administratīvajās teritorijās un atpūtas vietās, kā arī 50 metru zonā gar valsts nozīmes autoceļiem.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
6.3.12 In performing forestry works and mechanized soil cultivation, efforts should be made to avoid damage to maintained dead wood.	6.3.12 Veicot mežizstrādes darbus un mehanizētu augsnes apstrādi jācenšas izvairīties no saglabātās atmirušās koksnes bojāšanas.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
6.3.13 In forestry operations native undergrowth species shall be retained including juniper (Juniperus L.) and European wild apple (Malus sylvestris) in the amount which does not impede the forest growth, regeneration and does not contradict the work safety requirements.	6.3.13 Veicot mežsaimnieciskos darbus, saglabāti vietējo pameža sugu īpatņi, t.sk. kadiķi (Juniperus L.) un mežābeles (Malus sylvestris), tādā daudzumā, kas netraucē mežaudzes augšanu, atjaunošanu, un nav pretrunā darba drošības prasībām.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
6.3.14 In transition zones from the forest to an open ecosystem (grassland, pasture, arable land), in the area where the width of the stand is equal to half of the average height of the trees of the first storey:	6.3.14 Pārejas joslās no meža uz atklātu ekosistēmu (pļavas, ganības, aramzeme) mežaudzes daļā, kuras platums ir vienāds ar pusi no pirmā stāva koku vidējā augstuma:

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.14.1 Dry dead trees with a diameter exceeding 25 cm and undergrowth species shall be retained to the extent that forest regeneration is not impeded and the dry trees does not threaten work safety.	6.3.14.1 saglabājami sausokņi diametrā virs 25 cm un pameža sugas tādā apmērā, kas netraucē meža atjaunošanos un neapdraud darba drošību.
6.3.14.2 Preference shall be given for concentration of the retention trees.	6.3.14.2 vairāk koncentrē atstājamos kokus.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaudes dabā
6.3.15L Forest management along mires with an area up to 10 ha, all rivers, including regulated natural watercourses, lakes and streams shall be cautious by taking into account the terrain i.e. flood-land boundaries, coastal slopes, incline of those slopes, as well as the composition of tree species in the stand which differs from that of the surrounding forest tract.	6.3.15L Meža apsaimniekošana gar purviem, kas mazāki par 10 ha, visām upēm, tai skaitā dabiskām regulētām ūdenstecēm, ezeriem un avotiem izdarāma saudzīgi, ņemot vērā reljefu – palienes robežas, krastu nogāzes, šo nogāžu slīpumu, kā arī mežaudzes koku sugu sastāva atšķirības no apkārtējā meža masīva.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.15S Forest management along mires with an area up to 10 ha, rivers and lakes shall be cautious by taking into account the terrain i.e. flood-land boundaries, coastal slopes, incline of those slopes, as well as the composition of tree species in the stand which differs from that of the surrounding forest tract.	6.3.15S Meža apsaimniekošana gar purviem, kas mazāki par 10 ha, upēm un ezeriem izdarāma saudzīgi, ņemot vērā reljefu – palienes robežas, krastu nogāzes, šo nogāžu slīpumu, kā arī mežaudzes koku sugu sastāva atšķirības no apkārtējā meža masīva.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.3.16 The forest manager shall not perform clear cutting (retain the density of growing trees in the first storey of the stand no less than 0.4) in protection belts (in border (transition) zones) around the mires:	6.3.16 Meža apsaimniekotājs neveic kailcirtes (saglabā augošu koku biežību mežaudzes pirmajā stāvā ne mazāku kā 0,4) aizsargjoslās (saskares (pārejas) zonā) ap purviem:
6.3.16.1 in 20 meter belt for the mires with an area 10 – 100 ha;	6.3.16.1 10 līdz 100 ha lielām purvu platībām – 20 metru joslā;
6.3.16.2 for mires exceeding 100 ha – in 50 meter belt in forest growing conditions with dry, drained, wet mineral soils and drained peat soils, and in at least 100 meter belt in forest types with wet peat soils.	6.3.16.2 par 100 ha lielākām purvu platībām – 50 metru joslā meža augšanas apstākļu tipos uz sausām, nosusinātām, slapjām minerālaugsnēm un nosusinātām kūdras augsnēm un vismaz 100 metru joslā meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.17 In wet micro-lowlands (terrain depressions) the understorey, lying dead wood, dry trees and undergrowth shall be preserved and preference shall be given for concentration of the retention trees. (see Indicators 6.3.2L, 6.3.2S and 6.3.3)	6.3.17 Mitrās mikroieplakās (reljefa pazeminājuma vietas ar paaugstinātu mitrumu) jā saglabā pamežs, kritālas, sausokņi, paauga un, ievērojot indikatoru 6.3.2L, 6.3.2S un 6.3.3 prasības, iespēju robežās jākoncentrē atstājāmie koki.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.18 In areas with foxholes and badger burrows, the undergrowth and understorey shall be preserved and the area shall not be used for transport trails or log landings.	6.3.18 Vietās, kur sastopamas lapsu un āpšu alas, saglabājamas paaugas un pameža grupas, tajās netiek veidoti tehnoloģiskie koridori un krautuvju vietas.
Verification means: work execution documents, contracts, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: darbu izpildes dokumenti, līgumi, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā
6.3.19 The following requirements shall be met in management of wet forests:	6.3.19 Slapjo mežu apsaimniekošanā ievērotas šādas prasības:
6.3.19.1 In naturally regenerated wet spruce forests (Dryopteriosocaricosa, Dryopteriosa, Myrtilloso-polytrichosa, Caricosa-phragmitosa) efforts shall be made to preserve the undergrowth and at least partial regeneration under the crowns of the parent stand shall be facilitated, with the exception of sanitary or reconstructive cuts.	6.3.19.1 Dabiski atjaunojušos slapjos egļu mežos (dumbrājs, slapjā gārša, slapjais vēris un niedrājs) veicināma paaugas saglabāšanās un vismaz daļēja atjaunošanās zem mātes audzes vainagu klāja, izņemot sanitārās vai rekonstruktīvās cirtēs.
6.3.19.2L In wet deciduous forests (Dryopteriosocaricosa, Filipendulosa, Dryopteriosa, Myrtilloso-polytrichosa, as well as Caricosa-phragmitosa where the black alder prevails): - the area of the clearcut shall not exceed 2 ha; - at least 30 growing trees per 1 ha shall be retained in clearcuts and left in one or more groups, as far as possible preserving therein all wooded vegetation, or separately; - the regeneration of deciduous trees shall be facilitated.	6.3.19.2L Slapjos lapu koku mežos (dumbrājs, liekņa, slapjā gārša, slapjais vēris, kā arī niedrājs, kur dominē melnalksnis): - kailcirtes platība nepārsniedz 2 ha; - kailcirtē atstājamo dzīvo koku skaits – vismaz 30 uz 1 ha, kas atstājami vienā vai vairākās grupās, tajās pēc iespējas saglabājot visu apaugumu, vai atsevišķi; - veicināma lapu koku atjaunošanās.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.19.2S In wet deciduous forests (Dryopterisocaricosa, Filipendulosa, Dryopteriosa, Myrtilloso-polytrichosa, as well as Caricosa-phragmitosa where the black alder prevails): - the area of the clear cut shall not exceed 1 ha; - at least 10 growing trees per 1 ha shall be retained; - the trees shall be retained in groups.	6.3.19.2S Slapjos lapu koku mežos (dumbrājs, liekņa, slapjā gārša, slapjais vēris, kā arī niedrājs, kur dominē melnalksnis): - kailcirtes platība – līdz 1 ha; - atstājamo dzīvo koku skaits – vismaz 10 uz 1 ha; - veidojamas atstājamo koku grupas.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.3.20L The forest manager shall summarize information about forest fires of any scale.	6.3.20L Meža apsaimniekotājam jāapkopo informācija par jebkura mēroga meža degumiem.
6.3.21L Groups of surviving or dead trees shall be retained intact in the burnt stands older than 30 years. Separate surviving or dead trees of larger dimensions shall be retained.	6.3.21L Degušās audzēs, kas vecākas par 30 gadiem, saglabājamās neskartas atsevišķas izdzīvojušo vai bojā gājušo koku grupas. Atstājami arī atsevišķi lielāko dimensiju izdzīvojušie vai bojā gājušie koki.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
6.3.21S If it does not pose real threats of disease outbreaks and pest proliferation in the surrounding stands and/or threats to work safety in burnt stands older than 30 years at least several surviving trees and several dead trees shall be retained.	6.3.21S Mežsaimnieciskai darbībai, ja tas nerada reālus slimību un kaitēkļu savairošanās draudus apkārtējās audzēs un/vai draudus darba drošībai, apsaimniekojamā teritorijā degušās audzēs, kas vecākas par 30 gadiem, saglabājami vismaz atsevišķi izdzīvojušie koki, kā arī atsevišķi bojā gājušie koki.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.3.22 In forest stands where oak (Qercus robur L.) , linden (Tilia cordata Mill.) , maple (Acer platanoides L.) , elm and fluttering elm (Ulmus glabra Huds., Ulmus laevis Pall.) , willow (Salix sp.) and hornbeam (Carpinus betulus L.) constitute 5 and more units in the stand formula of the species composition of a forest stand, it is prohibited to perform clear cuts. The trees are cut gradually in the final felling, maintaining the density of growing trees in the first storey of the stand no less than 0.4 and facilitating the preservation of the proportion of these tree species in the forest stand.	6.3.22 Mežaudzes, kur ozoli (Qercus robur L.) , liepas (Tilia cordata Mill.) , kļavas (Acer platanoides L.) , vīksnas un gobas (Ulmus glabra Huds., Ulmus laevis Pall.) , vītoli (Salix sp.) un skābarži (Carpinus betulus L.) mežaudzes sugu sastāva formulā sastāda 5 un vairāk vienības ir aizliegts nocirst kailcirtē. Kokus galvenajā cirtē cērt pakāpeniski, saglabājot augošu koku biežību mežaudzes pirmajā stāvā ne mazāku kā 0,4 un veicina šo koku sugu īpatsvara saglabāšanu mežaudzē.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.3.23 In glades (except in the glades used for feeding of game animals) the activities transforming ecosystems i.e. construction of new drainage systems, fertilization, planting of trees and soil cultivation shall not be performed.	6.3.23 Laucēs (izņemot medijamo dzīvnieku piebarošanas laucēs) neveic ekosistēmu pārveidojošas darbības – jaunu hidromeliorācijas sistēmu izbūvi, mēslošanu, koku stādīšanu un augsnes apstrādi.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.3.24 Artificial forest regeneration shall be carried out using origin certified forest reproductive material the origin of which is appropriate for the growing conditions of the site.	6.3.24 Meža mākslīgā atjaunošana veicama ar augšanas apstākļiem atbilstošu vietai piemērotas izcelsmes sertificētu meža reprodiktīvo materiālu.
Verification means: documents on the origin of forest seeds and/or seedlings used in artificial regeneration of forest areas	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti par mākslīgi atjaunotās platībās izmantoto meža reprodiktīvo sēklu un/vai stādmateriāla izcelsmi
FSC Criterion 6.4 Representative samples of existing ecosystems within the landscape shall be protected in their natural state and recorded on maps, appropriate to the scale and intensity of operations and the uniqueness of the affected resources.	FSC kritērijs 6.4 Pārstāvnieciski (reprezentatīvi) atlasīti ainavā esošo ekosistēmu paraugi ir jāaizsargā to dabiskajā stāvoklī un šīs teritorijas jāatzīmē kartēs, atbilstoši saimniekošanas mērogam un intensitātei, un saimnieciski skarto resursu unikalitātei.
6.4.1 The following shall be identified and protected in the managed area (protection may include management activities ensuring ecological functionality of the specific site):	6.4.1 Apsaimniekojamā teritorijā identificējami un saglabājami (saglabāšana var ietvert apsaimniekošanas pasākumus, kas nodrošina attiecīgās vietas ekoloģisko funkcionalitāti):
6.4.1.1 woodland Key Habitats (WKHs);	6.4.1.1 dabiskie meža biotopi (DMB);
6.4.1.2 habitats of rare, protected and endangered species;	6.4.1.2 reto, aizsargājamo un apdraudēto sugu dzīvotnes;
6.4.1.3 specially protected habitats;	6.4.1.3 īpaši aizsargājami biotopi;
6.4.1.4L mire and lake islands;	6.4.1.4L purvu un ezeru salas;
6.4.1.5L 10 meter wide forest border zone along natural watercourses and waterbodies. 25 meter wide forest border zone along salmonid waterbodies. Amelioration systems and related regulated natural watercourses, and amelioration-ditches are not covered by this subindicator.	6.4.1.5L meža robežjoslas ar dabiskajām ūdenstecēm un ūdenstilpnēm vismaz 10 m platumā. Meža robežjoslas ar lašveidīgo zivju ūdeņiem vismaz 25 m platumā. Šis apakšindikators neattiecas uz meliorācijas sistēmām, ar tām saistītajām dabiskajām regulētām ūdenstecēm un ierīkotām ūdensnotekām.
6.4.1.6L forests in river and stream valleys and ravines with slope steepness at least 30°.	6.4.1.6L meži upju un strautu gravās un ielejās, kuru nogāžu slīpums ir vismaz 30°.
Verification means: maps, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: kartes, AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.4.2L If the managed area does not contain the stands complying with the requirements of Indicators 6.4.1 or if such stands cover less than 7% of the managed forest territory, the areas shall be designated covering at least 7% of the total forest territory which could potentially develop into valuable territories regarding biodiversity:	6.4.2L Ja apsaimniekojamā teritorijā nav 6.4.1 indikatorā minētiem kritērijiem atbilstošas audzes vai tādu ir mazāk par 7% no apsaimniekotās mežu teritorijas, nosakāmas teritorijas vismaz 7% no kopējās mežu platības, kas potenciāli varētu izveidoties par bioloģiskās daudzveidības ziņā vērtīgām:
6.4.2.1L older stands;	6.4.2.1L vecākās audzes;
6.4.2.2L mature and older deciduous stands covering the area of less than 2 ha and surrounded by coniferous stands, if in a distance of less than 1 km there are no other deciduous stands;	6.4.2.2L pieaugušās un vecākās lapu koku audzes, kuru platība ir mazāka par 2 ha un kuras ietver skuju koku audzes, ja par 1 km mazākā attālumā nav citu lapu koku audžu;
6.4.2.3L mature and older coniferous stands covering the area of less than 2 ha and surrounded by deciduous stands if in a distance of less than 1 km there are no other coniferous stands;	6.4.2.3L pieaugušās un vecākās skuju koku audzes, kuru platība ir mazāka par 2 ha un kuras ietver lapu koku audzes, ja par 1 km mazākā attālumā nav citu skuju koku audžu;
6.4.2.4L mature and older stands covering the area of less than 2 ha and surrounded by young stands (coniferous up to 40 years old, deciduous up to 20 years) if in a distance of less than 2 km there are no other mature stands;	6.4.2.4L pieaugušās un vecākās audzes, kuru platība ir mazāka par 2 ha un kuras ietver jaunaudzes (skuju kokiem līdz 40 gadu vecas, lapu kokiem līdz 20 gadus vecas), ja par 2 km tuvākā attālumā nav citu pieaugušu audžu;
6.4.2.5L other potentially biologically valuable areas.	6.4.2.5L citas bioloģiski potenciāli vērtīgas platības.
Verification means: forest inventory data, a list of sites, cartographic material, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: meža inventarizācijas dati, vietu saraksts, kartogrāfiskais materiāls, AP, pārbaude dabā
6.4.2S If the area of the stands complying with the requirements set out in Indicator 6.4.1 is less than 5% in the managed territory, the sites shall be designated which comply with the listed requirements so that the total area of the stands complying with the requirements of Indicators 6.4.1 and 6.4.2S will not be less than 5% of the managed territory:	6.4.2S Ja indikatorā 6.4.1 minētiem kritērijiem atbilstošu audžu platība apsaimniekojamā teritorijā ir mazāka par 5%, tad nosakāmas teritorijas, kuras atbilst uzskaitītajām pazīmēm, tā, lai indikatoros 6.4.1 un 6.4.2S minētiem kritērijiem atbilstošo audžu kopējā platība nebūtu mazāka par 5% no apsaimniekojamās teritorijas:
6.4.2.1S forests in river and stream valleys and ravines with slope steepness at least 30°.	6.4.2.1S meži upju un strautu gravās un ielejās, kuru nogāžu slīpums ir vismaz 30°.
Verification means: maps, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: kartes, AP, pārbaude dabā
6.4.2.2S at least 10 m wide forest border zone with salmonid waterbodies;	6.4.2.2S vismaz 10 m plata meža robežjosla ar lašveidīgo zivju ūdeņiem;
6.4.2.3S forests on mire and lake islands;	6.4.2.3S meži purvu un ezeru salās;
Verification means: forest inventory data, a list of sites, cartographic material, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: meža inventarizācijas dati, vietu saraksts, kartes, AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.4.3S If the area of the stands complying with the requirements set out in Indicators 6.4.1 and 6.4.2S is less than 5% of the managed territory, other biologically valuable areas shall be designated if such can be identified in the managed territory.	6.4.3S Ja 6.4.1 un 6.4.2S indikatoros minētiem kritērijiem atbilstošu audžu platība ir mazāka par 5% no apsaimniekojamās teritorijas, tad nosakāmas citas bioloģiski vērtīgas platības, ja šādas platības identificējamās apsaimniekojamā teritorijā.
Verification means: forest inventory data, a list of sites, cartographic material, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: meža inventarizācijas dati, vietu saraksts, kartes, AP, pārbaude dabā
6.4.4L All stands complying with the requirements set out in Indicators 6.4.1 and 6.4.2L shall be marked in cartographic materials.	6.4.4L Visas indikatoros 6.4.1 un 6.4.2L minētiem kritērijiem atbilstošās audzes ir kartogrāfiskos materiālos fiksētas.
Verification means: forest inventory data, a list of sites, cartographic material, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: meža inventarizācijas dati, vietu saraksts, kartogrāfiskais materiāls, AP, pārbaude dabā
6.4.4S All stands complying with the requirements set out in Indicators 6.4.1, 6.4.2S and 6.4.3S shall be marked in cartographic materials.	6.4.4S Visas indikatoros 6.4.1, 6.4.2S un 6.4.3S minētiem kritērijiem atbilstošās audzes ir kartogrāfiskajos materiālos fiksētas.
Verification means: forest inventory data, a list of sites, cartographic material, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: meža inventarizācijas dati, vietu saraksts, kartes, AP, pārbaude dabā
FSC Criterion 6.5 Written guidelines shall be prepared and implemented to: control erosion; minimize forest damage during harvesting, road construction, and all other mechanical disturbances; and protect water resources.	FSC kritērijs 6.5 Jābūt izstrādātiem un praksē ieviestiem norādījumiem, kas nodrošinātu erozijas procesu kontroli, minimizētu mežizstrādes, ceļu būves un jebkuras citas mehāniskas darbības laikā mežam nodarītos bojājumus, kā arī reglamentētu ūdens resursu aizsardzību.
6.5.1L The forest manager shall develop and implement guidelines to minimize damage to soil and to avert the damage caused as a result of forest management operations, and carry out regular monitoring and control.	6.5.1L Meža apsaimniekotājs izstrādā un ievieš vadlīnijas augsnes bojājumu mazināšanai un radušos bojājumu novēršanai meža darbos, kā arī regulāri veic uzraudzību un kontroli.
Verification means: a description of the used methods and technologies, technological maps of felling sites, work execution documents, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, contracts with a service provider, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: izmantoto metožu un tehnoloģiju apraksts, cirsmu tehnoloģiskā karte, darbu izpildes dokumenti, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, līgumi ar pakalpojumu sniedzēju, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.5.1S Harvesting operations in forest growing conditions on wet mineral soils and wet peat soils are carried out in such weather conditions and/or using techniques (choice of machinery, layer of branches in technological corridors and skid trails, freezing of roads, etc.) to avoid damage to the top layer of soil, prevent it from turning into mire or avoid wind and/or water erosion.	6.5.1S Mežaudzes meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām minerālaugsnēm un slapjām kūdras augsnēm tiek izstrādātas tādos laika apstākļos un/vai ar tādām metodēm (tehnikas izvēle, zaru klājumu nodrošinājums tehnoloģiskos koridoros un pievešanas ceļos, ceļu iesaldēšana u.tml.), lai izvairītos no augsnes virskārtas bojāšanas un nepieļautu pārpurvošanos vai vēja un/vai ūdens eroziju.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.5.2 Temporary crossings shall be set up at the places where skid trails cross streams, small rivers and watercourses. The number of places where skid trails cross the watercourses shall be as small as possible in the felling site.	6.5.2 Vietas, kur pievešanas ceļš šķērso strautus, nelielas upītes un ūdensteces, jāveido pagaidu šķērsojumi. Pēc iespējas jāsamazina pievešanas ceļu šķērsojumu skaits pāri ūdenstecēm.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.5.3 Stream crossings shall be cleared and restored after the completion of the harvesting works.	6.5.3 Ūdensteču šķērsošanas vietas jāsakārto un jāatjauno pēc mežizstrādes darbu beigšanas.
Verification means L: work execution documents, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, contracts with a service provider, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: darbu izpildes dokumenti, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, līgumi ar pakalpojumu sniedzēju, pārbaude dabā
Verification means S: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas, pārbaude dabā
6.5.4 Prior to fertilization of soil in the forest lands (except with wood ash and mineral substances of natural origin) the forest manager has performed an assessment of the impact of fertilizing on biodiversity, soil and water.	6.5.4 Meža apsaimniekotājs, pirms augsnes mēslošanas meža zemēs (izņemums - koksnes pelni un dabiskas izcelsmes minerālvielas), ir veicis mēslošanas ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, augsni, ūdeni izvērtējumu.
Verification means: provisions in work execution documents, interviews with employees and service providers, contracts with service providers, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: iestrāde darbu izpildes dokumentos, darbinieku, pakalpojumu sniedzēju intervijas, līgumi ar pakalpojumu sniedzēju, pārbaude dabā
6.5.5 Draining of forest roads shall be carried out assessing alternatives of water drainage and reducing as much as possible the area affected by the drainage system.	6.5.5 Ūdens novadīšanu no meža ceļiem veic, izvērtējot ūdens novadīšanas vietu alternatīvas un maksimāli samazinot hidromeliorācijas ietekmēto platību.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.5.6 Construction, reconstruction or renovation of drainage systems shall not be planned and carried out in the following areas:	6.5.6 Meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija netiek plānota un veikta šādās teritorijās:

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.5.6.1 in Natura 2000 areas and other specially protected nature territories (except in the landscape protection zone of North Vidzeme Biosphere Reserve and in cases when construction, reconstruction or renovation of drainage systems is permitted by the nature conservation plan of the specially protected nature territory or individual protection and use regulations);	6.5.6.1 NATURA 2000 teritorijās un citās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (izņemot Ziemeļvidzemes Biosfēras Rezervāta ainavu aizsardzības zonā un gadījumā, ja meliorācijas sistēmu būvniecību, rekonstrukciju vai renovāciju pieļauj īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi);
Verification means: MP, a nature conservation plan of the territories specified in the indicator or individual protection and use regulations, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, indikatorā minēto teritoriju dabas aizsardzības plāns vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, pārbaude dabā
6.5.6.2 in micro-reserves, buffer zones of Capercaillie's (Tetrao urogallus) micro-reserves, except cases when in accordance with certified species and habitat expertise and, if necessary, the sector expertise, it does not contradict the purposes for which micro-reserves or buffer zones were established;	6.5.6.2 mikroliegumos, medņu (Tetrao urogallus) mikroliegumu buferzonās, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar sertificētu sugu un biotopu ekspertu un, ja ir nepieciešamība, nozaru ekspertu slēdzienu, tas nav pretrunā ar mikrolieguma vai buferzonas izveidošanas mērķiem;
Verification means: MP, purposes for establishment of micro-reserves and/or buffer zones, expertise, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, mikrolieguma un/vai buferzonas izveidošanas mērķi, eksperta atzinums, pārbaude dabā
6.5.6.3 specially protected habitats (included on the list of specially protected habitats of Latvia), WKHs, their buffer zones and potential WKHs, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands, except cases when they are located along the main (trunk) ditches of the drainage systems or, according to certified species and habitat expertise and, if necessary, the sector expertise, it does not contradict the preservation of the value of the respective habitat.	6.5.6.3 īpaši aizsargājamais biotopos (iekļauti Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā), DMB, to buferzonās un potenciālajos DMB, īpaši aizsargājamo sugu atradnēs un bioloģiski vērtīgos zālajos, izņemot gadījumus, kad tie atrodas uz maģistrālajiem meliorācijas sistēmu grāvjiem vai, saskaņā ar sertificētu sugu un biotopu ekspertu un, ja ir nepieciešamība, nozaru ekspertu slēdzienu, tas nav pretrunā ar attiecīgā biotopa vērtības saglabāšanu.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.5.6.4 habitats included on the list of the specially protected habitats of the EU Habitats Directive, except cases when according to certified species and habitat expertise and, if necessary, the sector expertise, it does not contradict the preservation of the value of the respective habitat.	6.5.6.4 ES Biotopu direktīvas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā iekļautajos biotopos, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar sertificētu sugu un biotopu ekspertu un, ja ir nepieciešamība, nozaru ekspertu slēdzienu, tas nav pretrunā ar attiecīgā biotopa vērtības saglabāšanu.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.5.7 Road construction or reconstruction shall not be planned and performed:	6.5.7 Ceļu būve vai rekonstrukcija netiek plānota un veikta:

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.5.7.1 in reserve, strict regime, regulated regime and nature park zones of Natura 2000 sites and other specially protected nature territories, except cases when it is intended in the nature conservation plan of the specially protected nature territory or individual protection and use regulations, in the existing micro-reserves and their buffer zones;	6.5.7.1 NATURA 2000 teritoriju un citu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju rezervāta, stingrā režīma, regulējamā režīma, dabas lieguma un dabas parka zonās, izņemot gadījumus, kad to paredz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, esošos mikroliegumos un to buferzonās;
Verification means: MP, a nature conservation plan of the territories specified in the indicator or individual protection and use regulations, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, indikatorā minēto teritoriju dabas aizsardzības plāns vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, pārbaude dabā
6.5.7.2 in specially protected habitats (included on the list of the specially protected habitats of Latvia or the EU Habitats Directive), WKHs, their buffer zones and potential WKHs, sites of specially protected species and biologically valuable grasslands, except cases when according to certified species and habitat expertise and, if necessary, the sector expertise, it does not contradict the preservation of the value of the respective habitat and road safety.	6.5.7.2 īpaši aizsargājamās biotopos (iekļauti Latvijas vai ES Biotopu direktīvas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā), DMB, to buferzonās un potenciālajos DMB, īpaši aizsargājamo sugu atradnēs un bioloģiski vērtīgos zālajos, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar sertificētu sugu un biotopu ekspertu un, ja ir nepieciešamība, nozaru ekspertu slēdzienu, tas nav pretrunā ar attiecīgā biotopa vērtības saglabāšanu un satiksmes drošību.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
FSC Criterion 6.6 Management systems shall promote the development and adoption of environmentally friendly non-chemical methods of pest management and strive to avoid the use of chemical pesticides. World Health Organization Type 1A and 1B and chlorinated hydrocarbon pesticides; pesticides that are persistent, toxic or whose derivatives remain biologically active and accumulate in the food chain beyond their intended use; as well as any pesticides banned by international agreement, shall be prohibited. If chemicals are used, proper equipment and training shall be provided to minimize health and environmental risks.	FSC kritērijs 6.6 Plānošanas procesā jāveicina videi draudzīgu (ne-ķīmisku) kaitēkļu apkarošanas līdzekļu un metožu izstrāde un izmantošana, izvairoties no ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanas. Nav izmantojami 1A un 1B tipu Pasaules veselības organizācijas klasifikācijas hlorogļūdeņražu augu aizsardzības līdzekļi; pesticīdi, kas ir stabili, toksiski vai kuru sadalīšanās produkti ir bioloģiski aktīvi un uzkrājas barības ķēdē pēc to lietošanas; kā arī tādi, kuru lietošanu aizliedz starptautiskas vienošanās. Lietojot ķīmiskās vielas, nodrošināms atbilstošs darba aprīkojums un apmācības, lai iespējami samazinātu kaitējuma risku cilvēku veselībai un videi.
6.6.1 The use of environmentally friendly methods of pest and disease control shall be encouraged and documented in forest management.	6.6.1 Meža apsaimniekošanā veicināma un dokumentējama videi draudzīgu metožu izmantošana kaitēkļu un slimību bojājumu ierobežošanā.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā, dokumentācija

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.6.2 Staff working with pesticides is instructed and follow safe work practice.	6.6.2 Personas, kas strādā ar augu aizsardzības līdzekļiem, ir instruētas un ievēro darba drošības noteikumus.
Verification means: distribution of job duties and responsibilities of employees, instruction of employees	Pārbaudes līdzekļi: darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku instruktāža
6.6.3 Only those pesticides can be used in forest management that are registered in RL and are intended for specific works in the forest and which active substances are not included in the FSC list of highly hazardous pesticides (see www.fsc.org).	6.6.3 Meža apsaimniekošanā izmantojami tikai LR reģistrētie augu aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti konkrētu darbu veikšanai mežā un, kuru darbīgās vielas nav iekļautas FSC ļoti bīstamo vielu (highly hazardous pesticides) sarakstā (skat. www.fsc.org).
Verification means L: a list of the used chemical pesticides, MP, the FSC list of highly hazardous pesticides, a documented permit to use any product from the FSC list highly hazardous pesticides	Pārbaudes līdzekļi L: izmantoto ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu saraksts, AP, FSC ļoti bīstamo augu aizsardzības līdzekļu saraksts, dokumentēta jebkura FSC ļoti bīstamo augu aizsardzības līdzekļu sarakstā iekļautā līdzekļa izmantošanas atļauja
Verification means S: a list of the used chemical pesticides, MP	Pārbaudes līdzekļi S: izmantoto ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu saraksts, AP
6.6.4 The records shall be kept of the amount of the used pesticides and the treated sites.	6.6.4 Veikta izmantoto augu aizsardzības līdzekļu apjoma un apstrādāto platību uzskaitē.
Verification means L: records of the amounts of the used pesticides, MP, interviews with the employees in charge	Pārbaudes līdzekļi L: dokumentēti augu aizsardzības līdzekļu izmantotie daudzumi, AP, atbildīgo darbinieku intervijas
Verification means S: a list of the used pesticides, and the areas where each of the products was used, MP	Pārbaudes līdzekļi S: izmantoto augu aizsardzības līdzekļu saraksts un uzskaitīta platība, kādā katrs no tiem izmantots, AP
6.6.5 The enterprise shall have an up-to-date copy of FSC's list of 'highly hazardous' pesticides, and shall apply for and obtain 'derogations' in accordance with the current FSC Pesticide Policy, prior to any use.	6.6.5 Meža apsaimniekotāja rīcībā jābūt aktuālajam FSC ļoti bīstamo vielu (highly hazardous pesticides) sarakstam, un meža apsaimniekotājs pirms katras izmantošanas pieteiksies un iegūs izņēmuma tiesības (derogations) atbilstoši spēkā esošajai FSC Augu aizsardzības līdzekļu politikai (FSC Pesticide Policy).
6.6.6 The enterprise shall implement a documented 'integrated pest management' (IPM) strategy designed to minimise the likelihood of serious pest problems occurring through an ecological management approach, and to identify and address potential pest problems at the optimum effective time.	6.6.6 Meža apsaimniekotājs ievieš dokumentētu 'integrēto augu aizsardzības' (IAA) stratēģiju, kas veidota, lai mazinātu būtisku augu aizsardzības problēmu iespējamību ekoloģiskas apsaimniekošanas pieejas izmantošanas laikā, un, lai noteiktu un risinātu potenciālās augu aizsardzības problēmas optimāli efektīvā laikā.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 6.7 Chemicals, containers, liquid and solid non-organic wastes including fuel and oil shall be disposed of in an environmentally appropriate manner at off-site locations.	FSC kritērijs 6.7 Ķīmiskās vielas, konteineri, šķidrie un cietie neorganiskie atkritumi, ieskaitot degvielu un eļļas, likvidējami vidi saudzējošā veidā ārpus darbības vietas.
6.7.1 The forest manager shall ensure collection, disposal and/or destruction of the waste generated as a result of forest management operations only at the landfills and/or other places that shall be identifiable and where disposal is performed in environmentally friendly and/or lawful manner.	6.7.1 Meža apsaimniekotājs nodrošina meža apsaimniekošanas rezultātā radušos atkritumu savākšanu, noglabāšanu un/vai iznīcināšanu tikai atkritumu poligonos un/vai citās vietās, kuras ir identificējamās, un tajās noglabāšanu veic videi draudzīgā un/vai likumīgā veidā.
Verification means L: documents, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees	Pārbaudes līdzekļi L: dokumenti, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku intervijas
Verification means S: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas, pārbaude dabā
6.7.2 The chemicals used in forest management and the generated liquid and solid non-organic waste shall be stored under safe conditions.	6.7.2 Meža apsaimniekošanā izmantojamās ķīmiskās vielas un radušies šķidrie un cietie neorganiskie atkritumi uzglabājami drošos apstākļos.
Verification means L: documents on the storage, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: dokumenti par uzglabāšanu, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku intervijas, pārbaude dabā
Verification means S: interviews, inspections on site, documents	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas, pārbaude dabā, dokumenti
6.7.3S Forestry equipment shall have an oil absorbent kit.	6.7.3S Meža tehnikā ir jābūt pieejamam eļļu absorbējošajam komplektam.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.7.4S At the sites of chainsaw refuelling, appropriate oil absorbent kits or spill-safe containers shall be used.	6.7.4S Motorzāģu uzpildes vietās jālieto piemēroti eļļu absorbējošie komplekti vai izšķakstīšanās drošas tvertnes.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
6.7.5 Oil products and their waste generated as a result of equipment maintenance shall be collected to prevent their spilling and leaking into the soil or water bodies.	6.7.5 Naftas produkti un to atkritumi pēc iekārtu apkopes darbiem ir jāsavāc, lai tie neaiztek un neiesūcas augsnē vai nenonāk ūdenskrātuvēs.
Verification means: documents on the storage, distribution of job duties and responsibilities of employees, interviews with employees and service providers, inspections on site, an absorbent kit of petroleum products, for chainsaws – a mat or a spill-safe container	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti par uzglabāšanu, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums, darbinieku un pakalpojumu sniedzēju intervijas, pārbaude dabā, naftas produktu absorbējošais komplekts, motorzāģiem – paklājs vai izšķakstīšanās droša tvertne

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.7.6 Forestry equipment shall be kept in a good technical condition to prevent oil spills.	6.7.6 Meža tehnika ir jāuztur labā stāvoklī, lai nepieļautu eļļas noplūdes.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
6.7.7 The forest manager and the subcontractors shall use bio-oils for lubrication of chainsaws.	6.7.7 Meža apsaimniekotājs un tā apakšuzņēmēji zāģu ķēžu eļļošanai lieto bioeļļas.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
6.7.8L The forest manager shall take preventive measures to reduce the amount of household rubbish illegally left by the population in the forest.	6.7.8L Meža apsaimniekotājs veic profilaktiskos pasākumus iedzīvotāju nelegāli atstāto sadzīves atkritumu daudzuma samazināšanai mežā.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
6.7.8S The forest manager, upon finding household rubbish left by other persons, shall carry out rubbish collection as far as possible.	6.7.8S Meža apsaimniekotājs, konstatējot citu personu atstātos sadzīves atkritumus, iespēju robežās veic atkritumu savākšanu.
Verification means: interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervijas, pārbaude dabā
FSC Criterion 6.8 Use of biological control agents shall be documented, minimized, monitored and strictly controlled in accordance with national laws and internationally accepted scientific protocols. Use of genetically modified organisms shall be prohibited.	FSC kritērijs 6.8 Bioloģiskie ierobežošanas līdzekļi jālieto pēc iespējas maz, to izmantošana dokumentējama, tie ir pakļaujami monitoringam un kontrolei, saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem un starptautiski pieņemto zinātnisko metodoloģiju. Aizliegama ģenētiski modificētu organismu izmantošana.
6.8.1 The use of biological control agents with potentially invasive species as its active ingredient shall be controlled and reduced.	6.8.1 Bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu, kuru aktīvā sastāvdaļa ir potenciāli invazīva suga, izmantošana ir jākontrolē un jāsamazina.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
6.8.2 If biological control agents are used, the forest manager shall demonstrate that such use is in strict compliance with national laws.	6.8.2 Ja bioloģiskie augu aizsardzības līdzekļi tiek izmantoti, meža apsaimniekotājs pierāda, ka šāda izmantošana ir pilnīgi atbilstoša nacionālajiem normatīvajiem aktiem.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
6.8.3 The forest manager shall document the use of biological control agents.	6.8.3 Meža apsaimniekotājs dokumentē bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.
Verification means: documented use of biological control agents	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēta bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu izmantošana
6.8.4 Genetically modified organisms shall not be used in forest management.	6.8.4 Meža apsaimniekošanā nelieto ģenētiski modificētus organismus.
Verification means L: interviews with stakeholders, inspections on site, MP	Pārbaudes līdzekļi L: intervijas ar ieinteresētajām pusēm, pārbaude dabā, AP
Verification means S: interviews	Pārbaudes līdzekļi S: intervijas

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 6.9 The use of exotic species shall be carefully controlled and actively monitored to avoid adverse ecological impacts.	FSC kritērijs 6.9 Lai izvairītos no kaitīgas ekoloģiskās ietekmes, eksotisko sugu izmantošana pakļaujama rūpīgai kontrolei un aktīvam monitoringam.
6.9.1 Only local tree species shall be used in forest regeneration.	6.9.1 Meža atjaunošanā izmanto tikai vietējās koku sugas.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
6.9.2 An action plan for prevention of uncontrolled spreading of exotic species, including impact of invasiveness, shall be developed and agreed upon with the stakeholders if exotic species are grown or reared.	6.9.2 Audzējot eksotiskās sugas, izstrādājams pasākumu plāns par sugas nekontrolētas izplatīšanās, t.sk. invazivitātes ietekmes, novēršanu, kas jāsaskaņo ar interešu grupām.
Verification means: consultations with stakeholders, a documented action plan, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: konsultācijas ar interešu grupām, dokumentēts pasākumu plāns, AP, pārbaude dabā
6.9.3 A monitoring system shall be developed and implemented for control of spreading of exotic species and assessment of the impact on forest ecosystems for species grown or reared by forest manager.	6.9.3 Izstrādāta un ieviesta monitoringa sistēma meža apsaimniekotāja audzēto eksotisko sugu izplatībai un ietekmes uz meža ekosistēmu novērtēšanai.
Verification means L: a monitoring system of exotic species, interviews, distribution of job duties and responsibilities of employees	Pārbaudes līdzekļi L: eksotisko sugu monitoringa sistēma, intervijas, darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums
Verification means S: a monitoring system of exotic species, interviews	Pārbaudes līdzekļi S: eksotisko sugu monitoringa sistēma, intervijas
6.9.4 Exotic species shall not be used for non-commercial purposes (e.g. erosion control, bank stabilisation, etc), unless it is proven they are not invasive or have other adverse ecological impacts.	6.9.4 Eksotiskās sugas netiek izmantotas nekomerciālos nolūkos (piemēram, erozijas kontrole, krastu stabilizācijai, utt.), ja vien nav pierādīts, ka tās nav invazīvas vai tās nerada citādā veidā kaitīgu ietekmi un vidi.
Verification means: consultations with stakeholders, a documented action plan, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: konsultācijas ar interešu grupām, dokumentēts pasākumu plāns, AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 6.10 Forest conversion to plantations or non-forest land uses shall not occur, except in circumstances where conversion: a) entails a very limited portion of the forest management unit; and b) does not occur on high conservation value forest areas; and c) will enable clear, substantial, additional, secure, long term conservation benefits across the forest management unit.	FSC kritērijs 6.10 Nav pieļaujama mežu pārveidošana par plantācijām vai nemeža zemēm, izņemot gadījumus, kad tas: a) skar ļoti ierobežotu apsaimniekojamā meža daļu un b) nenotiek augstvērtīgos mežos un c) nodrošina skaidrus, būtiskus, drošus un ilgtermiņa papildu ieguvumus vides aizsardzībai visā apsaimniekojamā teritorijā.
6.10.1L The conversion of all forest lands under management responsibility shall be identified and reasons of conversion substantiated in the MP while taking to account FSC's parameters for conversion.	6.10.1L Jebkuru meža apsaimniekotāja rīcībā esošu meža zemju transformācijas veikšana ir noteikta un pamatota AP, ņemot vērā FSC noteiktos parametrus transformācijai.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
6.10.2L Stakeholders shall be informed about the prospective conversion and the forest manager shall have all necessary approval for conversion in line with national requirements.	6.10.2L Interesu grupas informētas par plānoto transformāciju un meža apsaimniekotājs ir saņēmis visus nepieciešamos apstiprinājumus atbilstoši LR normatīvajiem aktiem.
Verification means: consultations with stakeholders, documented proposals	Pārbaudes līdzekļi: konsultācijas ar interešu grupām, dokumentēti priekšlikumi
6.10.3S The cultural and landscape values shall be respected during the conversion of forest lands into non-forest lands.	6.10.3S Veicot meža zemju transformēšanu par nemeža zemēm, jāņem vērā kultūrvēsturiskās un ainavas vērtības.
Verification means: documents related to the transformation process, consultations with stakeholders	Pārbaudes līdzekļi: ar transformēšanas procesu saistītie dokumenti, konsultācijas ar interešu grupām
6.10.4S If forest lands are converted into non-forest lands, the forest manager shall provide additional benefits to environmental protection in the managed territory.	6.10.4S Meža zemes transformācijas gadījumā par nemeža zemi meža apsaimniekotājs nodrošina papildus ieguvumus vides aizsardzībai apsaimniekojamā teritorijā.
Verification means: an interview with the forest manager, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: intervija ar meža apsaimniekotāju, pārbaude dabā
6.10.5 Deforestation or the conversion shall not occur in high conservation value forests (HCVF), if that contradict to the parameters the HCVF had been identified and doesn't increase social or ecological value of the HCVF:	6.10.5 Atmežošana vai transformācija netiek veikta augstvērtīgos mežos (AVM), ja tas ir pretrunā ar parametriem, pēc kuriem konkrētais AVM noteikts un nepaaugstina AVM sociālo vai bioloģisko vērtību:
6.10.5.1 shall be converted in order to restore the land securely and in the long term to a pre-existing "High Conservation Value" habitat;	6.10.5.1 transformācija notiks ar mērķi drošā veidā ilgtermiņā atjaunot šajā vietā iepriekš pastāvējušo "augstvērtīgo" dzīvotni;

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
6.10.5.2 by establishing recreational and infrastructure objects within a HCVF territory of social significance, if they increase the recreational value of this territory, or they are included in municipal territorial planning documents and are necessary to deliver municipal functions;	6.10.5.2 veidojot rekreācijas un infrastruktūras objektus, sabiedrībai nozīmīgu AVM teritorijā, ja tie palielina šīs teritorijas rekreācijas vērtību, vai tie iekļauti pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentos un ir nepieciešami pašvaldību funkciju nodrošināšanai;
6.10.5.3 Ensuring the servitudes of owners of other lands;	6.10.5.3 citu zemju īpašnieku servitūtu nodrošināšanai;
Note: Conversion shall be performed in a very limited portion.	Piezīme: Atmežošana vai transformācija tiek veikta ļoti ierobežotā apjomā.
Verification means: HCVF definition, criteria, cartographic material, a list of transformed lands, interviews with employees, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AVM definīcija, kritēriji, kartogrāfiskais materiāls, zemju transformācijas saraksts, darbinieku intervijas, pārbaude dabā
6.10.6L In deforestation of forest lands or conversion of the type of land use the area of the transformed land must not exceed 5% of the managed territory.	6.10.6L Meža zemju atmežošanā vai zemes lietošanas veida maiņā tiek ievērots nosacījums, ka pārveidotā zemes platība nedrīkst pārsniegt 5% no apsaimniekojamās teritorijas.
Verification means: documents, MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, AP, pārbaude dabā
FSC Principle 7: Management plan A management plan -- appropriate to the scale and intensity of the operations -- shall be written, implemented, and kept up to date. The long term objectives of management, and the means of achieving them, shall be clearly stated.	FSC 7. princips: APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS Apsaimniekošanas plānam, atbilstoši saimnieciskās darbības mērogam un intensitātei, jābūt izstrādātam, ieviestam praksē un tas regulāri atjaunojams. AP jābūt skaidri definētiem ilgtermiņa apsaimniekošanas mērķiem un to sasniegšanas paņēmieniem.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 7.1 The management plan and supporting documents shall provide: a) Management objectives. b) Description of the forest resources to be managed, environmental limitations, land use and ownership status, socio-economic conditions, and a profile of adjacent lands. c) Description of silvicultural and/or other management system, based on the ecology of the forest in question and information gathered through resource inventories. d) Rationale for rate of annual harvest and species selection. e) Provisions for monitoring of forest growth and dynamics. f) Environmental safeguards based on environmental assessments. g) Plans for the identification and protection of rare, threatened and endangered species. h) Maps describing the forest resource base including protected areas, planned management activities and land ownership. i) Description and justification of harvesting techniques and equipment to be used.	FSC kritērijs 7.1 Apsaimniekošanas plānā un tā pamatojošos dokumentos ietverami: a) apsaimniekošanas mērķi; b) apsaimniekojamo meža resursu, vides ierobežojumu, zemes lietošanas un īpašuma tiesību statusa, sociālo un ekonomisko apstākļu, kā arī mežam piegulošo zemju apraksts; c) apraksts par mežkopības un/vai citu ar ekoloģijas un meža inventarizācijas datiem pamatotu apsaimniekošanas veidu, kuru plānots lietot konkrētajā apsaimniekojamā teritorijā; d) ikgadējā mežizstrādes apjoma un sugu izvēles pamatojums; e) meža augšanas dinamikas un tās monitoringa nosacījumi; f) uz vides novērtējuma pamatotu vides aizsardzības pasākumu apraksts; g) reto, apdraudēto un izzūdošo sugu noteikšanas un aizsardzības pasākumi; h) kartes, kas uzrāda meža resursu bāzi, ieskaitot aizsargājamās teritorijas, plānotās mežsaimnieciskās darbības un apsaimniekojamā teritorijā esošos zemes īpašumus; i) lietojamo mežizstrādes tehnoloģiju un tehnikas apraksts, kā arī šādas izvēles pamatojums.
7.1.1L The MP shall contain long term objectives of forest management and tasks for achieving them in economic, environmental and social fields in the managed territory.	7.1.1L AP dokumentēti meža apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi un uzdevumi to sasniegšanai ekonomikas, vides un sociālajā jomā apsaimniekotajā teritorijā.
Verification means: MP, objectives, interviews with the forest manager	Pārbaudes līdzekļi: AP, mērķi, intervijas ar meža apsaimniekotāja vadību
7.1.2L The forest manager shall plan management operations in accordance with the long-term forest management objectives.	7.1.2L Meža apsaimniekotājs plāno apsaimniekošanas darbus, atbilstoši meža apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķiem.
Verification means: MP, objectives, interviews	Pārbaudes līdzekļi: AP, mērķi, intervijas
7.1.3 The MP shall include:	7.1.3 AP jāiekļauj:
7.1.3.1 description of management objectives;	7.1.3.1 apsaimniekošanas mērķu apraksts,

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
7.1.3.2 proof of ownership or a right to use and a map of land boundaries;	7.1.3.2 ģpašuma vai lietošanas tiesību apliecinājums un zemes robežu plāns,
7.1.3.3 description of the managed forest resources, including protected areas, specially protected forest habitats and WKH;	7.1.3.3 apsaimniekojamo meža resursu apraksts, iekļaujot arī aizsargājamās teritorijas, ģpaši aizsargājamās meža biotopus un DMB,
7.1.3.4 description of HCVF areas;	7.1.3.4 AVM teritoriju apraksts,
7.1.3.5 description of methods and technologies applied in forest management;	7.1.3.5 meža apsaimniekošanā pielietojamo metožu un tehnoloģiju apraksts,
7.1.3.6 description of monitoring results at least regarding those parameters that are listed in the indicators of the FSC Criterion 8.2;	7.1.3.6 monitoringa rezultātu apraksts par vismaz tiem rādītājiem, kuri minēti FSC kritērija 8.2. indikatoros,
7.1.3.7 the scale of forest management works planned for the next 5 years;	7.1.3.7 plānoto mežsaimniecisko darbu apjoms nākamajiem 5 gadiem,
7.1.3.8L justified sustainable annual allowable cut;	7.1.3.8L pamatots koksnes resursu ilgspējīgas izmantošanas apjoms,
7.1.3.9L justified selection of species and regeneration technique;	7.1.3.9L pamatota sugu izvēle un paņēmiens meža atjaunošanai.
7.1.4 The cartographic material of the MP shall include the information about:	7.1.4 AP kartogrāfiskais materiāls ietver informāciju par:
7.1.4.1 boundaries of the managed territory;	7.1.4.1 apsaimniekojamās teritorijas robežām;
7.1.4.2 infrastructure;	7.1.4.2 infrastruktūru;
7.1.4.3 types of land use;	7.1.4.3 zemes lietošanas veidiem;
7.1.4.4 HCVF areas;	7.1.4.4 AVM teritorijām;
7.1.4.5 identification and protection of protected areas, specially protected forest habitats and WKHs, HCV, threatened and endangered species;	7.1.4.5 aizsargājamo teritoriju, ģpaši aizsargājamo meža biotopu, DMB, AVM, apdraudēto sugu noteikšanu un aizsardzību;
7.1.4.6L sites of road construction and drainage works in the planned period;	7.1.4.6L ceļu būvniecības un meliorācijas darbu izvietojumu plānotajā periodā;
7.1.4.7L the planned yield of timber resources in the final felling in the unit of planning in the planned period.	7.1.4.7L plānoto koksnes resursu ieguves apjomu galvenajā cirtē plānošanas vienībā plānotajā periodā.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
7.1.5 Forest management shall be carried out in accordance with the MP and/or documented justification of changes in environmental, social and economic circumstances.	7.1.5 Meža apsaimniekošana notiek saskaņā ar AP un/vai dokumentāri pamatotām vides, sociālo un ekonomisko apstākļu izmaiņām.
Verification means: MP, inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā, intervijas

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 7.2 The management plan shall be periodically revised to incorporate the results of monitoring or new scientific and technical information, as well as to respond to changing environmental, social and economic circumstances.	FSC kritērijs 7.2 Apsaimniekošanas plāns tiek sistemātiski aktualizēts, iekļaujot tajā monitoringa rezultātus vai jaunākās zinātniskās un tehniskās atziņas, kā arī ievērojot vides, sociālo un ekonomisko apstākļu izmaiņas.
7.2.1L The MP shall be updated at least once every 5 years.	7.2.1L AP tiek aktualizēts vismaz reizi 5 gados.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
7.2.1S The MP shall be updated at least once every 5 years or according to the procedure for the MP updating developed by the forest manager.	7.2.1S AP tiek aktualizēts vismaz reizi 5 gados vai pamatojoties uz apsaimniekotāja izstrādātu AP aktualizācijas kārtību.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
7.2.2 Updating the MP, at least the following aspects shall be taken into account:	7.2.2 Veicot AP aktualizāciju, jāņem vērā vismaz šādi aspekti:
7.2.2.1L changes in environmental, social and economic circumstances;	7.2.2.1L vides, sociālo un ekonomisko apstākļu izmaiņas;
7.2.2.2 The forest manager has incorporated the results of the social impact assessment into the forest management plan.	7.2.2.2 Meža apsaimniekotājs sociālas ietekmes novērtējuma rezultātus ir ņēmis vērā meža apsaimniekošanas plānā.
7.2.2.3L evaluation of monitoring results;	7.2.2.3L monitoringa rezultātu izvērtējums;
7.2.2.4L the latest scientific and technical information.	7.2.2.4L jaunākās zinātniskās un tehniskās atziņas.
Verification means: MP, interviews	Pārbaudes līdzekļi: AP, intervijas
7.2.3 applied to forest properties covering up to 10,000 ha: Updating the MP, monitoring results as well as changes in environmental, social and economic circumstances shall be taken into account.	7.2.3 piemērojams meža apsaimniekotājiem līdz 10000 ha: Veicot AP aktualizāciju jāņem vērā monitoringa rezultāti, kā arī vides, sociālo un ekonomisko apstākļu izmaiņas.
Verification means: MP, interviews	Pārbaudes līdzekļi: AP, intervijas
FSC Criterion 7.3 Forest workers shall receive adequate training and supervision to ensure proper implementation of the management plan.	FSC kritērijs 7.3 Apsaimniekošanas plāna pareizas izpildes nodrošināšanai nepieciešama darbinieku atbilstoša apmācīšana un vadība.
7.3.1L Employees shall be informed about the MP and shall be adequately trained in their respective duties.	7.3.1L Darbiniekiem jābūt informētiem par AP un atbilstoši apmācītiem savu tiešo pienākumu veikšanai.
Verification means: distribution of job duties and responsibilities of employees, training documents, etc.	Pārbaudes līdzekļi: darbinieku pienākumu sadalījums, apmācības dokumenti, utt.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
7.3.1S Prior to commencement of forestry operations workers have received instructions on appropriate work techniques.	7.3.1S Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas darbu izpildītāji ir saņēmuši norādījumus par atbilstošām darba metodēm.
Verification means: MP, contracts, interviews with workers	Pārbaudes līdzekļi: AP, līgumi, intervijas ar strādniekiem
7.3.2L The forest manager shall ensure that persons and companies involved in forest management are conducting the activities in compliance with applicable requirements.	7.3.2L Meža apsaimniekotājs nodrošina, ka meža apsaimniekošanā iesaistītās personas un uzņēmumi veic darbus saskaņā ar piemērojamām prasībām.
Verification means: contracts, interviews	Pārbaudes līdzekļi: līgumi, intervijas
FSC Criterion 7.4 While respecting the confidentiality of information, forest managers shall make publicly available a summary of the primary elements of the management plan, including those listed in Criterion 7.1.	FSC kritērijs 7.4 Saglabājot informācijas konfidencialitāti, meža apsaimniekotājiem sagatavojams publiski pieejams kopsavilkums par apsaimniekošanas plāna pamatelementiem, ieskaitot kritērijā 7.1. norādītos.
7.4.1L The forest manager shall prepare a summary of the MP describing at least those requirements that are included in the indicators of the FSC Criterion 7.1, except for confidential information.	7.4.1L Meža apsaimniekotājs ir sagatavojis AP kopsavilkumu, kurā aprakstītas vismaz FSC kritērija 7.1. indikatoros minētās prasības, izņemot konfidenciālu informāciju.
Verification means: a summary of the MP	Pārbaudes līdzekļi: AP kopsavilkums
7.4.1S The forest manager shall be ready to familiarise the stakeholders, who have expressed a justified interest in particular forest management activities, with the relevant parts of the forest management plan, as required by the indicators of the FSC Criterion 7.1, except for confidential information.	7.4.1S Meža apsaimniekotājam ir jābūt gatavam iepazīstināt ieinteresētās puses, kas ir izrādījušas pamatotu interesi par konkrētām meža apsaimniekošanas darbībām, ar būtiskākajām meža apsaimniekošanas plāna daļām, kuru nepieciešamību nosaka FSC kritērija 7.1. indikatori, izņemot konfidenciālu informāciju.
Verification means: documented requests from the stakeholders, documented replies	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti ieinteresēto pušu pieprasījumi, dokumentētas atbildes
7.4.2L The forest manager has published a summary of the MP on FME's website or, if there is no website, this summary shall be sent to the stakeholders upon a verbal or written request.	7.4.2L Meža apsaimniekotājs ir publicējis AP publisko kopsavilkumu savā interneta mājas lapā vai, ja tādas nav, šis kopsavilkums tiek nosūtīts interešu grupām pēc mutiska vai rakstiska pieprasījuma.
Verification means: forest manager's website, interviews with stakeholders, documented requests and replies, etc.	Pārbaudes līdzekļi: meža apsaimniekotāja mājas lapa, interešu grupu intervijas, dokumentēti pieprasījumi un atbildes, utt.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Principle 8: Monitoring and Assessment Monitoring shall be conducted -- appropriate to the scale and intensity of forest management -- to assess the condition of the forest, yields of forest products, chain of custody, management activities and their social and environmental impacts.	FSC 8. princips: MONITORINGS UN NOVĒRTĒŠANA Meža stāvokļa, meža produktu ieguves apjomu, iegūto meža produktu plūsmu, apsaimniekošanas darbību, kā arī šo darbību ietekmes uz vidi un sociālo jomu novērtēšanai veicams saimnieciskās darbības mērogam un intensitātei atbilstošs monitorings.
FSC Criterion 8.1 The frequency and intensity of monitoring should be determined by the scale and intensity of forest management operations as well as the relative complexity and fragility of the affected environment. Monitoring procedures should be consistent and replicable over time to allow comparison of results and assessment of change.	FSC kritērijs 8.1 Monitoringa biežumu un intensitāti nosaka pēc saimnieciskās darbības mēroga un intensitātes, kā arī pēc attiecīgās ietekmētās vides relatīvo komplicētību un jutību. Monitoringa procedūrām jābūt konsekventām un atkārtojamām, lai dotu iespēju salīdzināt rezultātus un novērtēt izmaiņas ilgākā laikā.
8.1.1L The forest manager shall develop a monitoring procedure which allows comparing the results and assessing the changes.	8.1.1L Meža apsaimniekotājs ir izstrādājis kārtību monitoringa veikšanai, kura dod iespēju salīdzināt rezultātus un novērtēt izmaiņas.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
8.1.2L The forest manager shall ensure that activities described in Indicator 8.1.1L are being implemented.	8.1.2L Meža apsaimniekotājs nodrošina indikatorā 8.1.1L minēto darbību veikšanu.
Verification means: interviews	Pārbaudes līdzekļi: intervijas
8.1.3S The forest manager shall document the monitoring results.	8.1.3S Meža apsaimniekotājs dokumentē monitoringa rezultātus.
Verification means: monitoring results, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, utt.
FSC Criterion 8.2 Forest management should include the research and data collection needed to monitor, at a minimum, the following indicators: a) Yield of all forest products harvested. b) Growth rates, regeneration and condition of the forest. c) Composition and observed changes in the flora and fauna. d) Environmental and social impacts of harvesting and other operations. e) Costs, productivity, and efficiency of forest management.	FSC kritērijs 8.2 Meža apsaimniekošanā veicams monitorings, kas paredz izpēti un datu ievākšanu vismaz par šādiem rādītājiem: a) meža produktu ieguves apjomi; b) meža resursu pieauguma dinamika, atjaunošanās un meža veselības stāvoklis; c) floras un faunas sastāvs, tajā novērotās izmaiņas; d) mežizstrādes un citu darbību ietekme uz sociālo jomu un vidi; e) meža apsaimniekošanas izmaksas, ražīgums un efektivitāte.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
8.2.1L The forest manager shall perform monitoring or use reliable information that is available at least in regard to the parameters set out in the FSC Criterion 8.2.	8.2.1L Meža apsaimniekotājs nodrošina monitoringu vai izmanto ticamu pieejamo informāciju vismaz par FSC kritērija 8.2 noteiktajiem rādītājiem.
Verification means: monitoring procedure, distribution of responsibilities of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa kārtība, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.2L The forest manager shall summarize and update information about commercially harvested forest products and the generated revenue from them at least once a year.	8.2.2L Meža apsaimniekotājs ne retāk kā reizi gadā apkopo un aktualizē informāciju par komerciāli iegūtajiem meža resursu apjomiem un ienākumiem no tiem.
Verification means: monitoring results, distribution of responsibilities of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.2S The forest manager shall summarize information on the harvested volumes of timber and other forest products that are harvested for commercial purposes.	8.2.2S Meža apsaimniekotājs apkopo informāciju par iegūtiem koksnes apjomiem un citiem meža produktiem, kas iegūti komerciāliem mērķiem.
Verification means: documented volumes of timber and other forest resources that are harvested for commercial purposes	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti komerciāliem mērķiem iegūtās koksnes un citu meža produktu ieguves apjomi
8.2.3L The forest manager shall summarize information on forest regeneration and forest vitality at least once a year.	8.2.3L Meža apsaimniekotājs ne retāk kā reizi gadā apkopo informāciju par meža atjaunošanu un meža veselības stāvokli.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
8.2.4L The forest manager shall use scientific information on changes in the flora and fauna published by scientific and research institutions and/or record significant changes in the flora and fauna at least once every 5 years.	8.2.4L Meža apsaimniekotājs izmanto zinātnisko informāciju par floras un faunas izmaiņām, ko publiskojušas zinātnes un pētniecības iestādes un/vai vismaz reizi 5 gados atzīmē būtiskas floras un faunas izmaiņas.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
8.2.4S The forest manager shall record significant changes in the flora and fauna at least once every 10 years.	8.2.4S Meža apsaimniekotājs vismaz reizi 10 gados atzīmē būtiskas floras un faunas izmaiņas
Verification means: documented changes in the flora and fauna.	Pārbaudes līdzekļi: dokumentētas floras un faunas izmaiņas
8.2.5L The forest manager shall summarize the conclusions made on the basis of the assessments according to Indicator 6.1.1L and and consider options for improvement of forest management.	8.2.5L Ne retāk kā reizi gadā meža apsaimniekotājs apkopo secinājumus no indikatorā 6.1.1L veiktajiem izvērtējumiem un apsver iespējas meža apsaimniekošanas prakses uzlabošanai.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: monitoring results, distribution of job duties of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.6L Results of the measures of the indicator 6.1.1L shall be evaluated annually.	8.2.6L reizi gadā izvērtē 6.1.1L indikatorā minēto pasākumu rezultātus.
Verification means: documents, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas, pārbaude dabā
8.2.7L The forest manager shall summarize the conclusions made on the basis of the assessment according to Indicator 4.4.2L and improve the applied forest management practice at least once every 5 years.	8.2.7L Ne retāk kā reizi 5 gados meža apsaimniekotājs apkopo secinājumus no indikatorā 4.4.2L veiktā novērtējuma un veic uzlabojumus meža apsaimniekotāja pielietotajā praksē.
Verification means: monitoring results, social impact assessment, distribution of job duties of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, sociālās ietekmes novērtējums, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.8L At least once a year the forest manager shall summarize and evaluate breaches of work safety requirements in the FMU and improve according to the evaluation.	8.2.8L Ne retāk kā reizi gadā meža apsaimniekotājs apkopo un izvērtē darba drošības prasību pārkāpumus apsaimniekotajā teritorijā un, pamatojoties uz izvērtējumu, veic uzlabojumus.
Verification means: monitoring procedure and results, distribution of job duties of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa kārtība un rezultāti, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.9L At least once a year the forest manager shall summarize and evaluate information on violations of environmental protection requirements in the managed territory and improve according to the evaluation.	8.2.9L Ne retāk kā reizi gadā meža apsaimniekotājs apkopo un izvērtē informāciju par vides aizsardzības prasību pārkāpumiem apsaimniekotajā teritorijā un, pamatojoties uz izvērtējumu, veic uzlabojumus.
Verification means: monitoring procedure and results, distribution of job duties of employees, execution documents, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa kārtība un rezultāti, darbinieku pienākumu sadalījums, izpildes dokumenti, intervijas, utt.
8.2.10L The forest manager shall summarize and update information on forest management costs and efficiency at least once a year.	8.2.10L Meža apsaimniekotājs ne retāk kā reizi gadā apkopo un aktualizē informāciju par meža apsaimniekošanas izmaksām un efektivitāti.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
8.2.11S Once a year the forest manager shall document all performed forest management operations.	8.2.11S Meža apsaimniekotājs reizi gadā dokumentē veiktos mežsaimnieciskos darbus.
Verification means: documented forest management operations	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti mežsaimnieciskie darbi

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 8.3 Documentation shall be provided by the forest manager to enable monitoring and certifying organizations to trace each forest product from its origin, a process known as the "chain of custody."	FSC kritērijs 8.3 Meža apsaimniekotājam jābūt attiecīgiem dokumentiem, kas ļautu monitoringa un sertifikācijas organizācijām noteikt katra meža produkta izcelsmi. Šī procedūra pazīstama ar nosaukumu "Piegādes ķēde".
8.3.1 There shall be a system in place which allows all harvested products (timber and non-timber) to be identified as such, from the harvesting through to the point of sale.	8.3.1 Meža apsaimniekotājam ir jābūt ieviestai sistēmai, kas nodrošina iegūto meža produktu (koksnes un nekoksnes) izcelsmes identifikāciju no ieguves vietas līdz realizācijas vietai.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
8.3.2 The identification system shall allow the physical products to be linked to paper records including all of the following information: - type of product; - volume (or quantity) of product; - logging/production site; - logging/production date	8.3.2 Identifikācijas sistēma nodrošina to, ka produktu ir iespējams sasaistīt ar dokumentiem, kuros ir norādīta sekojoša informācija: - produkta veids - apjoms - produkta izcelsmes vieta - iegūšanas/ražošanas laika periods
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
8.3.3 The forest enterprise shall keep sales invoices for all products sold, which identify at least: - name and address of purchaser; - the date of sale; - type of product; - the volume (or quantity) sold.	8.3.3 Meža apsaimniekotājs uzglabā visus produkcijas realizācijas dokumentus, kuros norāda vismaz: - pircēju un tā adresi; - realizācijas/pārdošanas datumu; - produkta veidu; un - apjomu.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
8.3.4 The forest manager shall ensure that the certification status and number of the sold products shall be clearly indicated in the invoices and the required accompanying documents.	8.3.4 Meža apsaimniekotājs nodrošina, ka pārdotās produkcijas sertifikācijas statuss un sertifikāta numurs ir skaidri norādīts rēķinos un nepieciešamajos pavaddokumentos.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
8.3.5L The procedure for identifying all products leaving the forest shall be clearly documented.	8.3.5L Meža produktu izcelsmes identifikācijas procedūra ir dokumentēta.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
8.3.6 All records on transactions involving the FSC certificate shall be kept at least for five years.	8.3.6 Visa dokumentācija par darījumiem, kur izmantots FSC sertifikāts, tiek saglabāta vismaz piecus gadus.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 8.4 The results of monitoring shall be incorporated into the implementation and revision of the management plan.	FSC kritērijs 8.4 Monitoringa rezultāti ņemami vērā, realizējot un aktualizējot apsaimniekošanas plānu.
8.4.1 Monitoring results pertaining at least to the parameters listed in indicators of the FSC Criterion 8.2 shall be used in forest management planning.	8.4.1 Meža apsaimniekošanas plānošanā tiek izmantoti monitoringa rezultāti vismaz par rādītājiem, kuri minēti FSC 8.2 kritērija indikatoros.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
8.4.2L The forest manager shall maintain the data summary obtained as a result of performance of the indicators of the FSC Criterion 8.2 in such a manner that it would be also possible to analyse them later.	8.4.2L Meža apsaimniekotājam jā saglabā datu apkopojums, kas iegūts izpildot FSC 8.2 kritērijā minētos indikatorus, tādā veidā, lai tos būtu iespējams analizēt arī vēlāk.
Verification means: data	Pārbaudes līdzekļi: dati
FSC Criterion 8.5 While respecting the confidentiality of information, forest managers shall make publicly available a summary of the results of monitoring indicators, including those listed in Criterion 8.2.	FSC kritērijs 8.5 Saglabājot informācijas konfidencialitāti, meža apsaimniekotājam ir jā sagatavo publiski pieejams kopsavilkums par monitoringa rādītājiem, ieskaitot kritērijā 8.2. minētos.
8.5.1L While respecting the confidentiality of information, the forest manager shall make publicly available a summary of the monitoring results, including the elements listed in the indicators of the FSC Criterion 8.2.	8.5.1L Meža apsaimniekotājs, saglabājot informācijas konfidencialitāti, sagatavo publiski pieejamu kopsavilkumu par monitoringa rezultātiem, ieskaitot FSC 8.2 kritērija indikatoros minētos elementus.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti
8.5.2L The forest manager shall publish a summary of monitoring results on his/her website or, if there is no website, this summary shall be sent to the stakeholders upon a verbal or written request.	8.5.2L Meža apsaimniekotājs ir publicējis monitoringa rezultātu kopsavilkumu savā interneta mājas lapā vai, ja tādas nav, šis kopsavilkums tiek nosūtīts interešu grupām pēc mutiska vai rakstiska pieprasījuma.
Verification means: forest manager's website, interviews with stakeholders, correspondence documents, a summary of monitoring results, etc.	Pārbaudes līdzekļi: meža apsaimniekotāja mājas lapa, interešu grupu intervijas, sarakstes dokumenti, monitoringa rezultātu kopsavilkums, utt.
8.5.2S The forest manager shall be ready to familiarise the stakeholders, who have expressed a justified interest, with a summary of monitoring results, except for information which is a business secret.	8.5.2S Meža apsaimniekotājam ir jābūt gatavam iepazīstināt ieinteresētās puses, kas ir izrādījušas pamatotu interesi, ar monitoringa rezultātu apkopojumu, izņemot informāciju, kas ir komercnoslēpums.
Verification means: documented requests from the stakeholders, documented replies, etc.	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēti ieinteresēto pušu pieprasījumi, dokumentētas atbildes

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Principle 9: Maintenance of high conservation value forests Management activities in high conservation value forests shall maintain or enhance the attributes, which define such forests. Decisions regarding high conservation value forests shall always be considered in the context of a precautionary approach.	FSC 9. princips: AUGSTVĒRTĪGO MEŽU SAGLABĀŠANA Veicot saimnieciskās darbības augstvērtīgos mežos, saglabājamās vai vairojamās tiem raksturīgās īpašības. Pieņemot lēmumus rīcībai augstvērtīgos mežos, izmantojams “izsvērtās pieejas” princips.
FSC Criterion 9.1 Assessment to determine the presence of the attributes consistent with High Conservation Value Forests will be completed, appropriate to scale and intensity of forest management.	FSC kritērijs 9.1 Lai noteiktu, vai konkrētajai meža teritorijai piemīt augstvērtīga meža īpašības, izdarāms plānotās saimnieciskās darbības mērogam un intensitātei atbilstošs novērtējums.
9.1.1L The forest manager shall have procedures for identification, evaluation and updating information on HCVF according to the HCVF definition in Latvian FSC Forest Stewardship Standard (see Annex No.4: Glossary).	9.1.1L Meža apsaimniekotājs ir izstrādājis kārtību AVM apzināšanai, novērtēšanai un informācijas aktualizēšanai atbilstoši Latvijas FSC meža uzraudzības standartā noteiktajai AVM definīcijai (skatīt Pielikumu Nr.4: Terminu vārdnīca).
Verification means: a procedure, an analysis, a list of HCVF, a substantiation for selection, interviews with employees, documented correspondence with local community, etc.	Pārbaudes līdzekļi: kārtība, analīze, AVM saraksts, izdalījuma pamatojums, intervijas ar darbiniekiem, dokumentēta sarakste ar vietējo sabiedrību, utt.
9.1.1S The forest manager shall identify and evaluate HCVF in the FMU according to the HCVF definition in Latvian FSC Forest Stewardship Standard (see Annex No.4: Glossary).	9.1.1S Meža apsaimniekotājs savā apsaimniekotajā teritorijā veic AVM apzināšanu un novērtējumu atbilstoši Latvijas FSC meža uzraudzības standartā noteiktajai AVM definīcijai (skatīt Pielikumu Nr.4: Terminu vārdnīca).
Verification means: a list of HCVF, interviews with local community, interviews with the forest manager, etc.	Pārbaudes līdzekļi: AVM saraksts, intervijas ar vietējo sabiedrību, intervijas ar meža apsaimniekotāju, utt.
9.1.2 Before commencing the economic activities the forest manager shall ensure if the particular forest area has the attributes characteristic of the biodiversity HCVF.	9.1.2 Meža apsaimniekotājs pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas pārlicinās vai konkrētā meža teritorija atbilst bioloģiskās daudzveidības AVM izdalīšanas pazīmēm.
Verification means: a list of HCVF, a substantiation for selection, a documented process of consultations, etc.	Pārbaudes līdzekļi: AVM saraksts, izdalījuma pamatojums, dokumentēts konsultatīvais process, utt.
9.1.3L During the consultations with the local community, the forest manager shall identify cultural and historical monuments and objects or other important places for the local community present in the managed territory.	9.1.3L Meža apsaimniekotājs konsultāciju gaitā ar vietējo sabiedrību identificē apsaimniekojamā teritorijā esošo kultūras un vēstures pieminekļus un objektus vai arī citas vietējai sabiedrībai nozīmīgas vietas.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: a list of HCVF, a substantiation for selection, a documented process of consultations, etc.	Pārbaudes līdzekļi: AVM saraksts, izdalījuma pamatojums, dokumentēts konsultatīvais process, utt.
9.1.4L The identification of HCVF shall be documented.	9.1.4L AVM teritoriju identificēšana ir dokumentēta.
Verification means: documents, interviews	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, intervijas
FSC Criterion 9.2 The consultative portion of the certification process must place emphasis on the identified conservation attributes, and options for the maintenance thereof.	FSC kritērijs 9.2 Sertifikācijas procesa konsultāciju posmā īpaša uzmanība pievēršama apzinātajām apsaimniekojamo mežu augstvērtīgajām īpašībām un to saglabāšanas iespējām.
9.2.1L The forest manager shall provide information about HCVF and HCVF management publicly available.	9.2.1L Meža apsaimniekotājs ir publiskojis informāciju par AVM un šo mežu apsaimniekošanu.
Verification means: publicly available information about HCVF and their management	Pārbaudes līdzekļi: publiskota informācija par AVM un to apsaimniekošanu
9.2.2L The forest manager shall carry out consultations with local municipalities and stakeholders regarding the management of HCVF on it's own initiative and on received proposals.	9.2.2L Meža apsaimniekotājs nodrošina konsultāciju veikšanu ar vietējām pašvaldībām un interešu grupām par AVM apsaimniekošanu gan pēc savas iniciatīvas, gan pēc priekšlikumu saņemšanas.
Verification means: interviews with stakeholders, documented correspondence with stakeholders and local community, documented proposals that are received regarding the management of HCVF	Pārbaudes līdzekļi: intervijas ar interešu grupām, dokumentēta sarakste ar interešu grupām un sabiedrību, dokumentēti saņemtie AVM apsaimniekošanas priekšlikumi
9.2.2S The forest manager shall consult with stakeholders, including local community and NGOs, if they have submitted proposals regarding the management of HCVF.	9.2.2S Meža apsaimniekotājs konsultējas ar interešu grupām, tai skaitā ar vietējo sabiedrību un NVO, ja no tām saņemti priekšlikumi par AVM apsaimniekošanu.
Verification means: documented correspondence with stakeholders, documented proposals that are received regarding the management of HCVF	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēta sarakste ar interešu grupām, dokumentēti saņemtie AVM apsaimniekošanas priekšlikumi
9.2.3 The forest manager shall take into account the results of consultative process into the MP and management of HCVF.	9.2.3 Meža apsaimniekotājs nodrošina konsultatīvā procesa rezultātu iestrādi AP un AVM apsaimniekošanā.
Verification means L: documented proposals that are received regarding the management of HCVF, documents on updating of the MP, results of consultations, their analysis, etc.	Pārbaudes līdzekļi L: dokumentēti saņemtie AVM apsaimniekošanas priekšlikumi, AP aktualizācijas dokumenti, konsultāciju rezultāti, to analīze, utt.
Verification means S: MP	Pārbaudes līdzekļi S: AP

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 9.3 The management plan shall include and implement specific measures that ensure the maintenance and/or enhancement of the applicable conservation attributes consistent with the precautionary approach. These measures shall be specifically included in the publicly available management plan summary.	FSC kritērijs 9.3 Apsaimniekošanas plānā, ievērojot “izsvērtās pieejas” principu, iekļaujami un praksē realizējami īpaši pasākumi, kas nodrošinātu mežu augstvērtīgumu raksturojošo īpašību saglabāšanu un/vai vairošanu. Pasākumu apraksts iekļaujams publiski pieejamā apsaimniekošanas plāna kopsavilkumā.
9.3.1 The forest manager shall include information about HCVF in the MP, including:	9.3.1 Meža apsaimniekotājs AP ir iekļāvis informāciju par AVM, tai skaitā:
9.3.1.1 information justifying the selection of HCVF;	9.3.1.1 informāciju par AVM izveidošanas pamatojumu;
9.3.1.2 information on measures for management of HCVF;	9.3.1.2 informāciju par AVM apsaimniekošanas pasākumiem;
9.3.1.3 HCVF marked on maps.	9.3.1.3 AVM ir iezīmēti kartēs.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
9.3.2 Management operation in HCVF shall not harm the identified HCVF attributes.	9.3.2 AVM apsaimniekošanas darbības nepasliktina identificētās AVM īpašības.
Verification means L: MP, an analysis of observation results, work planning documents, etc.	Pārbaudes līdzekļi L: AP, novērojumu rezultātu analīze, darbu plānošanas dokumenti, utt.
Verification means S: MP, inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi S: AP, pārbaude dabā, intervijas
9.3.3 The forest manager shall ensure the implementation of the defined HCVF management measures.	9.3.3 Meža apsaimniekotājs nodrošina noteikto AVM apsaimniekošanas pasākumu izpildi.
Verification means L: MP, interviews with employees, distribution of job duties, inspections on site, etc.	Pārbaudes līdzekļi L: AP, intervijas ar darbiniekiem, darbu pienākumu sadalījums, pārbaude dabā, utt.
Verification means S: MP, inspections on site, interviews	Pārbaudes līdzekļi S: AP, pārbaude dabā, intervijas
9.3.4 The forest manager shall ensure that the HCVF management principles are described in the publicly available summary of the MP.	9.3.4 Meža apsaimniekotājs nodrošina, ka AVM apsaimniekošanas principi ir aprakstīti AP publiski pieejamā kopsavilkumā.
Verification means: the publicly available summary of the MP, etc.	Pārbaudes līdzekļi: AP publiskais kopsavilkums, utt.
FSC Criterion 9.4 Annual monitoring shall be conducted to assess the effectiveness of the measures employed to maintain or enhance the applicable conservation attributes.	FSC kritērijs 9.4 Augstvērtīgo mežu īpašību saglabāšanai vai vairošanai izmantoto metožu efektivitātes izvērtēšanai, veicams ikgadējs monitorings.
9.4.1L The forest manager shall have monitoring methodology for HCVF including methodology for summarization and recording of results.	9.4.1L Meža apsaimniekotājam ir AVM monitoringa metodika, tai skaitā rezultātu apkopošanai un uzglabāšanai.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
Verification means: monitoring methodology, employees trained, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa metodika, darbinieki apmācīti, intervijas, utt.
9.4.1S The forest manager shall have guidelines for monitoring of HCVF.	9.4.1S Meža apsaimniekotājam ir vadlīnijas AVM monitoringa īstenošanai.
Verification means: monitoring conditions, an interview with the forest manager	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa nosacījumi, intervija ar meža apsaimniekotāju
9.4.2 The forest manager shall monitor HCVF according to the requirements they were identified:	9.4.2 Meža apsaimniekotājs veic AVM monitoringu atbilstoši identificētajām AVM pazīmēm:
9.4.2.1L every year over the next 2 years after performance of managing activity.	9.4.2.1L Ikgadēji, turpmāko 2 gadu laikā pēc saimnieciskās darbības veikšanas.
9.4.2.1S every year over the next 2 years after performance of managing activity which may significantly affect HCVF;	9.4.2.1S Ikgadēji, turpmāko 2 gadu laikā pēc saimnieciskās darbības veikšanas, kurai varētu būt būtiska ietekme uz AVM;
9.4.2.2 once every 5 years if no economic activity has been performed.	9.4.2.2 Reizi 5 gados, ja nav veikta saimnieciskā darbība
Verification means: inspections on site, an interview with the forest manager, documented monitoring results	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā, intervija ar meža apsaimniekotāju, dokumentēti monitoringa rezultāti
9.4.3 The forest manager shall document monitoring results.	9.4.3 Meža apsaimniekotājs dokumentē monitoringa rezultātus.
Verification means: monitoring results, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, intervijas, utt.
9.4.4 The forest manager shall evaluate the changes in the HCVF attributes on the basis of the obtained results.	9.4.4 Meža apsaimniekotājs, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, novērtē AVM raksturojošo īpašību izmaiņas.
Verification means: monitoring results, an interview with the forest manager	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti, intervija ar apsaimniekotāju
9.4.5L The results of HCVF monitoring shall be considered during revision of MP.	9.4.5L Pārskatot AP, tiek ņemti vērā AVM monitoringa rezultāti.
Verification means: the analysis of monitoring results, MP, distribution of job duties of employees, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultātu analīze, AP, darbinieku pienākumu sadalījums, intervijas, utt.
9.4.6L The forest manager shall include the monitoring results of the HCVF management in the publicly available summary of the MP.	9.4.6L Meža apsaimniekotājs AVM apsaimniekošanas monitoringa rezultātus iekļauj AP publiskajā kopsavilkumā.
Verification means: the publicly available summary of the MP, distribution of job duties of employees, interviews, etc.	Pārbaudes līdzekļi: AP publiskais kopsavilkums, darbinieku pienākumu sadalījums, intervijas, utt.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Principle 10: Plantations Plantations shall be planned and managed in accordance with Principles and Criteria 1 - 9, and Principle 10 and its Criteria. While plantations can provide an array of social and economic benefits, and can contribute to satisfying the world's needs for forest products, they should complement the management of, reduce pressures on, and promote the restoration and conservation of natural forests.	FSC 10. Princips: PLANTĀCIJAS Plantāciju ierīkošana plānojama un apsaimniekošana izdarāma saskaņā ar iepriekš aprakstītajiem principiem un kritērijiem, kā arī ievērojot 10. principu un tā kritērijus. Ja plantācijas nodrošina sociālu un ekonomisku labumu, un veicina sabiedrības vajadzību apmierināšanu pēc meža produktiem, tās ir vērā ņemams papildinājums dabisko mežu apsaimniekošanai, samazinot dabisko mežu izmantošanas slodzi un stimulējot šo mežu atjaunošanos un aizsardzību.
FSC Criterion 10.1 The management objectives of the plantation, including natural forest conservation and restoration objectives, shall be explicitly stated in the management plan, and clearly demonstrated in the implementation of the plan.	FSC kritērijs 10.1 Plantāciju apsaimniekošanas mērķiem, ieskaitot dabiskā meža atjaunošanās un aizsardzības veicināšanu, jābūt precīzi noformulētiem apsaimniekošanas plānā un strikti realizētiem šī plāna izpildes gaitā.
10.1.1 The forest manager shall include the objectives of establishment and management of plantations in the MP.	10.1.1 Meža apsaimniekotājs AP ietver plantāciju izveidošanas un apsaimniekošanas mērķus.
Verification means: MP, planning documents	Pārbaudes līdzekļi: AP, plānošanas dokumenti
10.1.2 The management objectives of the MP for establishment of plantations shall include natural forest development and facilitation of protection according to Indicators 10.2.4, 10.2.5, 10.2.6, 10.3.1 and 10.5.1.	10.1.2 AP plantāciju izveidošanas apsaimniekošanas mērķi ietver dabisku meža attīstību un aizsardzības veicināšanas pasākumus atbilstoši indikatoriem 10.2.4, 10.2.5, 10.2.6, 10.3.1 un 10.5.1.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
10.1.3L The forest manager shall implement the principles and actions determined by the objectives for establishment and management of plantations.	10.1.3L Meža apsaimniekotājs īsteno plantāciju izveidošanas un apsaimniekošanas mērķos noteiktos principus un darbības.
Verification means: MP, planning documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, plānošanas dokumenti, pārbaudes dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 10.2 The design and layout of plantations should promote the protection, restoration and conservation of natural forests, and not increase pressures on natural forests. Wildlife corridors, streamside zones and a mosaic of stands of different ages and rotation periods, shall be used in the layout of the plantation, consistent with the scale of the operation. The scale and layout of plantation blocks shall be consistent with the patterns of forest stands found within the natural landscape.	FSC kritērijs 10.2 Plantāciju plānojumam un izvietojumam jāveicina dabiskā meža saglabāšana, aizsargāšana un atjaunošana, nepalielinot dabiskos mežos saimnieciskās darbības radīto slodzi. Plānojot darbību intensitātei atbilstošu plantāciju izvietojumu, ir jāņem vērā sugu izplatīšanās koridori, robežjoslas gar ūdeņiem, kā arī dažāda vecuma un aprites cikla audžu savstarpējais izvietojums. Plantāciju mērogam un izvietojumam jāiekļaujas dabiskajā mežaudžu ainavā.
10.2.1 Plantations shall be planned:	10.2.1 Plantāciju ierīkošana tiek plānota:
10.2.1.1 in accordance with the municipal territorial plan while also taking into account requirements of P7 in the Latvian FSC Forest Stewardship Standard;	10.2.1.1 saskaņā ar pašvaldību teritoriālo plānojumu, ņemot vērā arī Latvijas FSC meža uzraudzības standarta 7. principa nosacījumus;
10.2.1.2 in compliance with restrictions of specially protected areas;	10.2.1.2 izvērtējot īpaši aizsargājamo teritoriju aprobežojumus;
10.2.1.3 in compliance with protection belts along water bodies.	10.2.1.3 izvērtējot ūdensobjektu aizsargjoslas;
Verification means: MP, planning documents	Pārbaudes līdzekļi: AP, plānošanas dokumenti
10.2.2 Plantations shall be established only:	10.2.2 Plantācijas tiek veidotas tikai:
10.2.2.1 on agricultural lands;	10.2.2.1 uz lauksaimniecības zemēm;
10.2.2.2 on non-forest lands which previously were used for non-agricultural purposes (quarries, bogs drained for peat extraction, landfills);	10.2.2.2 uz nemeža zemēm, kuras pirms tam izmantotas nelauksaimniecības vajadzībām (karjeri, izstrādāti purvi, izgāztuves);
10.2.2.3 along infrastructure objects, including power lines;	10.2.2.3 gar infrastruktūras objektiem, t.sk. elektropārvades līnijām;
10.2.2.4 within degraded territories (e.g. within former industrial or military site territories).	10.2.2.4 degradētajās teritorijās (piemēram, bijušās rūpniecības vai militāro objektu teritorijās).
Verification means L: MP, planning documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi L: AP, plānošanas dokumenti, pārbaude dabā
Verification means S: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi S: AP, pārbaude dabā
10.2.3 Before establishing plantations on a continuous area exceeding 25 ha, the assessment of impact on biodiversity, soil, water and cultural heritage shall be carried out.	10.2.3 Pirms plantāciju ierīkošanas vienlaidus platībā, kas lielāka par 25 ha, ir veikts ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, augsni, ūdeni, kultūras mantojumu novērtējums.
Verification means: MP, impact assessment, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, ietekmes novērtējums, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
10.2.4 The plan for establishment and management of plantations shall provide wildlife corridors if the area of a continuous plantation exceeds 100 ha.	10.2.4 Plantāciju izveidošanas un apsaimniekošanas plāns nodrošina sugu izplatības koridoru izveidi, ja plantāciju vienlaidus platība ir lielāka par 100 ha.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
10.2.5 The plan for establishment and management of plantations shall ensure protection of water resources:	10.2.5 Plantāciju izveidošanas un apsaimniekošanas plāns nodrošina ūdens resursu aizsardzību:
10.2.5.1 soil cultivation shall not be carried out closer than 10 m to a waterbody or a watercourse;	10.2.5.1 netiek veikta augsnes apstrāde tuvāk par 10 metriem no ūdenstilpes vai ūdensteces;
10.2.5.2 in cases when coniferous trees are planted in plantation, a mix of deciduous trees shall be 30%, closer than 25 metres to a waterbody or a watercourse, if it is permitted by growing conditions.	10.2.5.2 gadījumos, kad plantācijā tiek stādīti skuju koki, nodrošināt lapu koku piemistojumu 30% apmērā, tuvāk par 25 metriem no ūdenstilpes vai ūdensteces, ja to pieļauj augšanas apstākļi.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
10.2.6 Management of continuous plantations exceeding 100 ha shall promote development of stands with different ages.	10.2.6 Vienlaidus plantācijās, kas lielākas par 100 ha, jāveicina dažādu vecuma audžu attīstība.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
10.2.7 The scale and layout of plantation blocks shall be consistent with the patterns of forest stands found within the natural landscape. See: Criterion 6.3 and 10.3.2 below	10.2.7 Plantācijas mērogs un tās bloku izkārtojums ir atbilstošs dabiskajā ainavā atrodamam mežaudžu izkārtojumam. Skatīt: Kritēriju 6.3 un 10.3.2 zemāk
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
FSC Criterion 10.3 Diversity in the composition of plantations is preferred, so as to enhance economic, ecological and social stability. Such diversity may include the size and spatial distribution of management units within the landscape, number and genetic composition of species, age classes and structures.	FSC kritērijs 10.3 Ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās stabilitātes nodrošināšanai, priekšroka dodama plantāciju daudzveidībai – apsaimniekojamo vienību lielumam un izvietojumam ainavā, sugu skaitam un ģenētiskajam sastāvam, vecumu klasēm un to attiecībām.
10.3.1 Continuous plantations covering more than 10 ha shall have at least 5% of the area with natural vegetation or other tree species than the main species.	10.3.1 Plantācijās, kuru vienlaidus platība pārsniedz 10 ha, vismaz 5% teritorijā jābūt dabiskai veģetācijai vai citām koku sugām, kas nav valdošā suga.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
10.3.2 The plan for establishment and management of plantations covering more than 25 ha and established in places that are significant from a social aspect, shall include considerations for visual characteristics of the landscape and requirement for the plantations to blend harmoniously within the natural landscape.	10.3.2 Plantāciju izveidošanas un apsaimniekošanas plāns, plantācijām, kuras lielākas par 25 ha un izveidotas vietās, kas nozīmīgas no sociālā aspekta, ietver apsvērumus par ainavas vizuālām īpašībām un plantāciju iekļaušanos dabiskajā ainavā.
Verification means: a documented assessment of the impact on visual characteristics of the landscape, interviews with representatives of local government, a local spatial plan	Pārbaudes līdzekļi: dokumentēts ietekmes uz ainavas vizuālām īpašībām novērtējums, intervijas ar pašvaldības pārstāvjiem, zemākā līmeņa teritoriālais plāns
FSC Criterion 10.4 The selection of species for planting shall be based on their overall suitability for the site and their appropriateness to the management objectives. In order to enhance the conservation of biological diversity, native species are preferred over exotic species in the establishment of plantations and the restoration of degraded ecosystems. Exotic species, which shall be used only when their performance is greater than that of native species, shall be carefully monitored to detect unusual mortality, disease, or insect outbreaks and adverse ecological impacts.	FSC kritērijs 10.4 Stādāmo sugu izvēle izdarāma, ņemot vērā piemērotību konkrētās vietas augšanas apstākļiem un atbilstību apsaimniekošanas mērķiem. Lai panāktu labāku bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veidojot plantācijas un atjaunojot degradētas ekosistēmas, priekšroka dodama vietējo sugu izmantošanai. Introducēto sugu lietošana, kas pieļaujama tikai gadījumos, kad sagaidāmi lielāki ieguvumi, nekā lietojot vietējās sugas, ir pakļaujama rūpīgam monitoringam, lai varētu konstatēt neparedzētas parādības, piemēram, audžu bojāeju, slimību vai kaitēkļu izplatīšanos un klātbūtni, kā arī un citas nevēlamas ekoloģiskas blakusparādības.
10.4.1 The use of exotic species shall be justified and according to the economic goals set for the plantations and the climate, geology and soils at the planting sites.	10.4.1 Eksotisko sugu lietošana ir pamatota un atbilst izvirzītajiem plantāciju saimnieciskajiem mērķiem, klimatam, ģeoloģijai un augsnēm to stādīšanas vietās.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
10.4.2 If an exotic tree species are grown a monitoring system shall be developed and implemented to control the spread of the species and assess the impact on forest ecosystems.	10.4.2 Izstrādāta un ieviesta eksotisko koku sugu monitoringa sistēma šo sugu izplatības un ietekmes uz meža ekosistēmu novērtēšanai, ja tādas tiek audzētas.
Verification means: monitoring system of exotic species, interviews	Pārbaudes līdzekļi: eksotisko sugu monitoringa sistēma, intervijas
10.4.3 If there is a native species, which meets the management objectives, as well as an exotic species, the native species shall be selected in preference to the exotic species.	10.4.3 Ja ir vietējās sugas, kuras apsaimniekošanas mērķiem atbilst tik pat labi kā eksotiskās sugas, jāizvēlas vietējās, nevis eksotiskās, sugas.
Verification means: MP, interviews, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, intervijas, pārbaude dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 10.5 A proportion of the overall forest management area, appropriate to the scale of the plantation and to be determined in regional standards, shall be managed so as to restore the site to a natural forest cover.	FSC kritērijs 10.5 Daļa no apsaimniekojamā meža teritorijas atbilstoši reģionālajiem standartiem un plantācijas mērogam, apsaimniekojama ar mērķi – atjaunot tajā dabisko mežu.
10.5.1 At least 5% of the area in a single plantation covering more than 100 ha shall be left to natural development.	10.5.1 AP vienlaidus plantācijām, kuras ir lielākas par 100 ha, vismaz 5% no platības atstājami dabiskai attīstībai.
Verification means: MP, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: AP, pārbaude dabā
FSC Criterion 10.6 Measures shall be taken to maintain or improve soil structure, fertility, and biological activity. The techniques and rate of harvesting, road and trail construction and maintenance, and the choice of species shall not result in long term soil degradation or adverse impacts on water quality, quantity or substantial deviation from stream course drainage patterns.	FSC kritērijs 10.6 Veicami pasākumi, lai saglabātu vai uzlabotu augsnes struktūru, auglību un bioloģisko aktivitāti. Mežizstrādes tehnoloģijas un to lietošanas intensitāte, ceļu būve un taku ierīkošana un uzturēšana, kā arī stādīšanai izvēlētās sugas nedrīkst ilgtermiņā bojāt augsni vai kaitēt ūdens kvalitātei, kvantitātei, vai radīt citas būtiskas izmaiņas dabiskajās ūdenstecēs.
See indicator 6.5.1L.	Skatīt 6.5.1L indikatoru.
10.6.1 The forest manager shall respect protection belts along waterbodies (except drainage systems and their components) in order to ensure the role of the forest in protection of water resources.	10.6.1 Meža apsaimniekotājs ievēro aizsargjoslas gar ūdeņiem (izņemot meliorācijas sistēmas un to elementus), lai nodrošinātu meža lomu ūdens resursu aizsardzībā.
Verification means: inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: pārbaude dabā
FSC Criterion 10.7 Measures shall be taken to prevent and minimize outbreaks of pests, diseases, fire and invasive plant introductions. Integrated pest management shall form an essential part of the management plan, with primary reliance on prevention and biological control methods rather than chemical pesticides and fertilizers. Plantation management should make every effort to move away from chemical pesticides and fertilizers, including their use in nurseries. The use of chemicals is also covered in Criteria 6.6 and 6.7.	FSC kritērijs 10.7 Veicami pasākumi, lai novērstu un iespējami samazinātu kaitēkļu savairošanos, slimību izplatīšanos, ugunsgrēku izcelšanos, kā arī invazīvu sugu klātbūtni. AP būtiska sastāvdaļa ir kompleksa kaitēkļu apkarošana, īpašu uzmanību pievēršot profilaksei un bioloģiskām metodēm, minimizējot kaitīgo ķīmikāliju un mākslīgā mēslojuma izmantošanu. Apsaimniekojot plantācijas, kā arī kokaudzētavas, iespējami mazāk lietojamas ķīmikālijas un mākslīgais mēslojums. Ķīmisko preparātu izmantošana apskatīta arī FSC kritērijos 6.6 un 6.7.
See indicators under FSC Criterion 6.6, 6.7 and 6.8.	Skatīt indikatorus FSC kritērijos 6.6, 6.7 un 6.8.

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
10.7.1L The forest manager shall prepare a forest fire prevention plan if necessary.	10.7.1L Meža apsaimniekotājs, ja nepieciešams, sagatavo meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu plānu.
Verification means: a plan	Pārbaudes līdzekļi: plāns
10.7.2L The forest manager shall develop action plans to restrict spreading of forest pests, diseases and invasive species if necessary.	10.7.2L Meža apsaimniekotājs, ja nepieciešams, izstrādā pasākumu plānus, lai ierobežotu meža kaitēkļu, slimību, kā arī invazīvo sugu izplatīšanos.
Verification means: plans	Pārbaudes līdzekļi: plāni
10.7.3 The plantation layout shall be designed to prevent uncontrolled fires, and to provide access for fire-control.	10.7.3 Plantācijas izvietojums ir izveidots tā, lai novērstu nekontrolētu ugunsgrēku gadījumus un nodrošinātu piekļuvi ugunsdrošības novērošanai.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
FSC Criterion 10.8 Appropriate to the scale and diversity of the operation, monitoring of plantations shall include regular assessment of potential on-site and off-site ecological and social impacts, (e.g. natural regeneration, effects on water resources and soil fertility, and impacts on local welfare and social well-being), in addition to those elements addressed in principles 8, 6 and 4. No species should be planted on a large scale until local trials and/or experience have shown that they are ecologically well-adapted to the site, are not invasive, and do not have significant negative ecological impacts on other ecosystems. Special attention will be paid to social issues of land acquisition for plantations, especially the protection of local rights of ownership, use or access.	FSC kritērijs 10.8 Atbilstoši apsaimniekošanas darbu mērogam un dažādībai, papildus principu 8., 6. un 4., prasībām plantāciju monitoringā regulāri novērtējama to potenciālā ekoloģiskā un sociālā ietekme uz piegulošajām mežaudzēm un nemeža platībām (piem., dabiskā atjaunošanās, ūdens resursi un augsnes auglība, vietējās sabiedrības labklājība). Lielā daudzumā nav stādāma neviena suga, kuras vietējie izmēģinājumi un/vai pieredze nav apliecinājusī, ka tā ekoloģiski labi adaptējas attiecīgos augšanas apstākļos, nav agresīva un nopietni nekaitē citām ekosistēmām. Izraugoties zemi plantāciju ierīkošanai, sevišķa uzmanība veltāma sociāliem jautājumiem - vietējo īpašuma tiesību, lietošanas tiesību vai brīvas pieejamības ievērošanai.
10.8.1 The forest manager shall perform monitoring to assess the impact of plantations with exotic species on the adjacent areas (invasive spreading in the surrounding forest, spreading of forest pests and diseases) at least once every five years.	10.8.1 Meža apsaimniekotājs ne retāk kā reizi 5 gados veic monitoringu, lai novērtētu eksotisko sugu plantāciju ietekmi uz piegulošajām teritorijām (invazīva izplatīšanās apkārtējā mežā, kaitēkļu un slimību izplatīšanās).
Verification means: monitoring results	Pārbaudes līdzekļi: monitoringa rezultāti
See indicators under FSC Principle 4., 6. and 8.	Skatīt indikatorus FSC 4., 6. un 8. principā.
10.8.2 The interests of third parties shall be taken into account before establishing plantations in rural areas around the buildings belonging to another person who doesn't have any adjacent land.	10.8.2 Pirms plantāciju ierīkošanas lauku apvidos ap citai personai piederošu namīpašumu, kuram nav piegulošas zemes, tiek izvērtētas trešo personu intereses.
Verification means: documents, inspections on site	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti, pārbaudes dabā

Pre-approval draft of the Latvian FSC Standard	Latvijas FSC standarta projekta pirms-apstiprināšanas versija
FSC Criterion 10.9 Plantations established in areas converted from natural forests after November 1994 normally shall not qualify for certification. Certification may be allowed in circumstances where sufficient evidence is submitted to the certification body that the manager/owner is not responsible directly or indirectly of such conversion.	FSC kritērijs 10.9 Plantācijas, kas uz dabisko mežu zemēm ierīkotas pēc 1994. g. novembra, parasti neatbilst sertifikācijas kritērijiem. Sertifikācija ir pieļaujama gadījumos, ja sertifikācijas organizācijai ir pamatoti pierādīts, ka apsaimniekotājs/īpašnieks nav tieši vai netieši atbildīgs par šādu transformēšanu.
10.9.1 The forest manager shall not establish plantations on forest lands.	10.9.1 Meža apsaimniekotājs neierīko plantācijas meža zemēs.
Verification means: MP	Pārbaudes līdzekļi: AP
10.9.2 Plantations established in areas converted from forest lands after November 1994 shall not qualify for certification.	10.9.2 Plantācijas, kas uz mežu zemēm ierīkotas pēc 1994. g. novembra, neatbilst sertifikācijas kritērijiem.
Verification means: documents	Pārbaudes līdzekļi: dokumenti

Annex 1: List of the national and local forest laws and administrative requirements which apply in Latvia

24.02.2000. likums "Meža likums" (Law On Forests)

05.02.1997. likums "Aizsargjoslu likums" (Protection Zone Law)

28.01.1937. likums "Civillikums" (The Civil Law)

14.10.1998. likums "Civilprocesa likums" (Civil Procedure Law)

15.03.2001. likums "Par piesārņojumu" (Law On Pollution)

29.03.1995. likums "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" (Law on the Land Ownership Right of the State and the Local Governments and their Securing in the Land Registry)

02.11.2006. likums "Vides aizsardzības likums" (Environmental Protection Law)

01.10.1997. likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu" (Law On State Social Insurance)

29.04.1999. likums "Darba devēju organizāciju un to apvienību likums" (Employers' Organisations and their Associations Law)

15.12.1992. likums "Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām" (Law On Public Organisations and Associations Thereof)

24.10.2002. likums "Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums" (Fire Safety and Fire-fighting Law)

02.05.1996. likums "Par zemes dzīlēm" (Law On Subterranean Depths)

28.10.2010. likums "Atkritumu apsaimniekošanas likums" (Waste Management Law)

13.04.2000. likums "Komerclikums" (The Commercial Law)

17.06.1998. likums "Krimināllikums" (The Criminal Law)

07.12.1984. likums "Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss" (Latvian Administrative Violations Code)

22.12.1937. likums "Zemesgrāmatu likums" (Land Register Law)

12.09.2002. likums "Ūdens apsaimniekošanas likums" (Water Management Law)

14.01.2010. likums "Meliorācijas likums" (Melioration Law)

05.06.2003. likums "Par Starptautisko augu aizsardzības konvenciju" (Law On International Plant Protection Convention)

16.12.2004. likums "Par koku un apaļu kokmateriālu uzskaiti darījumos" (Law On Inventory of Trees)

and Round Timber)

31.08.1995. likums "Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību" (Law On Rio de Janeiro Convention on Biological Diversity)

16.03.2000. likums "Sugu un biotopu aizsardzības likums" (Law on the Conservation of Species and Biotopes)

08.07.2003. likums "Medību likums" (Hunting Law)

25.11.1999. likums "Valsts meža dienesta likums" (The State Forest Service Law)

20.06.2001. likums "Darba likums" (Labour Law)

20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums" (Labour Protection Law)

13.12.1990. likums "Par arodbiedrībām" (Law On Trade Unions)

02.11.1995. likums "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" (Law On Compulsory Soc. Ins. in respect of Accidents at Work and Occ. Diseases)

15.06.1994. likums "Par Starptautiskās darba organizācijas konvencijām Nr. 81, 129, 144, 154, 155, 158, 173" (Law on International Labour Organization Conventions No. 81, 129, 144, 154, 158, 173)

17.12.1998. likums "Augu aizsardzības likums" (Plant Protection Law)

02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (Law On Specially Protected Nature Territories)

14.10.1998. likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (Law On Environmental Impact Assessment)

30.06.2005. likums "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos" (Law On the Rights of Landowners to Compensation for Restrictions on Economic Activities in Specially Protected Nature Territories and Microreserves)

14.09.1995. likums "Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi, kura aizņemta ar īpaši aizsargājamiem dabas objektiem" (Law On Restoration of Ownership Rights On Land Which Has Specially Protected Nature Objects)

09.12.1999. likums "Dzīvnieku aizsardzības likums" (Animal Protection Law)

02.02.1995. likums "Par nodokļiem un nodevām" (Law On Taxes and Fees)

04.05.1990. AP deklarācija "Par LR pievienošanas starptautisko tiesību dokumentiem cilvēktiesību jautājumos" (Declaration of the Supreme Soviet On Accession of the Republic of Latvia to the International Law on Human Rights)

30.06.2010. MK rīkojums Nr.364 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2011.–2015.gadam" (Cabinet Order No.364 "Order On Maximal Permissible Tree Felling Amounts for Years 2011 - 2015")

26.01.2010. MK noteikumi Nr.85 "Kārtība, kādā nosaka zaudējumu atlīdzības veidu un apmēru, kā arī aprēķina zaudējumus, kas saistīti ar gājēju celiņu ierīkošanu un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā" (Cabinet Regulation No.85 "Procedure for Determining Type and Extent of Compensation for Damages, Calculation of Losses Related to Installation of Walking Routes and Restrictions in Property Rights in Protection Belt of The Baltic Sea and The Riga Gulf")

10.11.2009. MK noteikumi Nr.1312 "Noteikumi par darbību ierobežojumiem aizsargjoslās ap valsts aizsardzības objektiem" (Cabinet Regulation No.1312 "Regulation on Restricted Operations in Protection Belt Around National Defense Facilities")

29.09.2009. MK noteikumi Nr.1114 "Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām" (Cabinet Regulation No.1114 "Regulation on Animal Graveyard Placement, Registration, Maintenance, Dissolution and Liquidation; Methodology for Determining the Protection Belt Around Animal Graveyards")

03.06.2008. MK noteikumi Nr.406 "Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.406 "Methodology for the Determination of Surface Water Body Protection Zones")

20.02.2007. MK noteikumi Nr.131 "Aizsargjoslu noteikšanas metodika ap aizsprostiem" (Cabinet Regulation No.131 "Method of Establishing Protection Belts Around Dams")

12.12.2006. MK noteikumi Nr.1002 "Aizsargjoslu datu bāzes izveides, uzturēšanas un informācijas aprites kārtība" (Cabinet Regulation No.1002 "Procedures for Protection Belt Database Formation, Maintenance and Circulation of Information")

05.12.2006. MK noteikumi Nr.982 "Energētiskas infrastruktūras objektu aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.982 "Methodology for Determination of Power Infrastructure Protection Belts")

18.07.2006. MK noteikumi Nr.599 "Metodika drošības aizsargjoslu noteikšanai gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus" (Cabinet Regulation No.599 "Method of Establishing Security Protection Belts along The Railways Carrying Oil, Oil Products and Hazardous Chemicals and Products")

27.06.2006. MK noteikumi Nr.508 "Noteikumi par aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem un šo aizsargjoslu platumu" (Cabinet Regulation No.508 "Regulation on Protection Belts and Their Width around National Defense Facilities")

17.02.2004. MK noteikumi Nr.86 "Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.86 "Method of Determining Protection Belt for Coast of The Baltic Sea and The Riga Gulf")

20.01.2004. MK noteikumi Nr.43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.43 "Method of Determining Protection Belt around Water Sources")

15.07.2003. MK noteikumi Nr.392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.392 "Method of Establishing Protection Belts (Protection Zones) for Cultural Heritage")

13.05.2003. MK noteikumi Nr.258 "Noteikumi par ekspluatācijas aizsargjoslu ap meliorācijas būvēm un ierīcēm noteikšanas metodiku lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un meža zemēs" (Cabinet Regulation No.258 "Regulation on Method of Establishing The Operational Protective Zone around The Drainage Structures and Devices in Agricultural Land and Forest Land")

25.02.2003. MK noteikumi Nr.93 "Aizsprostu un hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma kontrolmērietaišu aizsardzība un aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.93 "Protection of Hydropower Station's Hydro Technical Structure Safety Measuring Devices and Method of Establishing Protection Belts")

10.09.2002. MK noteikumi Nr.412 "Noteikumi par navigācijas tehnisko līdzekļu ekspluatācijas aizsargjoslu noteikšanas metodiku" (Cabinet Regulation No.412 "Regulation on Method of Establishing Protection Belt for Operation of Technical Means of Navigation")

10.04.2001. MK noteikumi Nr.162 "Autoceļu aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.162 "Method of Establishing Protection Belts for Roads")

29.12.1998. MK noteikumi Nr.502 "Aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.502 "Method of Establishing Protection Belts around Cemeteries")

15.12.1998. MK noteikumi Nr.457 "Dzelzceļa aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.457 "Method of Establishing Protection Belts along Railways")

15.03.2011. MK noteikumi Nr.200 "Paredzētās darbības akceptēšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.200 "Procedures for the Acceptance of the Intended Activity")

04.01.2011. MK noteikumi Nr.4 "Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijai izmantojamo savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas kārtība iežogotās platībās un prasības šādu platību ierīkošanai" (Cabinet Regulation No.4 "Procedure for Animal Keeping in Enclosed Areas for Breeding or Production of Animal Products from Wild Species of Animal; Requirements for Installation of Such Areas")

21.12.2010. MK noteikumi Nr.1146 "Savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtība" (Cabinet Regulation No.1146 "Procedure for Registration of Wild Animal Species Keeping Places")

21.12.2010. MK noteikumi Nr.1147 "Noteikumi par valsts nodevu par savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas reģistrāciju" (Cabinet Regulation No.1147 "Regulation on State Fee for Registration of Wild Species of Animal Keeping Place")

21.12.2010. MK noteikumi Nr.1165 "Kārtība, kādā izsniedz atļaujas nemedājamo sugu indivīdu iegūšanai, ievieš Latvijas dabai neraksturīgas savvaļas sugas (introdukcija) un atjauno sugu populāciju dabā (reintrodukcija)" (Cabinet Regulation No.1165 "Procedure for Issuing Permits to

Obtain Individuals of Non-game Species, Introduce Wild Species Uncharacteristic to Nature in Latvia and Reintroduce Populations of Species”)

21.12.2010. MK noteikumi Nr.1131 "Noteikumi par izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju reģistrāciju, kārtība, kādā veicamas darbības ar izmēģinājumu dzīvniekiem, un izmēģinājumu dzīvniekiem nodrošināmās labturības prasības" (Cabinet Regulation No.1131 "Regulation on Registration of Experimental Animal Breeders, Suppliers and Users; Procedure for Operations and Provision Of Welfare to Experimental Animals")

22.12.2008. MK noteikumi Nr.1079 "Dzīvnieku pārvadāšanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.1079 "Animal Transport Regulations")

17.07.2007. MK noteikumi Nr.489 "Kārtība, kādā apturama saimnieciskā darbība speciālās pārbaudes veikšanai, ja nav nodrošināta ar nodokļiem un nodevām apliekamo objektu pareiza un pilnīga uzskaitē" (Cabinet Regulation No.489 "Procedure for Stopping Economic Activity to Perform Special Inspection if Correct and Complete Accounting of Taxable Items Is Not Provided")

15.05.2007. MK noteikumi Nr.324 "Noteikumi par skaidrās naudas izņemšanu no juridiskās personas vai individuālā komersanta kases vai citas glabāšanas vietas" (Cabinet Regulation No.324 "Regulation on Cash Withdrawal form Entity's or Individual Entrepreneur's Cash Register or Other Storage Place")

01.07.2003. MK noteikumi Nr.360 "Noteikumi par skaidrās naudas izņemšanu no juridiskās personas kases vai citas glabāšanas vietas" (Cabinet Regulation No.360 "Regulation on Cash Withdrawal form Entity's Cash Register or Other Storage Place")

02.05.2007. MK noteikumi Nr.282 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" (Cabinet Regulation No.282 "Procedures for Using Electronic Devices and Equipment for the Registration of Taxes and Other Payments")

10.04.2007. MK noteikumi Nr.237 "Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.237 "Regulation on Declaration of Cash Transactions")

20.02.2007. MK noteikumi Nr.133 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām" (Cabinet Regulation No.133 "Regulations regarding Technical Requirements for Electronic Devices and Equipment for the Registration of Taxes and Other Payments")

28.06.2005. MK noteikumi Nr.480 "Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas" (Cabinet Regulation No.480 "Regulation on Procedure by which Municipalities May Impose Municipal Fees")

30.04.2001. MK noteikumi Nr.178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi" (Cabinet Regulation No.178 "Procedures for Application of Tax Relief Determined in International Agreements for Prevention of Double Taxation and Tax Evasion")

27.03.2001. MK noteikumi Nr.150 "Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" (Cabinet Regulation No.150 "Regulations regarding the Registration of Taxpayers' and Taxpayer Units with the State Revenue Service")

04.07.2000. MK noteikumi Nr.221 "Kārtība, kādā nokavētajiem valsts budžetā ieskaitāmajiem nodokļu maksājumiem samazināma iepriekš aprēķinātā nokavējuma nauda un kādā atceļams lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu samaksas termiņu pagarināšanu" (Cabinet Regulation No.221 "Procedure for Reduction of Previously Charged Delayed Payment Penalty for Tax Arrears to the State Budget; Procedure for Cancellation of The Decision on Term Extension for Tax Arrears Settlement")

18.04.2000. MK noteikumi Nr.149 "Kārtība, kādā kārtējie nodokļu maksājumi un nokavētie nodokļu maksājumi tiek ieskaitīti budžetā" (Cabinet Regulation No.149 "Procedure for Current Tax Payment and Tax Arrears Transfer to The Budget")

18.04.1995. MK noteikumi Nr.103 "Noteikumi par kārtību, kādā nodokļi, valsts nodevas un citi obligātie maksājumi ieskaitāmi valsts budžetā" (Cabinet Regulation No.103 "Regulation on Procedures for Transfer of Taxes, State Fees and Other Mandatory Payments to The State Budget")

16.03.2010. MK noteikumi Nr.267 "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība" (Cabinet Regulation No.267 "Procedures for Supervision of Activities and Certification of Species and Habitat Conservation Experts")

17.07.2007. MK noteikumi Nr.497 "Kārtība, kādā nosaka materiālo zaudējumu apjomu, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medījамie dzīvnieki" (Cabinet Regulation No.497 "Procedure for Determining of Losses to Agriculture and Forestry Caused by the Game Animals")

25.04.2006. MK noteikumi Nr.334 "Noteikumi par metodiku, kādā nosaka materiālo zaudējumu apjomu, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medījамie dzīvnieki" (Cabinet Regulation No.334 "Regulation on Methodology to Determine Losses to Agriculture and Forestry Caused by the Game Animals")

19.06.2007. MK noteikumi Nr.409 "Kārtība, kādā nosaka maksu par medību tiesību izmantošanu valstij piekrītošās vai piederošās medību platībās" (Cabinet Regulation No.409 "Procedure to Determine Fees for Use of Hunting Rights in State-owned Hunting Areas")

11.10.2005. MK noteikumi Nr.766 "Kārtība, kādā nosakāma maksa par medību tiesību izmantošanu valstij piekrītošās vai piederošās medību platībās" (Cabinet Regulation No.766 "Procedure to Determine Fees for Use of Hunting Rights in State-owned Hunting Areas")

18.12.2012. MK noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas noteikumi kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" (Cabinet Regulation No.940 "Regulation on Microreserve Establishment and Management Procedure, Their Protection, as well as Identification of Microreserves and Their Bufferzones")

23.02.1999. MK noteikumi Nr.69 "Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem" (Cabinet Regulation No.69 "Regulation on Protected Landscape Areas")

09.03.1999. MK noteikumi Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem" (Cabinet Regulation No.83 "Regulation on Nature Parks")

28.09.2004. MK noteikumi Nr.806 "Meža zemes transformācijas noteikumi" (Cabinet Regulation No.806 "Forest Land Transformation Regulations")

06.03.2001. MK noteikumi Nr.108 "Meža ieaudzēšanas un plantāciju mežu noteikumi" (Cabinet

Regulation No.108 "Regulation on Afforestation and Plantation Forests"

20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem" (Cabinet Regulation No.131 "Regulation on Protected Dendrological Plantations")

31.10.2006. MK noteikumi Nr.892 "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" (Cabinet Regulation No.892 "Regulation Regarding Tree Felling in Forest Lands")

08.05.2001. MK noteikumi Nr.189 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" (Cabinet Regulation No.189 "Nature Protection Regulations in Forest Management")

07.04.2009. MK noteikumu Nr.313 "Meža monitoringa veikšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.313 "Order for Performing Forest Monitoring")

16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.264 "General Regulations on Protection and Use of Specially Protected Nature Territories")

10.06.2008. MK noteikumi Nr.421 "Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtējās situācijas izsludināšanu mežā" (Cabinet Regulation No.421 "Regulations for Taking Forest Protection Measures and Declaring Emergency Situations")

23.12.2003. MK noteikumi Nr.760 "Medību noteikumi" (Cabinet Regulation No.760 "Hunting Regulations")

04.02.2003. MK noteikumi Nr.63 "Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.63 "Method of Establishing Forest Protection Belt around Urban Centres")

04.08.1998. MK noteikumi Nr.284 "Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika" (Cabinet Regulation No.284 "Method of Determining Protection Belts for Waterbeds and Watercourses")

19.11.2003. MK noteikumi Nr.648 "Noteikumi par meža reproduktīvo materiālu" (Cabinet Regulation No.648 "Regulation Regarding Forest Reproductive Material")

29.04.2003. MK noteikumi Nr.228 "Mežam nodarīto zaudējumu noteikšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.228 "Procedure for Determination of Forest Damage")

15.12.2009. MK noteikumi Nr.1453 "Meža atjaunošanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.1453 "Forest Regeneration Regulations")

29.08.2006. MK noteikumi Nr.717 "Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes" (Cabinet Regulation No.717 "Procedures for Felling Trees Outside Forest Land")

06.11.2007. MK noteikumi Nr.743 "Medību saimniecības attīstības fonda nolikums" (Cabinet Regulation No.743 "Regulation on Game Management Development Fund")

11.02.2003. MK noteikumi Nr.76 "Kārtība, kādā ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes" (Cabinet Regulation No.76 "Procedures by which Immovable Property Tax is not Imposed on Land under Regenerated or Newly Established Forest")

Stands”)

25.06.2009. MK noteikumi Nr.647 "Mežaudzes novērtēšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.647 "Procedure for Forest Stand Evaluation")

02.03.2004. MK noteikumi Nr.111 "Kārtība, kādā atlīdzināmi zaudējumi, ko fiziskās vai juridiskās personas nodarījušas, pārkāpjot medības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, un to apmērs, kā arī nelikumīgi iegūtās medību produkcijas vērtības atlīdzināšanas kārtība un apmērs" (Cabinet Regulation No.111 "Procedures for Compensation of Losses Caused by Natural or Legal Persons Violating the Requirements Specified in Regulatory Enactments Regulating Hunting, Determining the Amount thereof, as well as the Procedures and Amount of Compensation for the Value of Illegally Acquired Hunting Products")

02.03.2004. MK noteikumi Nr.110 "Noteikumi par mednieku un medību vadītāju apmācības kārtību, zināšanu un praktisko iemaņu pārbaudes programmu, kā arī mednieka apliecības un medību vadītāja apliecības izsniegšanas kārtību" (Cabinet Regulation No.110 "Regulations regarding Procedures for Training Hunters and Heads of Hunts, the Knowledge and Practical Skills Examination Programme, as well as Procedures for the Issue of a Hunter's Certificate and Head of a Hunt's Certificate")

02.03.2004. MK noteikumi Nr.109 "Noteikumi par valsts nodevu par mednieka apliecības, mednieka sezonas kartes un medību atļaujas izsniegšanu, par atļaujas izsniegšanu ārvalstu medniekam medīt Latvijas teritorijā un atļaujas izsniegšanu izvest medību trofejas no Latvijas, kā arī medību trofeju izvešanas kārtību" (Cabinet Regulation No.109 "Regulations regarding State Fees for Issuance of a Hunter's Certificate, a Hunter's Seasonal Card and Hunting Permit, for Issuance of a Permit for a Foreign Hunter to Hunt in the Territory of Latvia and for Issuance of a Permit to Export Hunting Trophies from Latvia, as well as Procedures for the Export of Hunting Trophies")

28.05.2002. MK noteikumi Nr.199 "Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā" (Cabinet Regulation No.199 "Criteria for Creation of Protected Nature Territories of European Significance (Natura 2000) in Latvia")

06.04.1999. MK noteikumi Nr.133 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta starptautiskā tirdzniecība ar apdraudētajiem savvaļas dzīvnieku un augu sugu īpatņiem" (Cabinet Regulation No.133 "Procedure for International Trade with Endangered Wild Animal and Plant Species")

10.02.1999. MK rīkojums Nr.60 "Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvencijas par bioloģisko daudzveidību izpildi" (Cabinet Order No.60 "Order on Implementation of Rio Convention (June 5, 1992) about biodiversity")

30.09.2010. MK noteikumi Nr.925 "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības" (Cabinet Regulation No.925 "Species and Habitat Conservation Expertise Statement Content and Minimum Requirements Contained")

20.11.2007. MK noteikumi Nr.778 "Kārtība, kādā zemes lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem" (Cabinet Regulation No.778 "Procedure for Determining Extent of Land User Losses Related to Damages Caused by Specially Protected Non-game Species and Migrating Species")

24.04.2007. MK noteikumi Nr.281 "Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību,

kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas" (Cabinet Regulation No.281 "Regulations Regarding Preventative and Rehabilitation Measures and the Procedures for Evaluation of Environmental Damage and Calculation of Costs of Preventative, Emergency and Rehabilitation Measures")

24.08.2010. MK noteikumi Nr.801 "Noteikumi par apliecinājuma derīguma termiņu" (Cabinet Regulation No.801 "Regulations Regarding Permission Time Validity")

28.08.2007. MK noteikumi Nr.590 "Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi" (Cabinet Regulation No.590 "Regulations regarding Forest Inventory and Information Flow in the State Register of Forests")

09.01.2007. MK noteikumi Nr.46 "Noteikumi par valsts nodevu par mežsaimnieciskām darbībām, mednieku un medību vadītāju eksāmeniem un medījamo dzīvnieku nodarīto zaudējumu aprēķinu" (Cabinet Regulation No.46 "State Tax for Forest Operations, Hunting and Examination for Hunters; The Calculation of Penalties Regarding Hunting")

19.09.2006. MK noteikumi Nr.776 "Valsts meža zemes atsavināšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.776 "Procedure for Alienation of State Forest Land")

03.10.2006. MK noteikumi Nr.819 "Parku ierīkošanas kārtība un apsaimniekošanas pamatprincipi" (Cabinet Regulation No.819 "Procedure for Park Establishment and Management Principles")

27.07.2004. MK noteikumi Nr.630 "Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas kārtība" (Cabinet Regulation No.630 "Procedure for Management of Scientific Research Forests")

14.07.2008. MK noteikumi Nr.559 "Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.559 "Regulations Regarding Restricting the Spread of the Invasive Plant Species – *Heracleum sosnowskyi* Manden")

30.06.2008. MK noteikumi Nr.467 "Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.467 "Regulations Regarding Restriction of the Distribution of Invasive Alien Plant Species")

30.06.2008. MK noteikumi Nr.468 "Invazīvo augu sugu saraksts" (Cabinet Regulation No.468 "List of Invasive Alien Plant Species")

15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem" (Cabinet Regulation No.212 "Regulation on Nature Reserves")

15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem (1. turpinājums)" (Cabinet Regulation No.212 "Regulation on Nature Reserves (Sequel 1)")

15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem (2. turpinājums)" (Cabinet Regulation No.212 "Regulation on Nature Reserves (Sequel 2)")

15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem (3. turpinājums)" (Cabinet Regulation No.212 "Regulation on Nature Reserves (Sequel 3)")

27.09.2011. MK noteikumi Nr.735 "Dabas parka "Doles sala" individuālie aizsardzības un

izmantošanas noteikumi"

20.09.2011. MK noteikumi Nr.706 "Dabas parka "Pape" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

24.05.2011. MK noteikumi Nr.409 "Dabas lieguma "Babītes ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

17.05.2011. MK noteikumi Nr.381 "Dabas lieguma "Dziļezers un Riebezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

19.04.2011. MK noteikumi Nr.303 "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

25.01.2011. MK noteikumi Nr.71 "Dabas lieguma "Korneti–Peļļi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

25.01.2011. MK noteikumi Nr.81 "Dabas lieguma "Stiklu purvi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

23.11.2010. MK noteikumi Nr.1066 "Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Kaltenes krasta veidojumi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

27.04.2010. MK noteikumi Nr.394 "Dabas lieguma "Pāvilstas pelēkā kāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.11.2009. MK noteikumi Nr.1315 "Dabas lieguma "Stompaku purvi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

30.06.2009. MK noteikumi Nr.668 "Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

26.05.2009. MK noteikumi Nr.478 "Dabas lieguma "Sedas purvs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

19.05.2009. MK noteikumi Nr.448 "Dabas parka "Embūte" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

12.05.2009. MK noteikumi Nr.427 "Dabas lieguma "Klāņu purvs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

28.04.2009. MK noteikumi Nr.369 "Dabas lieguma "Ābeļi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

24.03.2009. MK noteikumi Nr.253 "Dabas lieguma "Kadājs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

24.03.2009. MK noteikumi Nr.254 "Dabas lieguma "Vitupes ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.03.2009. MK noteikumi Nr.228 "Dabas parka "Salacas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.02.2009. MK noteikumi Nr.124 "Dabas lieguma "Randu pļavas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.02.2009. MK noteikumi Nr.135 "Dabas lieguma "Lubāna mitrājs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

20.11.2008. MK noteikumi Nr.957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

21.10.2008. MK noteikumi Nr.871 "Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

06.10.2008. MK noteikumi Nr.827 "Dabas parka "Bauska" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

29.09.2008. MK noteikumi Nr.805 "Dabas parka "Laukezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

07.07.2008. MK noteikumi Nr.512 "Dabas lieguma "Vidzemes akmeņainā jūrmala" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

07.07.2008. MK noteikumi Nr.513 "Dabas parka "Tērvete" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

13.05.2008. MK noteikumi Nr.326 "Dabas lieguma "Lielupes palienes pļavas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

21.04.2008. MK noteikumi Nr.297 "Dabas lieguma "Mežmuižas avoti" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

03.03.2008. MK noteikumi Nr.133 "Dabas parka "Abavas senleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

03.03.2008. MK noteikumi Nr.134 "Dabas parka "Svētes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

15.01.2008. MK noteikumi Nr.23 "Dabas lieguma "Raķupes ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

27.11.2007. MK noteikumi Nr.810 "Dabas parka "Pinku ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

16.10.2007. MK noteikumi Nr.706 "Dabas lieguma "Virguļīcas meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

09.10.2007. MK noteikumi Nr.687 "Dabas parka "Driksnas sils" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

26.06.2007. MK noteikumi Nr.447 "Rāznas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

22.05.2007. MK noteikumi Nr.333 "Dabas parka "Numernes valnis" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

24.04.2007. MK noteikumi Nr.274 "Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.04.2007. MK noteikumi Nr.245 "Dabas lieguma "Mugurves pļavas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

06.03.2007. MK noteikumi Nr.168 "Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

16.01.2007. MK noteikumi Nr.60 "Dabas lieguma "Burtnieku ezera pļavas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

16.05.2006. MK noteikumi Nr.390 "Dabas lieguma "Zebrus un Svētes ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

14.03.2006. MK noteikumi Nr.204 "Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

14.02.2006. MK noteikumi Nr.140 "Dabas lieguma "Ventas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

22.11.2005. MK noteikumi Nr.886 "Dabas parka "Vecumu meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

29.03.2005. MK noteikumi Nr.213 "Dabas lieguma "Ovīši" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

22.02.2005. MK noteikumi Nr.139 "Dabas parka "Zvārdes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

30.11.2004. MK noteikumi Nr.984 "Dabas parka "Milzkalns" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

10.08.2004. MK noteikumi Nr.702 "Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

08.04.2004. MK noteikumi Nr.268 "Dabas parka "Engures ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

08.04.2004. MK noteikumi Nr.273 "Dabas parka "Bernāti" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

30.03.2004. MK noteikumi Nr.181 "Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu "Skrīveru svešzemju koku

stādījumi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

24.02.2004. MK noteikumi Nr.94 "Dabas parka "Cirišu ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

16.12.2003. MK noteikumi Nr.714 "Dabas parka "Beberbeķi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

21.01.2003. MK noteikumi Nr.45 "Dabas lieguma "Mežole" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

20.01.2003. MK noteikumi Nr.23 "Dabas lieguma "Maņģenes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

18.06.2002. MK noteikumi Nr.236 "Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

28.05.2002. MK noteikumi Nr.200 "Dabas lieguma "Jaunanna" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

29.01.2002. MK noteikumi Nr.44 "Dabas lieguma "Ukru gārša" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

02.10.2001. MK noteikumi Nr.426 "Dabas lieguma "Ances purvi un meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

25.09.2001. MK noteikumi Nr.414 "Dabas lieguma "Zvārde" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

07.08.2001. MK noteikumi Nr.352 "Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

13.03.2001. MK noteikumi Nr.116 "Slīteres nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

31.10.2000. MK noteikumi Nr.379 "Dabas lieguma "Lubānas ieplakas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

18.07.2000. MK noteikumi Nr.241 "Dabas lieguma "Pārabaine" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

18.07.2000. MK noteikumi Nr.240 "Dabas lieguma "Pededzes lejtece" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

28.03.2000. MK noteikumi Nr.114 "Dabas lieguma "Liepājas ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

09.10.2007. MK noteikumi Nr.686 "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" (Cabinet Regulation No.686 "Regulation on Content

and Procedure for the Development of Management Plan for Specially Protected Nature Territory”)

18.07.2006. MK noteikumi Nr.594 "Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai" (Cabinet Regulation No.594 "Regulation on Criteria to Determine Compensatory Measures for The Network of Specially Protected Nature Territories of European Significance (Natura 2000); Procedure of Criteria Application and Requirements for Development and Implementation of Long-term Monitoring Plan")

22.11.2005. MK noteikumi Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" (Cabinet Regulation No.888 "Regulation on Protected Alleys")

27.03.2007. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par putnu sugu sarakstu, uz kurām neattiecas aizliegtās darbības" (Cabinet Regulation No.212 "Regulation on The List of Bird Species Not Covered by The Prohibited Acts")

28.05.2002. MK noteikumi Nr.206 "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību" (Cabinet Regulation No.206 "Regulations regarding Work in which Employment of Adolescents is prohibited and Exceptions when Employment in such Work is Permitted in Connection with Vocational Training of the Adolescent")

23.08.2001. MK noteikumi Nr.378 "Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas, finansēšanas un izmaksas kārtība" (Cabinet Regulation No.378 "Procedures On Calculation, Financing and Disbursement of Work Injury Compensation")

17.04.2001. MK noteikumi Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem" (Cabinet Regulation No.175 "Regulation on Protected Geological and Geomorphological Sites")

23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (Cabinet Regulation No.157 "Procedures for Carrying Out a Strategic Environmental Impact Assessment")

25.01.2011. MK noteikumi Nr.83 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" (Cabinet Regulation No.83 "Procedures for the Environmental Impact Assessment of an Intended Activity")

10.08.2010. MK noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" (Cabinet Regulation No.749 "Regulations Regarding Training in Labour Protection Matters")

03.08.2010. MK noteikumi Nr.713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptieciņas medicīnisko materiālu minimumu" (Cabinet Regulation No.713 "Regulations Regarding Procedure for Providing Training on First Aid and on Minimum of Medical Materials in First Aid Kits")

25.08.2009. MK noteikumi Nr.950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība" (Cabinet Regulation No.950 "Procedures for Investigation and Registration of Accidents at Work")

28.04.2009. MK noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" (Cabinet Regulation

No.359 "Labour Protection Requirements in Workplaces")

10.03.2009. MK noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" (Cabinet Regulation No.219 "Procedures for Performance of Mandatory Health Examinations")

29.09.2008. MK noteikumi Nr.803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās" (Cabinet Regulation No.803 "Labour Protection Requirements in Contact With Carcinogenic Substances in the Workplace")

08.02.2005. MK noteikumi Nr.99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju" (Cabinet Regulation No.99 "Regulations regarding the Types of Commercial Activities in which an Employer shall Involve a Competent Authority ")

17.09.2002. MK noteikumi Nr.427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība" (Cabinet Regulation No.427 "Procedures for the Election of Trusted Representatives and the Activities Thereof")

02.10.2007. MK noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.660 "Procedures for the Performance of Internal Supervision of the Work Environment")

15.05.2007. MK noteikumi Nr.325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās" (Cabinet Regulation No.325 "Labour Protection Requirements when Coming in Contact with Chemical Substances at Workplaces")

21.06.2005. MK noteikumi Nr.434 "Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā" (Cabinet Regulation No.434 "Labour Protection Requirements in Forestry")

13.04.2004. MK noteikumi Nr.284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē" (Cabinet Regulation No.284 "Labour Protection Requirements for the Protection of Employees from the Risk Caused by Vibration in the Work Environment")

04.02.2003. MK noteikumi Nr.66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku" (Cabinet Regulation No.66 "Labour Protection Requirements for Protection of Employees from the Risk Caused by the Noise of the Work Environment")

09.12.2002. MK noteikumi Nr.526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā" (Cabinet Regulation No.526 "Labour Protection Requirements when using Work Equipment and Working at a Height")

08.01.2002. MK noteikumi Nr.10 "Noteikumi par darbiem, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem" (Cabinet Regulation No.10 "Regulations regarding Work in which Employment of Children from the Age of 13 is permitted")

20.08.2002. MK noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus" (Cabinet Regulation No.372 "Labour Protection Requirements When Using Personal Protective Equipment")

06.08.2002. MK noteikumi Nr.344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagus" (Cabinet Regulation No.344 "Labour Protection Requirements, when Moving Heavy Loads")

06.08.2002. MK noteikumi Nr.343 "Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju" (Cabinet Regulation No.343 "Labour Protection Requirements when Working with Displays")

21.05.2002. MK noteikumi Nr.189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām" (Cabinet Regulation No.189 "Labour Protection Requirements when coming into Contact with Biological Substances")

16.02.1999. MK noteikumi Nr.50 "Obligātās sociālās apdrošināšanas pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanas un aprēķināšanas kārtība" (Cabinet Regulations No.50 "Procedures for Calculation and Allocation of Insurance Compensation for Compulsory Social Insurance in Respect of Accidents at Work and Occupational Diseases")

14.12.2010. MK noteikumi Nr.1117 "Bioeļļas kvalitātes prasības un mežizstrādes darbos izmantojamo griezējinstrumentu eļļošanai lietojamās bioeļļas izmantošanas un kontroles kārtība" (Cabinet Regulation No.1117 "Requirements for Bio-oil Quality and Procedures for Bio-oil Use and Control for Cutting Tools Used in Forestry")

27.03.2007. MK noteikumi Nr.213 "Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu" (Cabinet Regulation No.213 "Regulation Regarding Criteria for Assessing Impact Significance of the Damage to the Specially Protected Species or Specially Protected Habitats")

11.12.2007. MK noteikumi Nr.842 "Kārtība, kādā juridiskajām un fiziskajām personām kompensējami izdevumi un zaudējumi, kas radušies, iesaistot personu resursus reaģēšanas pasākumos, ugunsgrēka dzēšanā vai glābšanas darbos, un kompensācijas apmēra aprēķināšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.842 "Procedures Regarding Legal Entities' and Individuals' Eligibility for Compensation of Expenses and Losses for Involvement in Fire-fighting or Rescue Operations; Procedure for Compensation Amount Calculation")

17.02.2004. MK noteikumi Nr.82 "Ugunsdrošības noteikumi" (Cabinet Regulation No.82 "Fire Safety Regulations")

19.07.2005. MK noteikumi Nr.536 "Kalifornijas bruņuts izplatības apkarošanas un ierobežošanas kārtība" (Cabinet Regulation No.536 "Procedures for Limitation and Spread Prevention of *Quadraspidiotus perniciosus*")

29.04.2004. MK noteikumi Nr.463 "Augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas, glabāšanas un lietošanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.463 "Regulations regarding Placing on the Market, Storage and Use of Plant Protection Products")

07.07.2008. MK noteikumi Nr.511 "Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.511 "Cost Calculation Procedure for Natural Preserve Damage Assessment and Restoration")

21.03.2006. MK noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā novērtē atlīdzības apmēru par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, kā arī izmaksā un reģistrē atlīdzību" (Cabinet Regulation No.219 "Procedure for Assessing The Amount of Compensation for Restrictions On Economic Activities in Specially Protected Nature Territories and Microreserves, as well as fulfillment and registration of reimbursement")

30.10.2007. MK noteikumi Nr.735 "Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu" (Cabinet Regulation No.735 "Regulations Regarding Rental of State or Municipal Land")

23.12.2003. MK noteikumi Nr.736 "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju" (Cabinet Regulation No.736 "Regulations Regarding a Permit for the Use of Water Resources")

12.07.2011. MK noteikumi Nr.549 "Noteikumi par ūdens objektiem, kuru hidroloģiskais režīms ir regulējams ar hidrotehniskajām būvēm" (Cabinet Regulation No.549 "Regulations Regarding Waterbodies which Hydrological Regime is Adjustable by Hydro-technical Structures")

27.12.2005. MK noteikumi Nr.1014 "Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.1014 "Procedures for Development of Waterbody Management Rules")

10.08.2010. MK noteikumi Nr.755 "Koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecības, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksu aprēķina, to sadales un norēķinu kārtība" (Cabinet Regulation No.755 "Procedure for Calculation of Costs and Expense Sharing for Construction, Usage and Maintenance of Shared Melioration System")

03.08.2010. MK noteikumi Nr.714 "Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi" (Cabinet Regulation No.714 "Regulation Regarding Usage and Maintenance of Melioration System")

06.10.2009. MK noteikumi Nr.1139 "Starptautiskās tirdzniecības apdraudēto savvaļas sugu īpatņu uzglabāšanas, reģistrācijas, turēšanas nebrīvē, marķēšanas, tirdzniecības un sertifikātu izsniegšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.1139 "Procedures On Storage, Registration, Keeping in Captivity, Labeling, Trade and Issuing of Certificates for Wild Species Endangered by the International Trade")

05.12.2000. MK noteikumi Nr.421 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" (Cabinet Regulation No.421 "Regulation Regarding the List of Specially Protected Habitats")

30.11.2010. MK noteikumi Nr.1096 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (Cabinet Regulation No.1096 "Regulation Regarding Minimum Monthly Wage and the Minimum Hourly Wage")

26.08.2003. MK noteikumi Nr.474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu" (Cabinet Regulation No.474 "Regulations regarding the Registration, Protection, Utilisation and Restoration of Cultural Monuments, the Right of First Refusal of the State and the Granting of the Status of an Environment-Degrading Object")

28.12.2004. MK noteikumi Nr.1064 "Augu aizsardzības līdzekļu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtība" (Cabinet Regulation No.1064 "Procedures for Classification, Labeling and Packaging of Plant Protection Products")

23.03.2004. MK noteikumi Nr.156 "Augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas kārtība" (Cabinet Regulation No.156 "Registration Procedures for Plant Protection Products")

19.04.2011. MK noteikumi Nr.300 "Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)" (Cabinet Regulation No.300 "Procedure on Assessment of Impact on Specially Protected Nature Territory of European Significance (Natura 2000)")

19.12.2006. MK noteikumi Nr.1019 "Noteikumi par 1973.gada Vašingtonas konvencijā par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām noteiktās atļaujas un sertifikāta izsniegšanas valsts nodevas apmēru, nodevas maksāšanas kārtību un atvieglojumiem" (Cabinet Regulation No.1019 "Regulation on State Fees, Payment Procedure and Incentives to Obtain Permissions and Certificate Stated in The 1973 Washington Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora")

15.09.2009. MK noteikumi Nr.1055 "Noteikumi par to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība, un to dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus" (Cabinet Regulation No.1055 "Regulation on List of Animal and Plant Species of European Community Significance Requiring Conservation and The List of Animal and Plant Species Which Obtaining May Adjust Restricted Conditions of Use")

21.02.2006. MK noteikumi Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" (Cabinet Regulation No.153 "Regulation on the List of European Union Priority Species and Habitats Occurring in Latvia")

27.03.2007. MK noteikumi Nr.211 "Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā" (Cabinet Regulation No.211 "Regulation on The List of Bird Species Subject to Special Habitat Protection Measures to Ensure the Survival and Reproduction in Population Area")

14.11.2000. MK noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (Cabinet Regulation No.396 "Regulation Regarding the List of Specially Protected Species and Specially Protected Species of Limited Use")

Annex 2: List of multilateral environmental agreements and conventions that Latvia has ratified and the ILO Conventions listed in FSC-POL-30-401 FSC and the ILO Conventions which must be complied with in all FSC certified forests

06.12.1951. "Starptautiskā augu aizsardzības konvencija (pārstrādātais teksts apstiprināts FAO konferences 29 sesijā, 1997.gada novembrī)" (International Plant Protection Convention (New Revised Text approved by the FAO Conference at its 29th Session - November 1997))

20.10.2000. "Eiropas ainavu konvencija" (European Landscape Convention)

16.09.1979. Berne, "Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību" (Convention for the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Bern, 1979)

23.06.1979. "1979.gada Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību" (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, Bonn, 1979)

03.03.1973. konvencija "Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām" (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), Washington, 1973)

25.02.1991. starptautisks dokuments "1991.gada 25.februāra ESPO Konvencija par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā" (25 February 1991, ESPO Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context)

22.03.1974. un 1992.g. starptautisks līgums "Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija (Helsinku Konvencija)" (Convention on the Protection of Marine Environment of the Baltic Sea Area, Helsinki, 1974 and 1992)

16.11.1972. UNESCO Parīzes "Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību" (Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, Paris, 1972)

17.10.2003. UNESCO Parīzes "Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu" (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, Paris, 2003)

02.02.1971. Ramsāres "Konvencija par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā par ūdensputnu dzīvesvidi" (Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, Ramsar, 1971)

05.06.1992. starptautisks dokuments "Konvencija par bioloģisko daudzveidību" (Convention on Biological Diversity, Rio de Janeiro, 1992)

22.03.1985. "Vīnes konvencija par ozona slāņa aizsardzību" un tās 16.09.1987. protokols "Monreālas protokols par ozona slāni noārdošām vielām"(Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, Vienna, 1985 and the 1987 Montreal Protocol on the Substances Depleting the Ozone Layer)

09.05.1992. "Apvienoto Nāciju Organizācijas vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām" (United Nations Framework Convention on Climate Change, 1992)

ILO Conventions listed in FSC-POL-30-401 FSC and the ILO Conventions which must be complied with in all FSC certified forests

ILO C29 1930.g. "Piespiedu darba konvencija" (ILO C29 Forced Labour Convention)

ILO C87 1948.g. "Konvencija par asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās" (ILO C87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Conventions)

ILO C97 1949.g. (nav ratificēta) "Konvencija par darbaspēka migrāciju" (ILO C97 Migration for Employment (Revised) Convention)

ILO C98 1949.g. "Konvencija par tiesībām uz apvienošanas organizācijās un kolektīvo līgumu slēgšanu" (ILO C98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention)

ILO C100 1951.g. "Konvencija par vienlīdzīgu atlīdzību" (ILO C100 Equal Remuneration Convention)

ILO C105 1957.g. "Konvencija par piespiedu darba izskaušanu" (ILO C105 Abolition of Forced Labour Convention)

ILO C111 1958.g. "Par diskrimināciju (attiecībā uz nodarbinātību un nodarbošanos)" (ILO C111 Discrimination (Occupation and Employment) Convention)

ILO C131 1970.g. "Par minimālās algas noteikšanu" (ILO C131 Minimum Wage Fixing Convention)

ILO C138 1973.g. "Minimālā vacuma konvencija" (ILO C138 Minimum Age Convention)

ILO C141 1975.g. (nav ratificēta) "Konvencija par lauku strādnieku organizācijām" (ILO C141 Rural Workers' Organizations Convention)

ILO C142 1975.g. "Par darbaspēka resursu attīstību" (ILO C142 Human Resources Development Convention)

ILO C143 1975.g. (nav ratificēta) "Konvencija par migrējošiem strādniekiem (papildu noteikumi)" (ILO C143 Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention)

ILO C155 1981.g. "Konvencija par darba drošību un arodveselību" (ILO C155 Occupational Safety and Health Convention)

ILO C169 1989.g. (nav ratificēta) "Pamatiedzīvotāju un cilšu iedzīvotāju Konvencija" (ILO C169 Indigenous and Tribal Peoples Convention)

ILO C182 1999.g. "Bērnu darba ļaunāko formu konvencija" (ILO C182 Worst Forms of Child Labour Convention)

ILO Prakses kodekss attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību meža darbos (ILO Code of Practice on Safety and Health in Forestry Work (ILO 1998))

ILO R135 1970.g. "Rekomendācija minimālās algas noteikšanai" (ILO Recommendation R135 Minimum Wage Fixing Recommendation)

Annex 3: Reference to official lists of endangered species in Latvia

15.09.2009. MK noteikumi Nr.1055 "Noteikumi par to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība, un to dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus" (Cabinet Regulation No.1055 "Regulation on List of Animal and Plant Species of European Community Significance Requiring Conservation and The List of Animal and Plant Species Which Obtaining May Adjust Restricted Conditions of Use")

21.02.2006. MK noteikumi Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" (Cabinet Regulation No.153 "Regulation on the List of European Union Priority Species and Habitats Occurring in Latvia")

27.03.2007. MK noteikumi Nr.211 "Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā" (Cabinet Regulation No.211 "Regulation on The List of Bird Species Subject to Special Habitat Protection Measures to Ensure the Survival and Reproduction in Population Area")

14.11.2000. MK noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (Cabinet Regulation No.396 "Regulation Regarding the List of Specially Protected Species and Specially Protected Species of Limited Use")

Annex 4: Glossary

<p>Amelioration system A complex of dedicated structures and installations for regulation of groundwater regime.</p>	<p>Meliorācijas sistēma Specializētu būvju un ierīču kopums zemes ūdens režīma regulēšanai.</p>
<p>Biodiversity (biological diversity) The variability among living organisms from all sources including, inter alia, terrestrial, marine and other aquatic ecosystems and the ecological complexes of which they are a part; this includes diversity within species, between species and of ecosystems. (see Convention on Biological Diversity, 1992) [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Bioloģiskā daudzveidība Dzīvo organismu formu dažādība visās vidēs, tai skaitā sauszemes, jūras un citās ūdens ekosistēmās un ekoloģiskajos kompleksos, kuru sastāvdaļas tās ir; tā ietver daudzveidību sugas ietvaros, starp sugām un starp ekosistēmām. (skatīt Konvenciju par Bioloģisko daudzveidību, 1992) [FSC-STD-01-001]</p>
<p>Biological control agents Biological control agents containing living organisms, including microbiological pesticides, used to eliminate or regulate the population of other living organisms. In the sense of the Latvian FSC standard, biological control agents are considered to be: - control agents of biological origin, whose active substance has been produced from substances found in nature, which have not been transformed in a chemical industrial process; - control agents containing living organisms which contain living organisms.</p>	<p>Bioloģiskie augu aizsardzības līdzekļi Dzīvos organismus saturošie augu aizsardzības līdzekļi, t.sk. mikrobioloģiskie augu aizsardzības līdzekļi, kurus izmanto, lai izskaustu vai regulētu citu dzīvo organismu populācijas. Latvijas FSC standarta izpratnē par bioloģiskiem augu aizsardzības līdzekļiem tiek uzskatīti: - bioloģiskas izcelsmes augu aizsardzības līdzekļi, kuru darbīgā viela iegūta no dabā sastopamām vielām, kas nav pārveidotas ķīmiskās rūpniecības procesā; - dzīvus organismus saturošie augu aizsardzības līdzekļi, kas satur dzīvus organismus.</p>
<p>Certificate A document issued under the rules of a certification system, indicating that adequate confidence is provided that a duly identified product, process or service is in conformity with a specific standard or other normative document [ISO/IEC Guide 2:1991 paragraph 14.8 and ISO/CASCO 193 paragraph 4.5]. [FSC-STD-20-011 V1-1]</p>	<p>Sertifikāts Dokuments, kas izsniegts saskaņā ar sertifikācijas sistēmas noteikumiem, ar pietiekamu pārliecību apliecina, ka produkts, process vai pakalpojums ir pienācīgi identificēts un atbilst noteikta standarta vai cita normatīvā dokumenta prasībām. [FSC-STD-20-011 V1-1]</p>
<p>Certification Body See "Conformity Assessment Body (CAB)"</p>	<p>Sertifikācijas organizācija / Sertifikācijas iestāde Skatīt "Atbilstības novērtēšanas institūcija (ANI)"</p>

<p>Certified forest reproductive material the origin of which is appropriate for the site (origin certified forest reproductive material)</p> <p>The certified forest reproductive material of appropriate origin is the one which meets Cabinet Regulation No 648 of 19 November 2003 "Regulations on forest reproductive material."</p>	<p>Vietai piemērotas izcelsmes sertificēts meža reproduktīvais materiāls</p> <p>Piemērotas izcelsmes sertificēts meža reproduktīvais materiāls ir tāds, kas atbilst MK 19.11.2003. noteikumiem Nr. 648 "Noteikumi par meža reproduktīvo materiālu".</p>
<p>Chain of custody</p> <p>The channel through which products are distributed from their origin in the forest to their end-use.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>	<p>Piegādes ķēde</p> <p>Produktu izplatīšanas kanāls no to izcelsmes vietas mežā līdz gala patērētājam.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>
<p>Chemicals</p> <p>The range of fertilizers, pesticides and hormones which are used in forest management.</p>	<p>Ķīmiskas vielas</p> <p>Minerālmēsli, ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi un hormoni, kurus izmanto mežsaimniecībā.</p>
<p>Clearcut</p> <p>A type of final felling. By using this type of felling, within a year since its application the basal area of the forest stand or its part is reduced to the extent that it becomes less than the critical basal area.</p>	<p>Kailcirte</p> <p>Galvenās cirtes veids. Ar šo cirti gada laikā no tās uzsākšanas mežaudzes vai tās daļas šķērslaukums tiek samazināts tiktāl, ka tas kļūst mazāks par kritisko šķērslaukumu</p>
<p>Conformity Assessment Body (CAB) (also referred to as Certification Body)</p> <p>Body that performs conformity assessment services and that can be the object of accreditation (adapted from ISO/IEC 17011:2004 (E)).</p> <p>[FSC-STD-01-005 V1-0]</p>	<p>Atbilstības novērtēšanas institūcija (ANI) (citur tekstā arī sertifikācijas organizācijas)</p> <p>Institūcija, kas veic atbilstības novērtēšanas pakalpojumus un tie var būt iemesls akreditācijai.</p> <p>[FSC-STD-01-005 V1-0]</p>
<p>Criterion (pl. Criteria)</p> <p>A means of judging whether or not a Principle (of forest stewardship) has been fulfilled.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>	<p>Kritērijs</p> <p>(Meža uzraudzības) Principa izpildes novērtēšanas līdzeklis.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>
<p>Customary rights</p> <p>Rights which result from a long series of habitual or customary actions, constantly repeated, which have, by such repetition and by uninterrupted acquiescence, acquired the force of a law within a geographical or sociological unit.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>	<p>Tradicionālās tiesības</p> <p>Tiesības, kas veidojušās ilgā laika periodā vienmēr atkārtotošos ieradumu vai paradumu rezultātā, dēļ tā ieguvušas likuma spēku noteiktā ģeogrāfiskā vai sociālā vidē.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>

<p>Dangerous forestry works Forestry works performed using forest machines, motorized as well as sharp tools.</p>	<p>Bīstamie meža apsaimniekošanas darbi Meža apsaimniekošanas darbi, ko veic ar meža mašīnām, motorinstrumentiem, vai asiem darbarīkiem.</p>
<p>Document Any type of written information or data created, stored, sent or received electronically that can be used for planning and performance of a certain activities, enforcement or protection of rights.</p>	<p>Dokuments Jebkura rakstveida informācija vai elektroniski radīti, uzglabāti, nosūtīti vai saņemti dati, kas nodrošina iespēju tos izmantot kādu darbību plānošanai, veikšanai, tiesību īstenošanai un aizsardzībai.</p>
<p>Ecosystem A community of all plants, animals and micro-organisms and their physical environment, functioning together as an interdependent unit.</p>	<p>Ekosistēma Ekosistēmu veido augu, dzīvnieku un mikroorganismu funkcionāli saistīta kopa un to nedzīvā vide, kura savstarpēji mijiedarbojas.</p>
<p>Ecosystem services Benefits people obtain from ecosystems. These include provisioning services such as food and water; regulating services such as flood and disease control; biodiversity conservation; cultural services such as spiritual, recreational, and cultural benefits; and supporting services, such as nutrient cycling.</p>	<p>Ekosistēmu pakalpojumi Labumi, kurus cilvēki gūst no ekosistēmām. Tie ietver nodrošinošos pakalpojumus kā pārtika un ūdens; regulārus pakalpojumus kā plūdu un slimību ierobežošanu; bioloģiskās daudzveidības saglabāšana; kultūras pakalpojumus kā garīgos labumus un ieguvumus izklaidei un kultūrai; un atbalsta pakalpojumus kā vielu apriti.</p>
<p>Employer An employer is a natural or legal person or a partnership with legal capacity that, on the basis of an employment contract, employs at least one employee.</p>	<p>Darba devējs Darba devējs ir fiziskā vai juridiskā persona vai arī tiesībspējīga personālsabiedrība, kas uz darba līguma pamata nodarbina vismaz vienu darbinieku.</p>
<p>Endangered species Any species which is in danger of extinction throughout all or a significant portion of its range. [FSC-STD-01-001] In the sense of the Latvian FSC Standard these are specially protected species.</p>	<p>Apdraudēta suga Jebkura suga, kurai draud izmiršana visā tās izplatības areālā vai tā ievērojamā daļā. [FSC-STD-01-001] Latvijas FSC standarta izpratnē par tādām uzskatāmas īpaši aizsargājamās sugas.</p>
<p>Exotic species see “Introduced (exotic) species”</p>	<p>Eksotiskās sugas skatīt “Introducētās (eksotiskās) sugas”</p>
<p>Final felling A type of cutting for final harvesting of timber performed in one or several stages.</p>	<p>Galvenā cirte Cirtes veids koksnes galvenās ražas ievākšanai, ko izdara vienā vai vairākos paņēmienos.</p>

Flood-lands

Areas along watercourses and water bodies forming the periodically flooded part of the valley whose vegetation is characteristic of flood-lands.

Palienes

Teritorijas gar ūdenstecēm un ūdenstilpnēm, kas veido ielejas periodiski applūstošo daļu, un kur sastopama palienei raksturīgā veģetācija.

Forest

An ecosystem in all stages of its development, where the main producers of the organic mass are trees, with the height at a given place reaching at least 5 metres and with current or potential coronal projection of at least 20% of the forest stand area.

The following do not qualify as forests:

- territories lying separately from the forests, covered with trees and the area of which is less than 0.1 ha;
- artificial or natural rows of trees with their width being less than 20 m;
- orchards, parks, graveyards and plantations producing forest tree seeds.

Mežs

Ekosistēma visās tās attīstības stadijās, kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz 5 metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20% no mežaudzes aizņemtās platības;

Par mežu neuzskata:

- atsevišķi no mežiem esošas platības, kuras apaugušas ar kokiem un kuru lielums nepārsniedz 0,1 ha;
- mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindas, kuru platums ir mazāks par 20 m;
- augļu dārzus, parkus, kapsētas un meža koku sēklu ieguves plantācijas.

Forest growing conditions

Dry mineral soils:

Sl – Cladinoso-callunosa

Mr – Vacciniosa

Ln – Myrtillosa

Dm – Hylocomiosa

Vr – Oxalidosa

Gr – Aegopodiosa

Wet mineral soils:

Gs – Callunoso-sphagnosa

Mrs – Vaccinoso-sphagnosa

Dms – Myrtilloso-sphagnosa

Vrs – Myrtilloso-polytrichosa

Grs – Dryopteriosa

Wet peat soils:

Pv – Sphagnosa

Nd – Caricoso-phragmitosa

Db – Dryopteriosocaricosa

Lk – Filipendulosa

Drained mineral soils:

Av – Callunosa mel.

Am – Vacciniosa mel.

As – Myrtillosa mel.

Ap – Mercurialiosa mel.

Drained peat soils:

Kv – Callunosa turf.mel.

Km – Vacciniosa turf. mel.

Ks – Myrtillosa turf.mel.

Kp – Oxalidosa turf. mel.

Meža augšanas apstākļu tipi

Sausieņi (sausas minerālaugsnes):

Sils – Sl – Cladinoso-callunosa

Mētrājs – Mr – Vacciniosa

Lāns – Ln – Myrtillosa

Damaksnis – Dm – Hylocomiosa

Vēris – Vr – Oxalidosa

Gārša – Gr – Aegopodiosa

Slapjaini (slapjas minerālaugsnes):

Grīnis – Gs – Callunoso-sphagnosa

Slapjais mētrājs – Mrs – Vaccinoso-sphagnosa

Slapjais damaksnis – Dms –

Myrtilloso-sphagnosa

Slapjais vēris – Vrs – Myrtilloso-polytrichosa

Slapjā gārša – Grs – Dryopteriosa

Purvaini (slapjas kūdras augsnes):

Purvājs – Pv – Sphagnosa

Niedrājs – Nd – Caricoso-phragmitosa

Dumbrājs – Db – Dryopteriosocaricosa

Liekņa – Lk – Filipendulosa

Āreņi (nosusinātas minerālaugsnes):

Viršu ārenis – Av – Callunosa mel.

Mētru ārenis – Am – Vacciniosa mel.

Šaurlapu ārenis – As – Myrtillosa mel.

Platlapju ārenis – Ap – Mercurialiosa mel.

Kūdreņi (nosusinātas kūdras augsnes):

Viršu kūdrenis – Kv – Callunosa turf.mel.

Mētru kūdrenis – Km – Vacciniosa turf. mel.

Šaurlapu kūdrenis – Ks – Myrtillosa turf.mel.

Platlapju kūdrenis – Kp – Oxalidosa turf. mel.

Forest inventory

Collection and recording of data about the forest.

Meža inventarizācija

Informācijas iegūšana par mežu un tās dokumentēšana.

<p>Forest land</p> <p>The land with the forest on it, the land under the forest infrastructure objects, as well as flood-lands, mires and glades located in the forest and adjoining it.</p>	<p>Meža zeme</p> <p>Zeme, uz kuras ir mežs, zeme zem meža infrastruktūras objektiem, kā arī mežā esošie un tam piegulošie pārplūstošie klajumi, purvi un lauces.</p>
<p>Forest management</p> <p>Administration and utilisation of forest lands in order to obtain economic, social and ecological benefits.</p>	<p>Meža apsaimniekošana</p> <p>Meža zemju pārvaldīšana un izmantošana ar mērķi nodrošināt ekonomisko, sociālo un ekoloģisko vērtību ieguvu.</p>
<p>Forest Management Unit (FMU)</p> <p>See “Managed territory”</p>	<p>Meža apsaimniekošanas vienība (MAV)</p> <p>Skatīt “Apsaimniekojamā teritorija”</p>
<p>Forest manager</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard the forest manager is a physical or legal entity which performs or organises management and use of forest lands according to a legally established order.</p>	<p>Meža apsaimniekotājs</p> <p>Latvijas FSC standarta izpratnē meža apsaimniekotājs ir fiziska vai juridiska persona, kura likumīgā noteiktā kārtībā veic vai organizē meža zemju pārvaldīšanu un izmantošanu.</p>
<p>Forest products</p> <p>Timber and non-timber forest values – after their harvesting, objects of various transactions.</p>	<p>Meža produkti</p> <p>Meža koksnes un citas meža vērtības – pēc to ieguves, dažādu darījumu objekti.</p>
<p>Forest property</p> <p>An object with registered ownership consisting of a forest land as well as forest and non-forest ecosystems and infrastructure objects located on it.</p>	<p>Meža īpašums</p> <p>Objekts, uz kuru nostiprinātas īpašuma tiesības un ko veido meža zeme, kā arī meža un nemeža ekosistēmas un infrastruktūras objekti uz tās.</p>
<p>Forest regeneration</p> <p>Establishing of a forest by seeding and/or planting, and also encouraging natural regeneration on forest land.</p>	<p>Meža atjaunošana</p> <p>Meža sēšana un/vai stādīšana, kā arī dabiskās atjaunošanās veicināšana meža zemē.</p>
<p>Forest resources</p> <p>Timber and non-timber forest values in nature before their harvesting.</p>	<p>Meža resursi</p> <p>Meža koksnes un citas vērtības dabā pirms to ieguves.</p>
<p>Forest stand</p> <p>A forest with homogeneous growing conditions, tree species, composition and age. In the sense of the Latvian FSC Standard the boundaries of the forest stand are the boundaries of the forest plot.</p>	<p>Mežaudze</p> <p>Mežs ar viendabīgiem meža augšanas apstākļiem, koku sugu, sastāvu un vecumu. Latvijas FSC standarta izpratnē mežaudzes robežas atbilst meža nogabala robežām.</p>

<p>Forest(-ry) works (operations) Activities aimed at production of forest products, mainly timber, and logging.</p>	<p>Mežsaimnieciskie darbi Darbības, kuru mērķis ir ražot meža produktus, galvenokārt koksni, un mežizstrāde.</p>
<p>FSC accredited Certification Body CAB which is appointed by the FSC AC to undertake FSC certification audits of applicants for the FSC Certification Scheme and the surveillance of certified Forest Management Enterprises and Forest Product Enterprises against the Certification Requirements. [FSC-STD-01-005 V1-0]</p>	<p>FSC akreditēta sertifikācijas organizācija Atbilstības novērtēšanas institūcija, kuru FSC AC (FSC organizācija) norīkojusi atbilstoši FSC sertifikācijas sistēmai veikt pretendentiem FSC sertifikācijas auditus un uzraudzīt sertificētu meža apsaimniekotāju un produktu ražotāju atbilstību sertifikācijas prasībām. [FSC-STD-01-005 V1-0]</p>
<p>FSC Certification Scheme is developed by the Forest Stewardship Council A.C. to enable independent third-party certification of environmentally responsible, socially beneficial and economically viable forest management as a market mechanism allowing producers and consumers to identify and purchase timber and non-timber forest products from well-managed forests.</p>	<p>FSC sertifikācijas shēmu (sistēmu) izveidoja organizācija Forest Stewardship Council A.C., lai iespējotu neatkarīgu trešo pušu veiktu videi draudzīgu, sociāli taisnīgu un ekonomiski izdevīgu meža apsaimniekošanas sertifikāciju kā tirgus mehānismu, kas ļauj ražotājiem un patērētājiem identificēt un iegādāties koksnes un nekoksnes produktus no labi apsaimniekotiemi mežiem.</p>
<p>FSC Forest Management Standard See “FSC Forest Stewardship Standard”</p>	<p>FSC meža apsaimniekošanas standarts Skatīt “FSC meža uzraudzības standarts”</p>
<p>FSC Forest Stewardship Standard (FSC Forest Management Standard) The FSC Principles and Criteria together with the addition of indicators that are adapted to regional (trans-national, supra-national), national and/or sub-national conditions in order to be implemented at the forest management unit (FMU) level. [FSC-STD-60-006 V1-2]</p>	<p>FSC meža uzraudzības standarts (FSC meža apsaimniekošanas standarts) FSC principi un kritēriji, papildināti ar indikatoriem, kas ir pielāgoti noteiktā reģionā (starptautiskā, valsts un/vai vietējā līmenī) raksturīgiem apstākļiem, lai tos ieviestu meža apsaimniekošanas vienības (MAV) līmenī. [FSC-STD-60-006 V1-2]</p>
<p>FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship (P&C) The 10 Principles and associated Criteria specified in the FSC document “FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship” (FSC-STD-01-001).</p>	<p>FSC meža uzraudzības principi un kritēriji (P&C) 10 principi un saistītie kritēriji, kuri noteikti FSC dokumentā “FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship” (tulk. - FSC Meža uzraudzības principi un kritēriji) (FSC-STD-01-001).</p>
<p>Genetically modified organisms (GMOs) Biological organisms which have been induced by various means to consist of genetic structural changes. [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Ģenētiski modificēti organismi Bioloģiski organismi, kuriem ir dažādos veidos izraisītas izmaiņas ģenētiskajā struktūrā. [FSC-STD-01-001]</p>

Glades

Open non-forest ecosystems with typical vascular plant vegetation which have developed in the forest under the influence of natural or anthropogenic factors. This also includes wetlands – flooded clearings which overflow 4-5 times in a 10-year period. These ecosystems do not include glades used for feeding of game animals.

Lauces

Atklātas nemeža ekosistēmas ar raksturīgu vaskulāro augu veģetāciju, kas izveidojušās mežā dabisku vai antropogēnu faktoru ietekmē. Te pieskaitāmas arī mitrzemes – pārplūstoši klajumi, kas 10 gadu periodā pārplūst 4 – 5 reizes. Pie šīm ekosistēmām nav pieskaitāmas medījamo dzīvnieku piebarošanas lauces.

Habitat

Natural or semi-natural land or water area distinguished by geographical, abiotic and biotic features.

Biotops

Dabiskas vai daļēji dabiskas izcelsmes sauszemes vai ūdens teritorija, ko raksturo noteiktas ģeogrāfiskas, abiotiskas un biotiskas pazīmes.

High Conservation Value Forests (HCVF)

High Conservation Value Forests are those that possess one or more of the following attributes:

HCV1 Biologically valuable forest concentration areas – continuous areas of at least 100 ha (also as a part of large forest tracts) with at least 50% of the area consists of:

- An endangered, specially protected species habitats;
- Specially protected habitats;
- WKHs;
- Stands with large dimension (D>40cm) of dead wood in various stages of decomposition is more than 40 m³/ha;
- From a forest stands that has naturally developed for 20 or more years after a large-scale natural disturbance and still includes dead wood and scorched trees.

Within the biologically valuable forest concentration areas stands shall be assessed where the dominant species are above the age of: pine - 140 years, spruce - 120 years; birch - 100 years, ash - 100 years, alder - 80 years; aspen - 70 years. These stands shall be assessed if they comply with the criteria to be identified as biologically valuable forest stands.

HCV2 Forest areas covering more than 1000 ha where the total length of two or more natural watercourses exceeds 1 km per 100 ha of forest lands.

HCV3 Primary forests in meanders of rivers.

HCV4 Forest areas significant for providing basic environmental functions (e.g. in the coastal protection zone along the Baltic Sea and the Gulf of Riga, in the protection belts along rivers and lakes, in protection zones around mires).

HCV5, HCV6 Forest areas which as a result of the consultation with local municipality have been recognized as important areas to the local community and included in planning documents.

Augstvērtīgie meži (AVM)

Augstvērtīgie meži ir meži, kas atbilst vismaz vienai no uzskaitītajām īpašībām:

HCV1 Bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietas – 100 ha un lielākas vienlaidus teritorijas (arī lielu masīvu iekšienē), kur vismaz 50% no platības veido:

- apdraudētu un īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnes;
- īpaši aizsargājami biotopi;
- DMB;
- mežaudzes, kurās lielu dimensiju (D>40cm) mirusī koksne dažādās sadalīšanās pakāpēs ir vairāk kā 40 m³/ha;
- mežaudzes, kuras 20 vai vairāk gadus dabiski attīstījušās pēc liela mēroga dabiskā traucējuma, ar neizvāktiem bojā gājušiem un uguns izrētotiem kokiem.

Šajās bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietās ir jāizvērtē mežaudzes, kurās valdošās sugas vecums pārsniedzis: priedei - 140 gadus; eglei - 120 gadus; bērzam - 100 gadus, osim - 100 gadus; melnalksnim - 80 gadus; apsei - 70 gadus. Jāizvērtē šo audžu atbilstība bioloģiski vērtīgu mežaudžu izdalīšanas kritērijiem.

HCV2 Par 1000 ha lielākas meža teritorijas, kur 2 vai vairāk dabisko ūdensteču kopējais garums ir lielāks par 1 km uz 100 ha meža zemes.

HCV3 Primārie meži upju meandros.

HCV4 Meža teritorijas, kas nozīmīgas vides pamatfunkciju nodrošināšanai (piemēram, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā; upju un ezeru aizsargjoslās; aizsargjoslās ap purviem).

HCV5, HCV6 Meža teritorijas, kuras konsultāciju rezultātā ar vietējo pašvaldību ir atzītas par vietējai sabiedrībai nozīmīgām un tās iekļautas plānošanas dokumentos.

<p>Illegal settlement Settlement related to illegal construction.</p>	<p>Nelegāla apmešanās Apmešanās, kas saistīta ar nelegālu būvniecību.</p>
<p>Impact assessment A document describing the possible impact of a particular or planned economic activity and providing proposals for minimizing or preventing the adverse impact or prohibition of economic activity.</p>	<p>Ietekmes novērtējums Dokuments, kas apraksta konkrētās vai plānotās saimnieciskās darbības iespējamo ietekmi un sniedz priekšlikumus nelabvēlīgās ietekmes samazināšanai vai novēršanai vai saimnieciskās darbības aizliegumam.</p>
<p>Indicator A quantitative or qualitative variable which can be measured or described, and which provides a means of judging whether a forest management unit complies with the requirements of an FSC Criterion. Indicators and the associated thresholds thereby define the requirements for responsible forest management at the level of the forest management unit and are the primary basis of forest evaluation. [FSC-STD-20-002 V2-1]</p>	<p>Indikators Kvantitatīvs vai kvalitatīvs mainīgais, kuru var izmērīt vai aprakstīt, un kas apraksta veidus, kā novērtēt meža apsaimniekošanas atbilstību FSC kritērijam. Indikatoros ir definētas atbildīgas meža apsaimniekošanas prasības, kuras ir galvenais pamats meža apsaimniekošanas novērtēšanai. [FSC-STD-20-002 V2-1]</p>
<p>Indicator species An ecologically specialized species that has rather high requirements to its habitat.</p>	<p>Indikatorsuga Ekoloģiski specializēta suga, kurai ir samērā augstas prasības pret dzīves vidi.</p>

<p>Indigenous peoples</p> <p>The existing descendants of the peoples who inhabited the present territory of a country wholly or partially at the time when persons of a different culture or ethnic origin arrived there from other parts of the world, overcame them and, by conquest, settlement, or other means reduced them to a non-dominant or colonial situation; who today live more in conformity with their particular social, economic and cultural customs and traditions than with the institutions of the country of which they now form a part, under State structure which incorporates mainly the national, social and cultural characteristics of other segments of the population which are predominant. (Working definition adopted by the UN Working Group on Indigenous Peoples).</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p> <p>Descendants of Latvians (Couronians, Semigallians, Selonians and Latgalian) and Livonians who keep cultural and/or religious traditions of their ancestors are considered as indigenous people in Latvia. So far there are no groups of indigenous people or their representatives identified or reported to the SDG. It is impossible to distinguish any lands or territories in their possession, as these people are part of Latvian people and their prevalence is not characteristic to any specific territory but they are spread all over the country.</p>	<p>Pamatiedzīvotāji</p> <p>To cilvēku pēcnācēji, kas pilnīgi vai daļēji apdzīvojuši konkrētas valsts teritoriju laikā, kad atšķirīgas kultūras vai etniskas izcelsmes no citām pasaules vietām iekaroja un pakļāva viņus; apmetoties tur uz dzīvi vai citā veidā, panāca, ka pamatiedzīvotāji vairs nepārvalda savu teritoriju vai atrodas koloniālā situācijā. Šodien dzīvo vairāk saskaņā ar savām īpašām sociālām, ekonomiskām un kultūras ieražām vai tradīcijām, nekā valsts pārvaldījumā, kuras daļa pašreiz atrodas. Valsts un tās institūcijas pārstāv dominējošās iedzīvotāju daļas nacionālās, sociālās un kultūras intereses.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p> <p>Latvijā par pamatiedzīvotājiem tiek uzskatīti latviešu (kuršu, zemgaļu, sēļu, latgaļu) un līvu pēcteči, kuri ievēro senču kultūras un/vai reliģiskās tradīcijas. Līdz šim nav identificētas vai SDG pieteikušās šādu iedzīvotāju grupas vai to pārstāvji. Nav iespējams izdalīt nekādas viņu valdījumā esošas zemes vai teritorijas, jo šie iedzīvotāji veido Latvijas tautu un viņu izplatība nav raksturīga kādām noteiktām teritorijām, bet visai valstij kopumā.</p>
<p>Introduced (exotic) species</p> <p>An introduced species not native or endemic to the area in question.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>	<p>Introducētās (eksotiskās) sugas</p> <p>leviestas sugas, kas attiecīgajā apvidū nav vietējas vai endēmas.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p>
<p>Landscape</p> <p>A geographical mosaic composed of interacting ecosystems resulting from the influence of biotic, abiotic and human interactions in a given area.</p>	<p>Ainava</p> <p>Ģeogrāfiska mijiedarbībā esošu ekosistēmu mozaika, kas veidojusies noteiktā teritorijā biotisku, abiotisku un antropogēnu faktoru darbības rezultātā.</p>
<p>Local community</p> <p>Persons who live or have immovable property in the territory of the respective municipality or the surrounding area.</p>	<p>Vietējā sabiedrība (iedzīvotāji)</p> <p>Personas, kuras dzīvo vai kurām ir nekustamais īpašums attiecīgās pašvaldības teritorijā vai tuvējā apkārtnē.</p>

<p>Local economy</p> <p>Latvian FSC standard development group has found that everything related to the local economy refers to the national level as the local economy cannot be established in a smaller or regional level within the territory of Latvia.</p>	<p>Vietējā ekonomika</p> <p>Latvijas FSC standarta izstrādes darba grupa ir konstatējusi, ka viss, kas attiecās uz vietējo ekonomiku, attiecināms uz to nacionālā līmenī, jo Latvijas teritorijā nevar izdalīt vietējo ekonomiku sīkākā jeb reģionālā līmenī.</p>
<p>Local processing</p> <p>Latvian FSC standard development group has found that everything related to the local processing refers to the national level as the local processing cannot be established in a smaller or regional level within the territory of Latvia.</p>	<p>Vietējā pārstrāde</p> <p>Latvijas FSC standarta izstrādes darba grupa ir konstatējusi, ka viss, kas attiecās uz vietējo pārstrādi, attiecināms uz to nacionālā līmenī, jo Latvijas teritorijā nevar izdalīt vietējo pārstrādi sīkākā jeb reģionālā līmenī.</p>
<p>Logging</p> <p>Felling of trees and delivery of timber products (round timber and felling debris) to the landing.</p>	<p>Mežizstrāde</p> <p>Koku ciršana un koksnes produktu (apaļkoku, ciršanas atlieku) pievešana līdz krautuvei.</p>
<p>Managed territory / Forest Management Unit (FMU)</p> <p>A clearly defined forest area with mapped boundaries, managed by a single managerial body to a set of explicit objectives which are expressed in a self-contained multi-year management plan. [FSC-STD-20-011 V1-1]</p>	<p>Apsaimniekojamā teritorija / Meža apsaimniekošanas vienība (MAV)</p> <p>Skaidri definēta mežu platība ar noteiktām robežām, kuru apsaimnieko viena pārvaldes institūcija (meža apsaimniekotājs) atbilstoši vairāku gadu apsaimniekošanas plānā izteiktajam skaidru mērķu kopumam. [FSC-STD-20-011 V1-1]</p>
<p>Management plan</p> <p>A document determining management operations for a particular forest property or legal tenure.</p>	<p>Apsaimniekošanas plāns</p> <p>Dokuments, kurā noteiktas konkrētā meža īpašuma vai tiesiskā valdījuma apsaimniekošanas darbības.</p>
<p>Mature stands</p> <p>Pine stands older than 101 years; spruce, ash stands older than 81 years; birch, black alder stands older than 71 years; aspen and grey alder stands older than 41 years.</p>	<p>Pieaugušas audzes</p> <p>Priežu audzes, kas vecākas par 101 gadu; egļu, ošu audzes – vecākas par 81 gadu; bērzu, melnalkšņu audzes – vecākas par 71 gadu; apšu un baltalkšņu audzes – vecākas par 41 gadu.</p>
<p>Mire</p> <p>A plot of land with permanent or prolonged humidity, specific vegetation and accumulation of peat.</p>	<p>Purvs</p> <p>Zemes nogabals, kam raksturīgs pastāvīgs vai ilgstošs mitrums, specifiska augu valsts un kūdras uzkrāšanās.</p>
<p>Monitoring</p> <p>A system of constant observations in order to assess the effect of a given process or activity.</p>	<p>Monitorings</p> <p>Pastāvīgu novērojumu sistēma, kuras mērķis – novērtēt kāda konkrēta procesa vai darbības ietekmi.</p>

<p>Native tree species</p> <p>Species naturally occurring in the given region. There are the following native tree species in Latvia:</p> <p>Scots pine (<i>Pinus sylvestris</i> L.) Norway spruce (<i>Picea abies</i> (L.) Karsten) Silver birch (<i>Betula pendula</i> Roth.) Downy birch (<i>Betula pubescens</i> Ehrh.) Black alder (<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.) Gray alder (<i>Alnus Incan</i> (L.) Moench) Small-leaved lime (<i>Tilia cordata</i> Mill.) Norway maple (<i>Acer platanoides</i> L.) Pedunculate Oak (<i>Qercus robur</i> L.) Common ash (<i>Fraxinus excelsior</i> L.) Wych elm, fluttering elm (<i>Ulmus glabra</i> Huds., <i>Ulmus laevis</i> Pall.) Common aspen (<i>Populus tremula</i> L.) Willow species (<i>Salix</i> sp.)</p> <p>Only in the western part of Latvia (Kurzeme): Hornbeam (<i>Carpinus betulus</i> L.) European beech (<i>Fagus sylvatica</i> L.) Sweet cherry (<i>Prunus avium</i> L.)</p>	<p>Vietējās koku sugas</p> <p>Sugas, kuru sastopamība attiecīgā reģionā ir dabiska. Latvijā par vietējām koku sugām uzskatāmas:</p> <p>Parastā priede (<i>Pinus sylvestris</i> L.) Parastā egle (<i>Picea abies</i> (L.) Karsten) Kārpainais bērzs (<i>Betula pendula</i> Roth.) Pūkainais bērzs (<i>Betula pubescens</i> Ehrh.) Melnalksnis (<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.) Baltalksnis (<i>Alnus incana</i> (L.) Moench) Parastā liepa (<i>Tilia cordata</i> Mill.) Parastā kļava (<i>Acer platanoides</i> L.) Parastais ozols (<i>Qercus robur</i> L.) Parastais osis (<i>Fraxinus excelsior</i> L.) Goba, vīksna (<i>Ulmus glabra</i> Huds., <i>Ulmus laevis</i> Pall.) Parastā apse (<i>Populus tremula</i> L.) Vītolu sugas (<i>Salix</i> sp.)</p> <p>Tikai Latvijas rietumdaļā (Kurzemē): Skābardis (<i>Carpinus betulus</i> L.) Eiropas dižskābardis (<i>Fagus sylvatica</i> L.) Saldais ķirsis (<i>Prunus avium</i> L.)</p>
<p>Natural cycles</p> <p>Nutrient and mineral cycling as a result of interactions between soils, water, plants, and animals in forest environments that affect the ecological productivity of a given site. [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Dabiskie cikli</p> <p>Barības un minerālvielu aprite, kas meža vidē veidojas mijiedarbojoties augsnei, ūdenim, augiem un dzīvniekiem, un ietekmē vietas ekoloģisko produktivitāti. [FSC-STD-01-001]</p>
<p>Natural disturbances</p> <p>Fire, windfall, wind-throw, flood, snow loads, etc.</p>	<p>Dabiskie traucējumi</p> <p>Ugunsgrēki, vējgāzes, vējlauzes, plūdi, snieglauzes uc.</p>
<p>Natural forest</p> <p>Forest areas where the specific structure, processes and properties of a natural forest ecosystem are present, including the areas retained for the natural development.</p>	<p>Dabisks mežs</p> <p>Meža platības, kurām piemīt dabiskai meža ekosistēmai raksturīgā struktūra, procesi un īpatnības, tai skaitā, platības, kuras atstātas dabiskai attīstībai.</p>

<p>Natural watercourses Naturally formed, not transformed by human activities, rivers and streams or their stages flowing along the natural bed.</p>	<p>Dabiska ūdenstece Dabiski veidojušās, pa dabisko gultni tekošas, cilvēku nepārveidotas upes un strauti, vai to posmi.</p>
<p>New forest management techniques Forest management techniques differing from the existing forest management planning and practice.</p>	<p>Jaunas meža apsaimniekošanas metodes No esošās meža apsaimniekošanas prakses atšķirīgas metodes meža apsaimniekošanas plānošanā un praksē. Skatīt arī "Esošās meža apsaimniekošanas metodes"</p>
<p>Non-timber forest products see "Other forest resources"</p>	<p>Nekoksnes meža produkti skatīt "Citi meža resursi"</p>
<p>Origin certified forest reproductive material See "Certified forest reproductive material the origin of which is appropriate for the site"</p>	
<p>Other forest resources / Non-timber forest products Forest products (except timber and mineral deposits) that are valuable from environmental, social and economic aspects.</p>	<p>Citi meža resursi / Nekoksnes meža produkti Meža produkti (izņemot koksni un zemes dzīļu resursus), kam ir vērtība no vides, sociālā un ekonomiskā aspekta.</p>
<p>Other forest types Forest areas that do not fit the criteria for plantation or natural forests and which are defined more specifically by FSC-approved national and regional standards of forest stewardship. [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Citi meža veidi Meža platības, kuras neatbilst plantāciju vai dabisko mežu kritērijiem, un to veidi ir definēti precīzāk FSC apstiprinātajos nacionālajos vai reģionālajos meža uzraudzības standartos. [FSC-STD-01-001]</p>
<p>P&C See "FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship"</p>	<p>P&C Skatīt "FSC Meža uzraudzības principi un kritēriji"</p>

<p>Pesticide</p> <p>Any substance or preparation prepared or used in protecting plants or wood or other plant products from pests. (This definition includes insecticides, rodenticides, acaricides, molluscicides, larvaecides, fungicides and herbicides).</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard, pesticides are considered to be active substances or preparations, which have been prepared to be supplied to users in ready form and contain one or more active substances. These are intended for the protection of plants or plant products against organisms harmful to plants or for the prevention of the impact of such organisms, influencing plant growing processes, preservation of plant products, destroying unfavourable plants or parts of plants and prevention of the undesirable growth of plants.</p>	<p>Augu aizsardzības līdzekļi</p> <p>Jebkura viela vai preparāts, kura sagatavota vai izmantota augu, koksnes vai citu augu izcelsmes produktu aizsardzībai pret kaitēkļiem. (Šī definīcija ietver insekticīdus, rodenticīdus, akaricīdus, moluskicīdus, larvicīdus, fungicīdus un herbicīdus).</p> <p>Latvijas FSC standarta izpratnē par augu aizsardzības līdzekļiem tiek uzskatītas darbīgās vielas vai preparāti, kas sagatavoti piegādei lietotājam gatavā veidā un satur vienu vai vairākas darbīgās vielas. Tie paredzēti augu vai augu produktu aizsardzībai pret augiem kaitīgiem organismiem vai šo organismu iedarbības novēršanai, augu dzīvības procesu ietekmēšanai, augu produktu saglabāšanai, nevēlamo augu vai augu daļu iznīcināšanai un augu nevēlamas augšanas novēršanai.</p>
<p>Planning unit</p> <p>A territory for planning of forest management works (logging, forest regeneration, thinning, etc.)</p>	<p>Plānošanas vienība</p> <p>Teritorija meža apsaimniekošanas darbu (ciršanas, meža atjaunošanas un kopšanas u.c.) plānošanai.</p>
<p>Plantation</p> <p>Forest areas lacking most of the principal characteristics and key elements of native ecosystems as defined by FSC-approved national and regional standards of forest stewardship, which result from the human activities of either planting, sowing or intensive silvicultural treatments.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard plantations shall be considered to be:</p> <p>Forest stands on non-forest lands regenerated by sowing, planting or natural regeneration techniques and established as plantation forests in accordance with the laws and regulations of RL.</p> <p>Seed orchards shall not be considered as plantations.</p>	<p>Plantācijas</p> <p>Meža platības, kurām dēļ cilvēku darbības – stādīšanas, sēšanas vai intensīvas mežkopības – iztrūkst lielākā daļa vietējo ekosistēmu galveno raksturlielumu un pamatelementu, kādi noteikti FSC apstiprinātos nacionālos vai reģionālos meža uzraudzības standartos.</p> <p>[FSC-STD-01-001]</p> <p>Latvijas FSC standarta izpratnē par plantācijām tiek uzskatītas:</p> <p>Nemeža zemēs sējot, stādot vai dabiskās atjaunošanas paņēmieniem izveidotas kokaudzes, kuru aizņemtās teritorijas saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem reģistrētas kā plantāciju meži.</p> <p>Par plantācijām netiek uzvertas plantācijas sēklu ieguvei.</p>

<p>Precautionary approach</p> <p>Activities respecting objectives for selection of HCVF.</p> <p>It should be assumed that HCVF are in an unsatisfactory condition unless there is convincing evidence proving the opposite. The possible factors that affect or might affect HCVF should be taken into account until their harmlessness has not been scientifically proved.</p> <p>In case if the scientific substantiation is insufficient, measures should be taken to control the potential damage.</p> <p>Management can be considered efficient only if there is a justified assurance that it will bring the desired results.</p> <p>Assessing conservation capacity of some protected site against visitors or utilisation for economic purposes, specific affirmations are required that the intended activities will not endanger its existence. The same applies to any other management operation intended to prevent or minimize the potential damage. If the risk of decreasing the biodiversity is real, implementation of measures intended to minimize such a risk should not be postponed due to an insufficient scientific basis [Rio Declaration].</p>	<p>Izsvērtā pieeja</p> <p>Darbības, kas respektē AVM nodalīšanas mērķus. Jāpieņem, ka AVM ir neapmierinošā stāvoklī, ja nav pārliecinošu pierādījumu par pretējo. Jāņem vērā varbūtējie faktori, kas ietekmē vai var ietekmēt AVM, kamēr zinātniski nav pierādīts to nekaitīgums. Gadījumā, ja zinātniskais pamatojums ir nepietiekams, veicami pasākumi iespējamā kaitējuma kontrolēšanai. Apsaimniekošana uzskatāma par lietderīgu tikai tad, ja ir pamatota pārliecība, ka tā dos vēlamos rezultātus.</p> <p>Novērtējot kādas aizsargājamas vietas saglabāšanās spējas pret cilvēku apmeklējumu vai saimniecisku izmantošanu, nepieciešami konkrēti apliecinājumi, ka plānotās darbības tās pastāvēšanu neapdraudēs. Tas pats attiecināms uz jebkuriem citiem apsaimniekošanas pasākumiem, kas paredzēti iespējamā kaitējuma novēršanai vai samazināšanai. Ja reāls ir bioloģiskās daudzveidības samazināšanās risks, zinātniskā pamatojuma nepietiekamības dēļ nav atliekama tādu pasākumu īstenošana, kas paredzēti šāda riska samazināšanai [Rio Deklarācija].</p>
<p>Principle</p> <p>An essential rule or element; in FSC's case, of forest stewardship. [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Princips</p> <p>Pamatnoteikums vai pamatelements; FSC gadījumā, par meža uzraudzību. [FSC-STD-01-001]</p>
<p>Property</p> <p>A property is an object to which one has full administration, usage and action rights, i.e. to obtain all possible benefits from it, act with it and demand its return from a third person according to an established procedure on the basis of a property claim.</p>	<p>Īpašums</p> <p>Īpašums ir lieta, uz ko ir pilnīgas pārvaldes, lietošanas un rīcības tiesības, t.i. iegūt no tā visus iespējamus labumus, rīkoties ar to un noteiktā kārtībā prasīt tā atgriešanu no trešās personas ar īpašuma prasību.</p>
<p>Protected areas</p> <p>Protected territories are such:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specially protected nature territories; - micro-reserves; - specially protected forest areas. 	<p>Aizsargājamās teritorijas</p> <p>Aizsargājamās teritorijas ir šādas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - īpaši aizsargājamās dabas teritorijas; - mikroliegumi; - īpaši aizsargājamie meža iecirkņi.

<p>Regulated natural watercourse</p> <p>Natural watercourse (river or a stream) adjusted to the drainage needs as a main (trunk) drainage-ditch by catching the water inflow from one or more drainage systems and discharging in a drainage-ditch, a waterbody or the sea.</p>	<p>Dabiska regulēta ūdenstece</p> <p>Meliorācijas vajadzībām pielāgota dabiska ūdenstece (upe vai strauts), kas kalpo kā maģistrālais novadgrāvis, uztverot ūdens pieteci no vienas vai vairākām nosusināšanas sistēmām un novadot to līdz ūdensnotekai, ūdenstilpei vai jūrai.</p>
<p>Road construction</p> <p>Performance of works according to the building design for construction of a new road or its section.</p>	<p>Ceļu būve</p> <p>Būvprojektā paredzēto būvdarbu veikšana jauna ceļa vai tā posmu izbūvei.</p>
<p>Road reconstruction</p> <p>Performance of works according to the building design for reconstruction or replacement of road structures.</p>	<p>Ceļu rekonstrukcija</p> <p>Būvprojektā paredzēto būvdarbu veikšana ceļa konstrukciju atjaunošanai vai nomaiņai.</p>
<p>Rotation cycle</p> <p>A period starting from regeneration or plantation of a forest stand until its final felling.</p>	<p>Aprites cikls</p> <p>Laika periods no mežaudzes atjaunošanas vai ieaudzēšanas līdz tās nociršanai galvenajā cirtē.</p>
<p>Salmonid waterbodies</p> <p>Rivers and lakes with the water type L – salmonid waterbodies according to Table 1 “Priority fish waters” of Annex 2.1 to Cabinet Regulation No 118 “Regulations on surface and underground water quality” of 12 March 2002. (with a list according to catchment basins)</p>	<p>Lašveidīgo zivju ūdeņi</p> <p>2002. gada 12. marta MK noteikumi Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2.1. pielikuma 1. tabulas “Prioritārie zivju ūdeņi” upes un ezeri, kuru ūdeņu tips ir L – lašveidīgo zivju ūdeņi”. (Seko uzskaitījums pa sateces baseiniem.)</p>
<p>Site (of a specially protected species)</p> <p>A place determined by certain specific abiotic and biotic factors where the species has been found.</p>	<p>(Īpaši aizsargājamas sugas) atradne</p> <p>Noteiktu specifisku abiotisku un biotisku faktoru nosacīta vieta, kurā suga konstatēta.</p>
<p>Social impact assessment</p> <p>Assessment of the impact of economic activities on various stakeholders in the social sphere (needs for jobs, human health, needs for forest resources, etc.) and provide recommendations to reduce or eliminate adverse effects.</p>	<p>Sociālās ietekmes novērtējums</p> <p>Saimnieciskās darbības ietekmes vērtējums uz dažādām interešu grupām sociālā jomā (vajadzība pēc darba vietām, cilvēku veselību, vajadzībām pēc meža resursiem u.c.) un sniedz priekšlikumus nelabvēlīgās ietekmes samazināšanai vai novēršanai.</p>
<p>Specially protected habitats</p> <p>Habitats included in Paragraph 1 “Forests and shrubs” of Cabinet Regulation of 12 May 2000 “Regulations on the List of Types of Specially Protected Habitats”.</p>	<p>Īpaši aizsargājамie biotopi</p> <p>Biotopi, kas iekļauti 5.12.2000. MK noteikumu “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” 1. punktā “Meži un krūmāji”.</p>

<p>Specially protected species</p> <p>Species included in Annex 1 “Specially protected animal, flowering plant, spore plant, moss, lichen and mushroom species for which micro-reserves should be established” and Part 1 of Annex 2 “Bird species for which reserves should be established at nesting or mating places” to Cabinet Regulation No 45 “Regulations on Establishment, Protection and Management of Micro-reserves” of 30 January 2001.</p>	<p>Īpaši aizsargājamās sugas</p> <p>Sugas, kuras ietvertas 30.01.2001. MK noteikumu Nr.45 “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 1. pielikumā “Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi” un 2. pielikuma 1. daļā “Putnu sugas, kurām izveidojami liegumi ligzdošanas vai riesta vietās”.</p>
<p>Stakeholder</p> <p>Any individual or group whose interests are affected by the way in which a forest is managed. [FSC-STD-30-010 V2-0]</p>	<p>Interesu grupa</p> <p>Jebkura fiziska persona vai personu grupa, kuras intereses ietekmē veids, kādā tiek apsaimniekots mežs. [FSC-STD-30-010 V2-0]</p>
<p>Succession</p> <p>Progressive changes in species composition and forest community structure caused by natural processes (nonhuman) over time. [FSC-STD-01-001]</p>	<p>Sukcesija</p> <p>Pakāpeniskas izmaiņas sugu sastāvā un meža ekosistēmas struktūrā, ko laika gaitā izraisa dabiski procesi. [FSC-STD-01-001]</p>
<p>Sustainable forest management</p> <p>Management and use of the forest and forest lands in a way and intensity that preserves its biodiversity, productivity, regeneration capacity, viability and potential at present and in future, the capacity to perform important ecological, economic and social functions at local, national and global level without causing threats to other ecosystems.</p>	<p>Meža ilgtspējīga apsaimniekošana</p> <p>Mežu un meža zemju pārvaldīšana un izmantošana tādā veidā un intensitātē, kas saglabā to bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un to potenciālu tagad un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā mērogā, kā arī neizraisa draudus citām ekosistēmām.</p>
<p>Technique</p> <p>A systematised set of techniques required to perform a certain task or achieve a certain goal.</p>	<p>Metode</p> <p>Sistematizēts paņēmieni kopums, kas nepieciešams, lai izpildītu zināmu uzdevumu vai sasniegtu konkrētu mērķi.</p>
<p>Territory held in possession</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard, these are territories held in possession where the forest manager takes part in decision making regarding forest management and timber sale.</p>	<p>Valdījumā esoša teritorija</p> <p>Valdījumā esošās teritorijas Latvijas FSC standarta izpratnē ir visas teritorijas, kurā meža apsaimniekotājs piedalās ar meža apsaimniekošanu un koksnes pārdošanu saistītu lēmuma pieņemšanā.</p>
<p>Thinning</p> <p>Improvement of forest stand composition, growth conditions and health of the retained forest stand.</p>	<p>Kopšanas cirte</p> <p>Mežaudzes sastāva, paliekošās mežaudzes koku augšanas apstākļu un mežaudzes veselības stāvokļa uzlabošana.</p>

<p>Types of land use</p> <p>Characterisation of the land area according to its natural characteristics and current economic use which complies with the classification of types of land use.</p> <p>["Land Survey Law" of 14 September 2006 ("LV", 157 (3525), 03.10.2006.) entered into force on 1 January 2007.]</p>	<p>Zemes lietošanas veidi</p> <p>Zemes platības raksturojums saskaņā ar tās dabiskajām īpašībām un zemes pašreizējo saimniecisko izmantošanu, kas atbilst zemes lietošanas veidu klasifikatoram.</p> <p>[14.09.2006. likums "Zemes ierīcības likums" ("LV", 157 (3525), 03.10.2006.) stājas spēkā 01.01.2007.]</p>
<p>Undergrowth</p> <p>All trees and shrubs that in respective growing conditions cannot reach the height of the main stand.</p>	<p>Pamežs</p> <p>Koku un krūmu kopums, kas attiecīgos augšanas apstākļos nespēj sasniegt galvenās audzes augstumu.</p>
<p>Use rights</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard these are rights to gain benefit from an object not owned by oneself by using it or harvesting its fruits.</p>	<p>Lietošanas tiesības</p> <p>Latvijas FSC standarta izpratnē tās ir tiesības iegūt labumu no sev nepiederības lietas, to lietojot vai iegūstot no tās augļus.</p>
<p>Verification means</p> <p>A potential source of information or evidence that allows an auditor to evaluate compliance with an indicator.</p> <p>[FSC-STD-20-002 V2-1]</p>	<p>Pārbaudes līdzekļi</p> <p>Potenciāls informācijas avots, kas ļauj auditoram novērtēt atbilstību indikatora prasībām.</p> <p>[FSC-STD-20-002 V2-1]</p>
<p>Very limited portion</p> <p>The area affected (by conversion) shall not exceed 0.5% of the area of the FMU in any one year, 2,5% – in a five year period, but in total shall not exceed 5% of the area of the FMU.</p>	<p>Ļoti ierobežotā apjomā</p> <p>(zemes lietojuma veida maiņas) ietekmētā teritorija nedrīkst pārsniegt 0,5% no apsaimniekojamās teritorijas platības jebkura viena gada laikā, 2,5% – piecu gadu periodā, bet kopumā nedrīkst pārsniegt 5 % no apsaimniekojamās teritorijas platības.</p>
<p>Waters</p> <p>In the sense of the Latvian FSC Standard, waters are seas, rivers, lakes and streams.</p>	<p>Ūdeņi</p> <p>Latvijas FSC standarts par tādiem atzīst jūru, upes, ezerus un strautus.</p>
<p>Wildlife corridor</p> <p>A corridor of ecosystems or habitats connecting populations of species.</p>	<p>Sugu izplatības koridors</p> <p>Ekosistēmas vai biotopu josla, kas savieno sugu populācijas.</p>
<p>Woodland Key Habitats (WKH)</p> <p>Forest stands which include indicatorspecies and/or special habitat species as well as related structural elements that are vanishing in the forests used for timber harvesting.</p>	<p>Dabiskie meža biotopi (DMB)</p> <p>Mežaudzes, kurās atrodamas indikatorsugas un/vai speciālās biotopu sugas, kā arī ar tām saistītie struktūras elementi, kas izzūd koksnes ražas iegūšanai apsaimniekojamajos mežos.</p>